Sastamalan kaupunki

TALOUSARVIO 2027
Taloussuunnitelma 2027–2029

Kaupunginjohtajan esitys 16.11.2026

www.sastamala.fi

Kuva: Sastamalan uima- ja liikuntahalli, valmistuu kokonaisuudessaan vuonna 2028

Sisällys

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS 1
2. SASTAMALAN STRATEGIA 3
3. KAUPUNKIKONSERNIN KESKEISET TEEMAT SUUNNITELMAKAUDELLA 2027-2029 5
3.1. Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen 5
3.2. Osaamista tulevaisuuden tekijöille 6
3.3. Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä 6
3.4. Osallistuminen ja vaikuttaminen 7
3.5. Ympäristö- ja ilmastovastuu 8
3.6. Muuttuva toimintaympäristö 8
3.7. Kestävä talous 9
3.8. Riskienhallinta 9
4. SASTAMALAN TOIMINTAMALLI 2027 11
5. HENKILÖSTÖ 12
6. LÄHTÖKOHDAT SUUNNITELMAKAUDELLE 2027-2029 14
6.1. Yleinen taloudellinen tilanne 14
6.2. Sastamalan väestö 16
6.3. Sastamalan talouden kehitys vuoteen 2026 ja arvio 2027–2029 17
6.4. Talousarviovuoden 2027 laskentaperusteet 18
6.5. Suunnitelmavuosien 2028 ja 2029 laskentaperusteet 24
7. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA 26
8. TALOUDEN TUNNUSLUVUT 28
9. TALOUSARVION LAADINTAPERUSTEET 29
10. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAT 30
11. TALOUSARVIOASETELMA 33
12. TILIVELVOLLISET 34
13. KÄYTTÖTALOUSOSA 35
13.1. Käyttötalousmäärärahat, yhteenveto 36
13.2. Konserni- ja elinvoimapalvelut 37
13.3. Sivistystoimi 47
13.4. Tekninen toimi 57
14. INVESTOINNIT 63
15. TULOS-JA RAHOITUSLASKELMAT, EMOKAUPUNKI JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT 68
16. LIIKELAITOSTA KOSKEVAT TAVOITTEET JA LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN 70
17. SASTAMALAN KONSERNIIN KUULUVILLE YHTIÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET 74
18. TALOUSARVION SITOVAT ERÄT 88
19. HENKILÖSTÖMUUTOKSET TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLA 2027-2029 89
20. SASTAMALAN VESI LIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO 2027 JA TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029 91

1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Tausta

Maailmantalouden ja Suomen talouden kehitys on vuonna 2026 ollut odotettua vahvempaa, vaikka kansainväliseen toimintaympäristöön liittyy edelleen epävarmuutta geopoliittisten jännitteiden, energiamarkkinoiden ja kauppapolitiikan vuoksi. Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen BKT:n kasvavan 1,6 % vuonna 2026 ja kasvun jatkuvan vuosina 2027–2028. Työllisyystilanteen arvioidaan paranevan vähitellen vuodesta 2027 alkaen, vaikka työttömyys pysyy edelleen korkeana.

Kuntatalouden näkymät ovat edelleen haastavat. Menojen kasvu jatkuu erityisesti palkkaratkaisujen, työttömyyden kustannusten ja TE-palvelu-uudistuksen vuoksi. Verotulot kasvavat, mutta eivät riitä kattamaan toimintamenojen ja investointien kasvua. Kuntatalouden rahoitusasema säilyy koko ennustejakson ajan kireänä, ja kuntien velkaantumisen arvioidaan jatkuvan.

Sastamalan näkökulmasta toimintaympäristön muutoksissa korostuvat erityisesti valtionosuuksien väheneminen, väestökehitys sekä kaupungin kasvanut vastuu työllisyyden hoidosta. Kaupungin talouden pohja on vakaa, mutta tulevien vuosien näkymä edellyttää talouden ja toiminnan määrätietoista yhteensovittamista.

Sastamalan valtionosuustulojen arvioidaan olevan vuonna 2027 yhteensä noin 14,1 milj. euroa, mikä on noin 12 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionosuuksien vähenemiseen vaikuttavat erityisesti sote-uudistukseen liittyvät oikaisut, määräaikaiset leikkaukset, indeksijarru sekä lapsimäärän väheneminen. Vuodesta 2028 alkaen valtionosuuksiin kohdistuvien määräaikaisten vähennysten päättyminen parantaa näkymiä jonkin verran.

Muuttuvassa toimintaympäristössä kaupungin keskeisenä tehtävänä on huolehtia siitä, että talouden kantokyky, laadukkaat palvelut ja kaupungin tulevaisuuden kehittäminen pysyvät tasapainossa.

Käyttötalous ja investoinnit

Vuoden 2027 talousarvio ja vuosien 2027–2029 taloussuunnitelma on valmisteltu kaupungin strategian, hyvinvointisuunnitelman ja elinvoimaohjelman pohjalta. Talousarvion mukaan kaupungin toimintatuotot ovat 43,6 milj. euroa ja toimintakulut 108,6 milj. euroa, jolloin toimintakate on -64,6 milj. euroa. Käyttötalouden nettomenot kasvavat vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna noin 2,1 prosenttia, mutta vertailukelpoinen kasvu jää noin yhteen prosenttiin.

Verotulojen arvioidaan kasvavan 57 milj. euroon eli noin 2,6 prosenttia vuoden 2026 ennusteesta, vaikka tulovero- ja kiinteistöveroprosentteihin ei esitetä muutoksia. Valtionosuuksien arvioidaan sen sijaan vähenevän lähes kaksi miljoonaa euroa ja olevan vuonna 2027 noin 14 milj. euroa.

Vuoden 2027 vuosikatteeksi arvioidaan 5,5 milj. euroa, mutta se ei riitä kattamaan poistoja, joiden vuositaso on noin 9,3–9,4 milj. euroa. Talousarvion tulos on noin 3,9 milj. euroa alijäämäinen ja tilikauden alijäämä tuloksenkäsittelyerien jälkeen noin 3,2 milj. euroa. Myös suunnitelmavuodet 2028–2029 ovat alijäämäisiä, ja koko suunnitelmakaudella alijäämää arvioidaan kertyvän noin 7,2 milj. euroa.

Talousarvio osoittaa, että kaupungin käyttötalouden rakenteelliseen tasapainoon on kiinnitettävä tulevina vuosina aikaisempaa enemmän huomiota. Vaikka kaupungin talouden lähtötilanne on vahva, jatkuvasti alijäämäinen käyttötalous ei ole pitkällä aikavälillä kestävä.

Kaupungin nettoinvestoinnit ovat vuonna 2027 noin 7,4 milj. euroa ja koko suunnitelmakaudella yhteensä noin 27,5 milj. euroa. Lainakannan ennakoidaan kasvavan maltillisesti 51,1 milj. euroon vuoden 2027 loppuun mennessä ja noin 55,2 milj. euroon vuoden 2029 loppuun mennessä. Asukaskohtainen lainamäärä säilyy kuitenkin selvästi valtakunnallista keskiarvoa alempana. Kaupunki investoi merkittävästi konserniyhtiöiden kautta. Paloaseman investointi käynnistyy talousarviovuoden aikana ja uimahalli valmistunee vuoden 2028 alkupuoliskolla. Uimahalliin on varattu 10 miljoonaa euroa vuodelle 2027 ja paloaseman tarkempi määrärahatarve varmistuu alkuvuodesta. Pirkanmaan hyvinvointialue vuokraa valmistuvan paloaseman 20 vuoden vuokrasopimuksella.

Merkittävät investoinnit ovat samalla panostuksia kaupungin tulevaisuuteen. Niiden rinnalla kaupungin on huolehdittava investointitason ja velkaantumisen hallinnasta siten, että talouden liikkumavara säilyy myös tulevina vuosina.

Talouden tasapainottaminen

Vaikka kaupungin talouden lähtötilanne on edelleen vahva ja taseessa on vuoden 2025 tilinpäätöksen perusteella noin 47,4 milj. euroa ylijäämää, talouden näkymät ovat heikentyneet. Tämän vuoksi kaupungissa käynnistetään vuoden 2027 aikana talouden tasapainottamisohjelman valmistelu. Tavoitteena on hyväksyä vuosille 2028–2030 ulottuva tasapainotusohjelma siten, että taloutta vahvistetaan vuosittain noin 1–1,5 milj. eurolla ja kaupungin talous saadaan tasapainoon vuoteen 2030 mennessä.

Vahva tase antaa kaupungille mahdollisuuden toteuttaa tasapainottaminen hallitusti, mutta se ei poista tarvetta saada vuosittainen tulorahoitus ja menot kestävään tasapainoon. Tasapainottamista on tehtävä suunnitelmallisesti ja riittävän ajoissa siten, että samalla turvataan kaupungin palvelut ja edellytykset elinvoiman kehittämiseen.

Kaupungin tehtäväkenttä

Vuoden 2025 alusta alkaen Sastamalan kaupunki on toiminut Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen vastuukuntana, järjestäen palvelut myös Punkalaitumen, Hämeenkyrön, Ikaalisten, Parkanon ja Kihniön alueilla. Urjalan kunta liittyy osaksi työllisyysaluetta vuodesta 2027 alkaen. Kukin kunta hoitaa lähipalvelut itsenäisesti ja maksaa työmarkkinatuen kuntaosuuden, mutta keskitetyt palvelut ovat Sastamalan vastuulla.

Työllisyyspalveluiden lisäksi Sastamalan kaupunki toimii vastuukuntana monissa muissakin palveluissa. Näitä ovat ympäristöterveydenhuolto, ympäristönsuojelu, maaseutuviranomaispalvelut, maatalouslomitus ja rakennusvalvonta. Lisäksi vuoden 2026 aikana on perustettu uusi talous- ja henkilöstöhallintoon keskittyvä yhtiö KuntaAkseli, jossa Sastamalan kaupunki omistaa 50 %.

Kuntien välisen yhteistyön ja yhteisten rakenteiden merkitys tulee korostumaan edelleen. Sastamalan kannalta vastuukuntatehtävät ovat paitsi merkittävä organisatorinen kokonaisuus myös osoitus kaupungin vahvasta alueellisesta roolista. Samalla yhteistyöllä voidaan tavoitella tehokkaampia toimintatapoja ja vahvistaa palvelujen järjestämisen edellytyksiä muuttuvassa toimintaympäristössä.

Lopuksi

Vuoden 2027 talousarvion valmistelun painopisteinä on ollut kolme teemaa: tuottavuuden parantaminen, viestinnän korostaminen sekä varautuminen mahdollisiin kriisitilanteisiin. Omasta mielestäni valmistelussa on onnistuttu ja ensi vuoden aikana nämä kaikki näkökulmat ovat vahvasti esillä kaupungin toiminnassa.

Kirjailija Mika Waltari totesi osuvasti: ”*Tulevaisuus ei ole koskaan vain sitä, mitä meille tapahtuu, vaan myös sitä, mitä itse päätämme tehdä.”* Ajatus sopii hyvin myös tähän aikaan. Vaikka talouden haasteet ovat todellisia, ratkaisut löytyvät yhteistyöstä, rohkeudesta uudistua ja uskosta oman kaupungin mahdollisuuksiin. Sastamalalla on kaikki edellytykset rakentaa vahvaa tulevaisuutta myös muuttuvissa olosuhteissa.

Sastamalassa 13.11.2026

Jarkko Malmberg
kaupunginjohtaja

2. SASTAMALAN STRATEGIA

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Sastamalan kaupungin uuden strategian 23.2.2026. Strategiassa on linjattu kaupungin pitkän aikavälin tavoitteet ja luotu visio kaupungin tulevaisuudesta. Strategia ”Kokoaan suurempi kaupunki” on tiivistettynä alla strategiatalon muodossa.

Sastamalan kaupungin visio 2035 **”Kokoaan suurempi kaupunki”**

Sastamala on kokoaan suurempi kaupunki, jossa arki on sujuvaa, palvelut toimivat ja elämä on omannäköistä eri puolilla kaupunkia – taajamissa, kylissä ja maisemien äärellä.

Sastamala on tunnettu elinvoimaisesta yrittäjyydestä, kirjoista, kulttuurista, urheilusta ja matkailusta, joita rikas luonto ja vesistöt tukevat.

Kokoaan suurempana toimijana Sastamala kokoaa kumppaneita, rakentaa ratkaisuja ja vahvistaa elinvoimaa myös yli kuntarajojen. Kaupunkia kehitetään yhteisöllisesti, vastuullisesti ja pitkäjänteisesti paikaksi, johon halutaan tulla ja jäädä.

Sastamalan strategian 2026–2035 keskeiset valinnat/kärjet ovat:

1. Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen
2. Osaamista tulevaisuuden tekijöille
3. Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä

Strategiaan liittyvät ohjelmat:

- elinvoimaohjelma vuosille 2026–2030, hyväksytty valtuustossa 20.4.2026
- hyvinvointisuunnitelma 2026–2035, hyväksytty valtuustossa 20.4.2026
- ympäristölautakunta käynnisti kaupunkirakennesuunnitelman päivittämisen 9.9.2025, suunnitelman päivittäminen teollisuuden sijoittumispaikkojen osalta on edennyt vuonna 2026.
- kaavoitusohjelma, päivitys vuosittain

Talousarvion 2027 toiminnalliset tavoitteet on valmisteltu strategian, elinvoimaohjelman sekä hyvinvointisuunnitelman pohjilta.

Strategiaan liittyvät keskeiset teemat/tehtävät on esitetty talousarvion luvussa 3. Strategiasta johdetut toimialojen valtuustoon nähden sitovat tavoitteet sekä vastuualueiden vuoden 2027 lautakuntatason tavoitteet on esitetty talousarvion luvussa 12.

Strategiset mittarit ja seuranta:

Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian yhteydessä strategiset mittarit, jotka kuvaavat kehityksen suuntaa seuraavilla teemoilla/osa-alueilla:

1. Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen
2. Osaamista tulevaisuuden tekijöille
3. Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä

Jokaisella teemalla on useampi muuttuja ja jokaiselle muuttujalle asetetaan strategiakauden tavoitetaso. Tavoitetason toteutumista arvioidaan vähintään kahdesti vuodessa (kesäkuun osavuosikatsaus ja tilinpäätös) viimeisimmän käytettävissä olevan tiedon perusteella.

STRATEGINEN VALINTA/MITTARI	MITÄ MITTAA	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen			
Väestönkehitys	Alueen väestömäärän yhteenlaskettu muutos kaikkien väestökehityksen osatekijöiden osalta ajanjakson aikana.	-134 3 vuoden keskiarvo (2025)	Enintään -150
Kokonaisnettomuutto	Maan sisäisen muuttoliikkeen tulomuuton ja maahanmuuton sekä lähtömuuton ja maastamuuton erotus ajanjakson aikana.	+62 3 vuoden keskiarvo (2025)	Positiivinen
Uusien asuntojen rakennusluvat	Uusien asuntojen rakennusluvat (lukumäärä / vuosi).	60 Toteuma 2025	40
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin	Hyte-kerroin mittaa kuinka hyvin kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä (prosessi-indikaattorit) ja millaisia muutoksia väestön hyvinvoinnissa tapahtuu (tulosindikaattorit).	65 Toteuma 2025	Hyte-kerroin säilyy vähintään v. 2025 tasossa
Terveyden edistämisen aktiivisuus (TEA)-viisari, kuntajohto	TEA-viisari mittaa miten hyvin kunta tekee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä.	Ka 89 Toteuma 2025	Kuntajohdon TEA-viisari säilyy hyvällä tasolla, ka > 75

STRATEGINEN VALINTA/MITTARI	MITÄ MITTAA	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO
Osaamista tulevaisuuden tekijöille			
Toiseen asteen opiskelijamäärä Sastamalassa	Toisen asteen opiskelijamäärä sisältäen myös muualta tulevat.	Vammalan lukio 286,5 opisk., Sasky 621 opisk. Toteuma 2024	Lukio 300 opisk., Sasky 600 opisk.
Toiselle asteelle siirtyvien %-osuus	Perusopetuksen päättävien sijoittuminen toisen asteen koulutukseen, prosenttia ikäluokasta.	100 % Toteuma 2026	100 %
NEET-nuorten määrä (%) vastaavanikäisestä väestöstä	Syrjäytymisriskissä olevien nuorten 18-24-vuotiaiden NEET-osuus (NEET = ei työssä, koulutuksessa tai työharjoittelussa).	18,8 % (235 hlöä) Toteuma 2024	Määrä kääntyy strategiakaudella laskuun

STRATEGINEN VALINTA/MITTARI	MITÄ MITTAA	LÄHTÖTASO	TAVOITETASO
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä			
Avoimen sektorin osuus työpaikoista (%)	Avoimen sektorin osuus työpaikoista.	71,9 % Toteuma 2024	Muutos positiivinen
Työllisyysaste (%)	Työllisten 20-64 -vuotiaiden %-osuus suhteessa samanikäiseen väestöön.	74 % Toteuma 7/2026	Vähintään 75 %
Työttömyysaste (%)	Työttömien %-osuus työvoimasta eli työllisten ja työttömien yhteismäärästä.	9,7 % Toteuma 9/2026	Enintään 7,0 %
Työpaikkaomavaraisuus	Sastamalan alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman välinen suhde.	86 % Toteuma 2024	> 100 %
Yritysten tilainvestointien määrä	Uusien teollisuus- ja liiketilojen kuutiomäärä.	7 072 m3 Vuonna 2025	12 000 m3
Uusien yritysten määrä	Uusien yritysten määrä ajanjaksolla.	136 Toteuma 2025	130

3. KAUPUNKIKONSERNIN KESKEISET TEEMAT SUUNNITELMAKAUDELLA 2027-2029

3.1. Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen

Hyvinvointityötä ohjaa valtuustokausittain laadittava hyvinvointisuunnitelma, joka ohjaa hyvinvointia edistävien tavoitteiden ja toimenpiteiden pitkän aikajänteen strategisia valintoja. Nimetyt hyvinvointityöryhmät vastaavat hyvinvointisuunnitelman valmistelutyöstä. Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä arvioidaan lakisääteisesti tehtävissä hyvinvointikertomuksissa. Vuosittain laaditaan suppeampi hyvinvointikertomus ja kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus. Hyvinvoinnin edistäminen on aina poikkihallinnollista yhteistyötä, jota tehdään yhdessä hyvinvointialueen, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Myös kuntalaiset ovat tiiviisti työssä mukana.

Hyvinvointityön kolme työryhmää luovat yhdessä parempaa hyvinvointia

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistää *Sastamalan perhekeskus* ja sen toimintaa ohjaa ohjausryhmä. Perhekeskus on verkostomainen tapa koota yhteen kaikki sastamalalaisten lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivat tahot. Tavoitteena on tukea lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia vahvistamalla ja kehittämällä systemaattisesti Sastamalan perhekeskuksen toimintaa. Kaikki otetaan mukaan yhteiseen tekemiseen ja ketään ei jätetä yksin.

Omannäköisen elämän Sastamala - hyvinvointityöryhmä vahvistaa paikallisidentiteettiä ja varmistaa, että sastamalalaisilla on mahdollisuuksia osallistua, sopivasti mielekästä tekemistä ja kohtaamisia. Työryhmä huomioi digitaalisten palveluiden mahdollisuudet ja edistää sastamalalaisten taitoja niiden käyttöönottoon ja käyttöön.

Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen - hyvinvointityöryhmä varmistaa terveellisen, turvallisen, viihtyisän ja liikkumista tukevan kaupunkikeskustan ja asuinympäristöt. Työryhmä edistää mahdollisuuksia liikkumiselle ja yhteisöllisyydelle sastamalalaisten käyttämissä paikoissa.

3.2. Osaamista tulevaisuuden tekijöille

Laadukkaiden palveluiden turvaaminen muuttuvassa toimintaympäristössä edellyttää keskeisten kehittämisteemojen systemaattista tunnistamista ja priorisointia. Erityisesti taloudellisten resurssien niukentuessa korostuu tarve kohdentaa voimavarat strategisesti vaikuttavimpiin toimenpiteisiin. Tulevalla suunnittelukaudella painopistealueena on tekoälyn tunnistaminen ja hyödyntäminen osana palveluprosesseja.

Tekoälyn hyödyntäminen edellyttää sekä kuntalaisten että henkilöstön digitaalisten valmiuksien vahvistamista. Digitaitojen kehittäminen muodostaa siten keskeisen painopisteen tulevina vuosina. Elinikäisen oppimisen edistäminen puolestaan edellyttää yhteistoimintamallien ja palveluohjauksen jatkuvaa kehittämistä yhteistyössä eri sidosryhmien, erityisesti hyvinvointialueen, kanssa.

Tulevaisuuden työelämässä tarvittava osaaminen on jatkuvassa muutoksessa. Kaupungin henkilöstön osaamisen kehittäminen on keskeinen edellytys tulevaisuuden haasteisiin vastaamisessa. Digitalisaatio ja palveluprosessien uudistuminen korostavat jatkuvan oppimisen, osaamisen päivittämisen sekä muutoskyvykkyyden merkitystä.

Osaamisen kehittämistarpeisiin vastataan kohdentamalla henkilöstöresursseja tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti, hyödyntämällä teknologisia ja tekoälypohjaisia ratkaisuja sekä edistämällä työssäoppimisen mahdollisuuksia. Henkilöstön jatkuvaa oppimista tuetaan kohdennetulla täydennyskoulutuksella ja digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntävillä koulutusratkaisuilla.

3.3. Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä

Liikenteellinen saavutettavuus

Kaupungin strategiassa saavutettavuuden parantaminen on keskeisessä roolissa. Tulevaisuuden visiossa tavoitteena on olla jatkossa yhä tiiviimmin osa Tampereen työssäkäyntialuetta. Tämän johdosta keskeisten liikenneväylien (vt. 11, vt. 12 ja rautatie) turvallisuuden ja palvelutason parantamiseksi tehdään jatkuvasti laaja-alaista edunvalvontatyötä, esimerkiksi vt. 12 katuvalaistuksen jatkaminen Sastamalasta Huittisten suuntaan. Tavoitteena on junaliikenteen vuorojen lisääminen, kun Rauma-Tampere liikenne käynnistyy todennäköisesti vuoden 2027 aikana. Vammalan aseman kehittämisen suunnitelma valmistuu vuoden 2026 aikana. Murhasaaren ohituskaistan rakentamisen käynnistyminen on keskeinen tavoite valtatie 11 osalta. Lisäksi Kiikka-Vammala kevyenliikenteen väylän rakentamista edistetään yhteistyössä elinvoimakeskuksen kanssa. Tietoturvalliset tietoliikenneyhteydet ovat luonnollisesti myös jatkossa entistäkin tärkeämpiä etä- ja hybridityön vakiintuessa.

Yritysten kasvun tukeminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Yritysten kasvua tuetaan yrityksen elinkaaren kattavilla perustamis-, elinvoima- ja sijoittumispalveluilla, joita tuotetaan itse tai verkostokumppaniensa toimesta. Paikallisessa yritysyhdyspinnassa toimimisella tuotetaan tietoa ja näkökulmia muun muassa kaavoitukseen, osaamisen tarpeisiin sekä muihin yritystoiminnan edellytysten parantamiseen.

Työvoimapalveluilla tuetaan yritysten rekrytointitarpeita yksilöllisesti. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi tehdään yhteistyötä koulutusorganisaatioiden ja palveluntuottajien kanssa. Kansainvälistymisen ja kotoutumisen rakenteita kehitetään osana työllisyysalueen osaavan työvoiman saatavuuden turvaamista.

Matkailu, kulttuuri ja tapahtumat

Sastamalan alueen kansallista tunnettuutta ja vetovoimaa vahvistetaan suunnitelmallisesti, muun muassa brändiuudistuksen keinoin. Viestinnän keskiössä on nostaa esille kaupungin ja kaupunkikonsernin toteuttamia panostuksia kasvatus- ja liikuntapalveluihin. Viime vuosina kaupungissa on rakennettu lukuisia koulu- ja päiväkotikiinteistöjä, minkä lisäksi rakenteilla on uusi uima- ja liikuntahalli. Liikuntapaikkoihin ja niiden ylläpitoon investoidaan myös vuonna 2027. Matkailumarkkinointia jatketaan painottaen kulttuuria, lapsiperheitä ja monipuolisia aktiviteetteja. Matkailun markkinointi nähdään osana kaupungin kokonaisvaltaista kaupunkimarkkinointia, jolla rakennetaan positiivista kuvaa Sastamalasta elinvoimaisena ja houkuttelevana paikkakuntana.

3.4. Osallistuminen ja vaikuttaminen

Asukkaiden osallisuus ja vuorovaikutteisuus

Asukkaiden osallisuutta vahvistetaan Sastamalassa osallistuvan budjetoinnin toimintamallilla. Hankkeita voivat toteuttaa esimerkiksi erilaiset yhdistykset ja järjestöt. Tarkoitukseen varataan talousarviossa 30 000 euron määräraha.

Vuorovaikutteisuutta edistetään asukkaiden osallistamisen lisäämisellä. Pääpaino osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämisessä on digitaalisissa palveluissa.

Osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta lisätään myös asukastilaisuuksilla, joita järjestetään eri puolilla Sastamalaa. Niiden tarkoituksena on saattaa yhteen viranhaltijat, päättäjät sekä alueen asukkaat keskustelemaan yleisellä tasolla alueen asioista. Asukastilaisuudet eivät korvaa tietyn yhden asian vuoksi järjestettäviä tilaisuuksia.

Viestintä strategian tukena

Viestinnän tehtävänä on tukea kaupungin strategiaa ja tehdä siitä johdetut toimenpiteet näkyviksi sidosryhmille. Viestinnällä varmistetaan kuntalaisten osallistumismahdollisuudet, vahvistetaan positiivista mielikuvaa ja lisätään Sastamalan tunnettuutta.

Kaupungin viestintä sisältää kasvokkain tapahtuvan, digitaalisen ja muiden kanavien kautta toteutettavan viestinnän. Keskeisiä kohderyhmiä ovat asukkaat ja potentiaaliset asukkaat, yrittäjät ja elinkeinoelämä, matkailijat, päättäjät sekä kaupungin oma henkilöstö.

Viestintä on olennainen osa kaikkea vuorovaikutusta ja siten jokaisen työntekijän ja luottamushenkilön perustehtävä. Vaikka viestinnän kokonaisvastuu on johdolla, jokainen viestii osaltaan Sastamalan kaupungin puolesta – vaikuttaen siihen, millaisena Sastamala koetaan sekä kaupungin sisällä että sen ulkopuolella.

Selkeä ja ajantasainen viestintä edistää avointa vuorovaikutusta ja kaupunkilaisten osallisuutta. Viestinnän ja markkinoinnin keinoin tuodaan esiin Sastamalan mahdollisuuksia elää omannäköistä elämää erilaisten asumisvaihtoehtojen, laadukkaiden oppimisympäristöjen, harrastusten ja kulttuuripalveluiden kautta.

Sastamalan kaupungin viestintä on asiakaslähtöistä, monikanavaista, ennakoivaa, kunnioittavaa ja saavutettavaa. Markkinointiviestinnän painopisteet johdetaan elinvoimaohjelman tavoitteista.

3.5. Ympäristö- ja ilmastovastuu

Sastamalan kaupunki on liittynyt vuonna 2020 Kohti hiilineutraalia kuntaa (Hinku) -verkostoon. Verkostoon liittymisen myötä Sastamalan kaupunki on sitoutunut vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä 80 % vuoden 2007 tasosta vuoteen 2030 mennessä.

Hinku-kuntana Sastamala pyrkii vähentämään ilmastopäästöjään lisäämällä uusiutuvan energian käyttöä ja parantamalla rakennusten energiatehokkuutta. Sastamalan kaupunki ottaa hiilineutraaliustavoitteet huomioon erityisesti talonrakennushankkeissa, joissa huomio kiinnittyy kolmeen asiaan: rakennusmateriaalien ja rakentamisen hiilineutraalius, rakennuksen käytönaikainen energiankulutus sekä lisäksi rakennuksille pyritään huomioimaan mahdollisimman pitkä elinkaari. Sastamala kannustaa myös paikallisia yrityksiä ja asukkaita ilmastotekoihin, sekä ottaa ilmastonäkökulman huomioon myös maankäytössä sekä muissa hankinnoissaan.

Kaupunki on sopimuksen myötä parantanut omistamiensa kiinteistöjen energiatehokkuutta. Viime vuosina kaupunki on panostanut uusien rakennusten energiatehokuutteen, fossiilisten polttoaineiden käyttöä on pyritty vähentämään kiinteistöissä mahdollisuuksien mukaan, ja kiinteistöihin on investoitu aurinkosähkövoimaloita.

Yhdyskuntatekniikan konekeskuksessa on siirrytty uusiutuviin polttoaineisiin.

Esi- ja perusopetuksen sekä Vammalan lukion opetussuunnitelmissa on huomioitu ilmasto-osaamiseen liittyviä tavoitteita.

3.6. Muuttuva toimintaympäristö

Yleiset kehitystrendit

Helmikuun 2022 lopulla käynnistynyt Venäjän edelleen jatkuva hyökkäyssota Ukrainaan heijastuu vaikutuksineen monin eri tavoin myös kuntien toimintaympäristössä. Kaupungin alueelle on sodan aikana muuttanut sotaa paenneita ukrainalaisia. Osa ukrainalaisista on saanut kotikuntaoikeuden, osa on palannut Ukrainaan ja osa muuttanut muualle Suomessa. Kaupungin toimesta on edistetty kotoutumista ja järjestetty mm. kieliopetusta, varhaiskasvatusta ja valmistavaa opetusta.

Ukrainassa käytävä sota ja muut kriisikohteet (esimerkiksi öljykriisi johtuen Hormuzinsalmen tilanteesta) maailmassa sekä niiden heijastusvaikutukset (mm. pakotteet ja hybridivaikuttaminen) vaikuttavat laajasti koko yhteiskuntaan luoden epävarmuutta tulevasta. Varautumisen ja valmiussuunnittelun merkitys on noussut. Erityisesti energiahuollon ja tietoliikenteen toimivuuden varmistaminen on tärkeää.

Kuntien toimintaympäristöön vaikuttavat kansainvälisten heijastusvaikutusten ohella kansalliset haasteet. Julkinen talous on kaiken kaikkiaan voimakkaasti alijäämäinen ja valtion taloushaasteet luovat painetta myös kuntiin mm. valtionosuusleikkausten muodossa. Tietotekniikan kehittyminen ja tekoäly luovat aivan uudella tavalla haasteita ja toisaalta myös mahdollisuuksia palvelujen järjestämiseen ja digitaalisuuden edelleen lisäämiseen.

3.7. Kestävä talous

Tasapainoinen talous luo perustan tuotettavien palveluiden ja lakisääteisten tehtävien toteuttamiselle. Tasapainoinen talous mahdollistaa myös alueen elinvoimaa lisäävien toimenpiteiden ja investointien toteuttamisen. Myös kuntalaki (410/2015) asettaa kuntataloudelle tasapainovaatimuksen. Yleisesti määritellen kunnan talous on tasapainossa, kun vuosikate kattaa poistot (tulos positiivinen) ja kattaa myös investointien rahoitustarpeen. Tasapainoiseen kuntatalouteen kuuluu myös, että palvelut järjestetään tehokkaasti niin, että ne tuottavat hyvän vastikkeen kuntalaisten maksamille veroille.

Talouden tasapainoa ei olla saavuttamassa Sastamalassa suunnitelmakauden aikana. Kaikki taloussuunnitelman vuodet ovat tulokseltaan tappiollisia ja alijäämäisiä. Kaupungilla oli vuoden 2025 tilinpäätöksessä ylijäämää 47,4 milj. euroa ja tämän hetken arvion mukaan myös vuoden 2026 tilinpäätös on muodostumassa ylijäämäiseksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen seurauksena. Edellä mainituilla perusteilla kaupungin talous kestää yhden tappiollisen ja alijäämäisen suunnitelmakauden. Taloussuunnitelma 2027–2029 sisältää jo useita talouden tasapainottamistoimenpiteitä, mutta työtä on jatkettava suunnitelmakauden aikana talouden tappioiden hillitsemiseksi, sillä taloussuunnitelmakaudella alijäämää on kertymässä yhteensä peräti 7,2 milj. euroa. Tilikauden yhteenlaskettu tulos on peräti -9,1 milj. euroa taloussuunnitelmakaudella 2027–2029 ilman poistoeron vähennystä.

Sastamalan kaupungin investointiohjelma on ollut viime vuosina poikkeuksellisen korkea, vuosina 2023–2025 emokaupungin investoinnit olivat yhteensä noin 56,3 milj. euroa. Korkea investointiaste on nostanut poistotasoa, eikä vuosikate riitä käyttötalouden heikentymisen seurauksena kattamaan poistoja. Investointimenot ovat nettona vuonna 2027 noin 7,4 milj. euroa ja TS2027-2029 yhteensä noin 27,5 milj. euroa. Rahoituskulut kasvavat suunnitelmakaudella, koska investoinnit rahoitetaan osittain velkarahoituksella ja vanhoja matalakorkoisia lainoja joudutaan korvaamaan uusilla korkeampikorkoisilla lainoilla. Investointien yhtiöittäminen (esimerkiksi uima- ja liikuntahalli rakennetaan Koy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen taseeseen) vähentää kaupungin velkataakkaa, mutta lisää takausvastuita, eikä muuta konsernin kokonaisasetelmaa. Konserninlainojen ja takausvastuiden kokonaismäärän arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa noin 93,5 milj. euroa (noin 4 070 euroa/asukas), mitä voidaan pitää melko maltillisena määränä Manner-Suomen kuntien keskiarvoon verrattuna (vuonna 2025 pelkästään konsernin lainamäärä ilman ulkopuolisia takauksia oli noin 7 600 euroa/asukas).

3.8. Riskienhallinta

Sastamalan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan kaupunginhallituksen alaisten toimielinten ja konserniyhteisöjen tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Kaupunginhallitus kokoaa näiden perusteella koko kaupunkikonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan -perusteet päivitetään loppuvuodesta 2026.

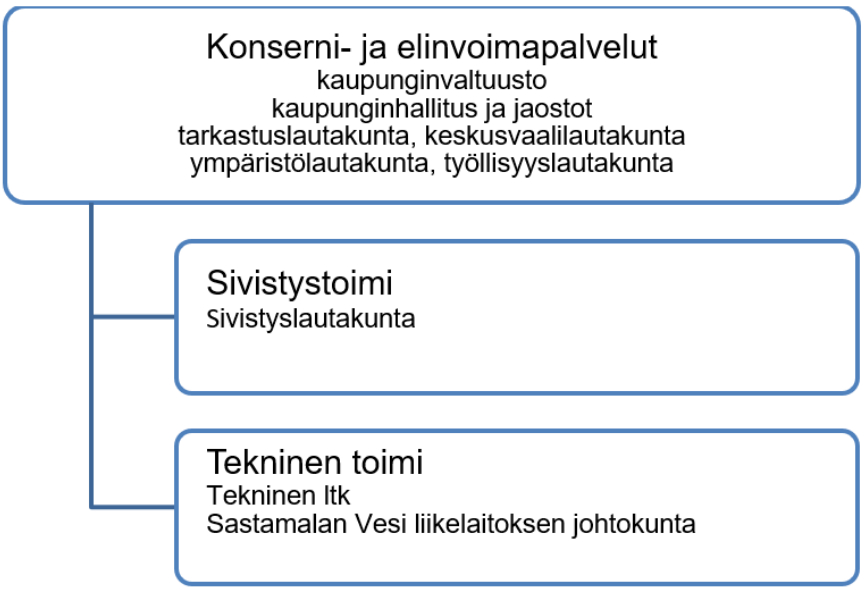
Kaupunkitasoisiksi merkittävimmiksi riskeiksi sekä niiden hallintakeinoiksi on arvioitu alla taulukossa esitetyt riskit. Riskejä arvioidaan ja niistä raportoidaan erillisellä raportointijärjestelmällä. Tytäryhtiöiden riskit ovat tyttärien tuloskorteissa.

Kaupunkitasoiset merkittävimmät riskit ja niiden hallintakeinot on esitetty alla olevassa taulukossa:

Riski	Riskien hallintakeinot
Strategiset riskit: • Strategiset valinnat ja niiden pohjalta toiminnalle asetetut tavoitteet eivät toteudu, strategian seurannassa on puutteita.	• Tavoitteiden ja toiminnan säännöllinen seuranta ja arviointi. Raportoinnin yhtenäisyys ja läpinäkyvyys, yhtenäisen järjestelmän käyttö.
Toiminnalliset riskit: • Kriittisiin tietojärjestelmiin kohdistuvat palvelunestohyökkäykset • Konserniohjauksen /ohjeiden noudattamisen puutteellisuus • Kriittisen osaamisen varmistaminen, henkilöstön saatavuus. • Kaupungin toimintakentän muuttuminen ja uudistusten epäonnistuminen • Maailmanpoliittisen tilanteen kärjistymisen heijastuminen kaupungin toimintaan	• Tietojärjestelmien varmistus, ajantasainen tietoturva- ja tietosuojaohjeistus. Käyttäjäkoulutus. • Konsernijohto seuraa ja ohjaa aktiivisesti tytäryhtiöitä ja yhtiöt raportoivat säännöllisesti toiminnastaan. • Tehtäväkuvaukset, sijaisjärjestelyt, perehdyttäminen ja työnantajakuva • Suunnitelmallinen toiminta ja riskeihin varautuminen • Varautumisen ja omavaraisuuden, talouden sopeuttamisen toimenpiteiden lisääminen
Taloudelliset riskit: • Kaupungin tulot eivät riitä menojen kattamiseen ja kaupunki velkaantuu hallitsemattomasti • Tarpeeton ja huonokuntoinen kiinteistökanta • Lainojen korkoriskit sekä takausriskit	• Aktiivinen talouden seuranta ja raportointi, ennakoivat korjausliikkeet talouden tasapainottamiseksi • Tarpeettomat kiinteistöt vuokrataan tai myydään, toteutetaan kiinteistöjen välttämättömät korjaustoimenpiteet • Rahoitusinstrumenttien käyttö • Vastavakuudet ja lainanottajan taloudellisen tilanteen seuranta
Vahinkoriskit: • Kaupungin infrastruktuuriin liittyvien häiriötilanteiden aiheuttamat ongelmat sähkö-, vesi- ja energiahuollossa.	• Ajantasaiset varautumissuunnitelmat ja koulutukset.

4. SASTAMALAN TOIMINTAMALLI 2027

Toimintamalli sisältää seuraavat toimialat

- **Konserni- ja elinvoimapalvelut** vastaa kaupunkikonsernin toiminnan ohjauksesta ja johtamisesta ja hallinnon tukipalveluiden järjestämisestä. Varsinaisten hallintotehtävien lisäksi konserni- ja elinvoimapalveluihin kuuluu elinkeinopalvelut, ympäristöterveydenhuolto sekä työllisyyspalvelut, joka laajeni vuoden 2025 alusta Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeksi, kun työvoimaviranomaispalvelut siirtyvät valtiolta kuntien hoidettavaksi.
- Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen muodostivat Sastamalan lisäksi Ikaalisten ja Parkanon kaupungit sekä Hämeenkyrön, Punkalaitumen ja Kihniön kunnat. Urjalan kunta liittyy mukaan työllisyysalueeseen vuodesta 2027 alkaen.
- Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Sastamalan lisäksi Punkalaitumen, Hämeenkyrön ja Kihniön kunnat sekä Ikaalisten ja Parkanon kaupungit.
- Konserni- ja elinvoimapalveluiden kokonaisuuteen kuuluu myös maankäytön vastuualue, joka vastaa maankäytön suunnittelusta ja rakennusvalvonnasta. Maankäyttö tuottaa ostopalvelusopimuksella rakennusvalvonnan palveluita Punkalaitumelle ja Hämeenkyrölle.
- Konserni- ja elinvoimapalvelujen alaisuudessa käsitellään kirjanpidossa erillisenä kokonaisuutena kaupungin yhteiset erät, joka sisältää mm. maan myyntiin liittyvät voitot ja tappiot sekä mahdolliset muut kertaluonteiset toimialojen varsinaiseen toimintaan kuulumattomat erät.

- **Sivistystoimi** vastaa varhaiskasvatuspalveluista, perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta sekä elämänlaatupalveluista.

- **Tekninen toimi** vastaa yhdyskuntatekniikasta sekä maaseutupalveluista. Maaseutuviranomaispalveluita Sastamalan kaupunki tuottaa yhteistoiminta-alueelle, johon Sastamalan lisäksi kuuluvat Ikaalisten kaupunki ja Hämeenkyrön kunta. Lomituspalveluiden toiminta-alue laajeni vuoden 2025 alusta lukien, kun Kankaanpään hallinnoima maatalouslomituksen toimialue yhdistyi Sastamalan maatalouslomituksen paikallisyksikköön. Lomituspalveluita järjestetään 28 kunnan alueella Pirkanmaalla ja Satakunnassa.

- Tila- ja rakennuttamispalveluista käytetään nimitystä Tilakeskus. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kiinteistöt sekä muut vuokra-asumiskohteet on yhtiöitetty kaupungin tytäryhtiöihin vuoden 2026 alusta alkaen.

- Tekniseen toimialaan kuuluu myös Sastamalan Vesi liikelaitos.

Toimialajako on määritelty hallintosäännössä. Toimialajako on samanlainen kuin vuonna 2026.

5. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöpolitiikka

Sastamalan kaupungin palvelujen toimivuus ja laatu perustuvat osaavaan, hyvinvoivaan ja motivoituneeseen henkilöstöön. Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on varmistaa, että kaupungilla on palvelutarpeisiin nähden oikea määrä henkilöstöä, oikeanlaista osaamista sekä kykyä uudistaa toimintaa toimintaympäristön muuttuessa.

Kaupungin henkilöstöpolitiikka perustuu vuosille 2026–2035 hyväksyttyyn strategiaan ja sen pohjalta laadittuun henkilöstöohjelmaan ”Yhdessä hyvä Sastamala”. Ohjelma ohjaa henkilöstötyötä ja tukee strategisten tavoitteiden toteutumista. Strategisesta henkilöstöjohtamisesta vastaavat kaupungin johto, henkilöstöpalvelut, toimiala- ja vastuualuejohto sekä esihenkilöt. Henkilöstöjaosto koordinoi henkilöstöpolitiikan, työsuojelun, työterveyshuollon, työhyvinvoinnin ja henkilöstösuunnittelun kehittämistä.

Henkilöstöohjelman perustana ovat strategian mukaiset henkilöstöpoliittiset tavoitteet:

- edistämme henkilöstön hyvinvointia, jaksamista ja työelämätaitoja hyvällä johtamisella
- lisäämme osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia avoimella keskustelukulttuurilla
- vahvistamme kaupungin asemaa reiluna ja vetovoimaisena työnantajana.

Ohjelmassa määritellään tavoitteiden saavuttamista tukevat toimenpiteet, joista vastaavat yhdessä esihenkilöt, henkilöstö, johto ja päättäjät.

Henkilöstön määrää ja henkilöstökustannusten kehitystä seurataan osana kaupungin toiminnan ja talouden kokonaisuutta. Henkilöstökustannusten kehitykseen vaikuttavat mm. työ- ja virkaehtosopimusten mukaiset palkkaratkaisut sekä toiminnasta ja henkilöstörakenteesta aiheutuvat muutokset. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan kaupungin taloudelliset edellytykset sekä toiminnan tuottavuus ja vaikuttavuus.

Vuoden 2027 aikana aloitetaan uuden kunta-alan teknisen sopimuksen (TATES) tasopalkkajärjestelmän valmistelu. Sopimuksen on tarkoitus astua voimaan viimeistään 31.1.2028.

Vetovoima ja henkilöstön saatavuus

Henkilöstösuunnittelun tavoitteena on varmistaa kaupungin palvelutuotannon edellyttämä henkilöstön määrä, rakenne ja osaaminen. Suunnittelussa huomioidaan toiminnan muutokset, palvelutarpeiden kehitys, eläköitymiset sekä toimintojen uudistaminen. Kaupunki hyödyntää rekrytoinneissa mahdollisuuksien mukaan sisäistä liikkuvuutta, osaamisen kehittämistä sekä tehtävien uudelleenjärjestelyjä.

Työnantajakuvan kehittämisellä, hyvällä henkilöstökokemuksella ja onnistuneilla rekrytointiprosesseilla vahvistetaan kaupungin vetovoimaa työnantajana.

Perehdytystä tehostetaan alkuvuodesta 2027 alkaen sähköisen järjestelmän avulla, ja osaamista kehitetään koulutustarjonnalla sekä tukemalla omaehtoista kouluttautumista.

Työhyvinvointi ja työkyky

Strategisella ja suunnitelmallisella työkykyjohtamisella sekä työhyvinvoinnin kehittämisellä tuetaan henkilöstön työhyvinvointia ja työkykyä sekä vähennetään työkyvyttömyydestä aiheutuvia kustannuksia. Vuonna 2026

Sastamalan kaupungilla on otettu käyttöön ikäohjelma, jossa huomioidaan erityisesti yli 55-vuotiaiden työntekijöiden työssä jaksamisen ja jatkamisen edellytykset vanhuuseläkkeen alkamiseen saakka.

Työyhteisöjen hyvinvointiin ja turvallisuuteen panostetaan huolehtimalla riskien ja vaarojen arvioinnin ajantasaisuudesta sekä siitä, että henkilöstöä koskevat ohjeet ja ohjelmat (mm. henkilöstöohjelma, työsuojelun toimintaohjelma, päihdeohjelma) vastaavat muuttuvan työelämän tarpeita. Lisäksi Sastamalan kaupungille rakennetaan sisäistä sovittelijamallia, joka parantaa työyhteisöjen mahdollisten ristiriitatilanteiden varhaista ja rakentavaa ratkaisemista.

Työterveyshuollon roolia on kehitetty määrätietoisesti siten, että se toimii entistä vahvemmin työkykyjohtamisen strategisena kumppanina niin johdolle, esihenkilöille kuin henkilöstöpalveluille. Sastamalan kaupunki pyrkii lisäksi kehittämään työnohjausta, parantamaan sen saatavuutta ja hyödyntämään työnohjaajakoulutuksen saaneita työntekijöitään työnohjaajina myös oman vastuualueensa ulkopuolella. Työnohjaus nähdään osana työkykyjohtamisen kokonaisuutta ja sen avulla vahvistetaan henkilöstön työhyvinvointia ja työssä jaksamista, selkeytetään perustehtävää sekä tuetaan työyhteisöjen toimivuutta ja resilienssiä.

Työhyvinvoinnin kehittymistä seurataan henkilöstökyselyiden, sairauspoissaolojen ja työterveyshuollon raporttien sekä muiden henkilöstömittareiden avulla.

Kaupungin palveluksessa oli 30.9.2026 yhteensä 1 022 työntekijää, joista vakituisia 747 ja määräaikaisia 275. Määräaikaisen henkilöstön määrä vaihtelee toiminnallisista syistä eri kuukausina. Vuoden aikana henkilöstön määrä on vähentynyt sekä vakituisten että määräaikaisten osalta, kokonaismuutoksen ollessa -24 henkilöä. Henkilöstörakenteen ja -määrän kehitystä seurataan tiiviisti myös jatkossa osana kaupungin talouden tasapainottamista. Sastamalan kaupunki toimii vastuukuntana useilla yhteistoiminta-alueilla (esimerkiksi työllisyyspalveluissa, lomituspalveluissa, ympäristöterveydenhuollossa), mikä näkyy kaupungin henkilöstömäärässä. Henkilöstömäärän ennakoidaan vähenevän tulevina vuosina palvelutarpeen vähentyessä.

	30.9.2026			30.9.2025			muutos 2025/2026		
	vakituiset	m-aikaiset	yhteensä	vakituiset	m-aikaiset	yhteensä	vakituiset	m-aikaiset	yhteensä
KONSERNI- JA ELINVOIMAPALVELUT									
Konsernipalvelut	15	3	**18**	14	2	**16**	1	1	**2**
Maankäyttö	15	2	**17**	16	1	**17**	-1	1	**0**
Ympäristöterveydenhuolto	19	1	**20**	17	2	**19**	2	-1	**1**
Elinvoimapalvelut	3	1	**4**	3	1	**4**	0	0	**0**
Työllisyyspalvelut	29	0	**29**	28	4	**32**	1	-4	**-3**
Konserni- ja elinvoimapalvelut yhteensä	**81**	**7**	**88**	**78**	**10**	**88**	**3**	**-3**	**0**
SIVISTYSTOIMI									
Sivistystoimen hallinto	17	0	**17**	17	1	**18**	0	-1	**-1**
Varhaiskasvatus	159	56	**215**	160	50	**210**	-1	6	**5**
Perusopetus	215	67	**282**	221	68	**289**	-6	-1	**-7**
Lukiokoulutus	19	3	**22**	18	3	**21**	1	0	**1**
Elämänlaatu (ilman opisto- ja taidekoulua)	39	10	**49**	39	19	**58**	0	-9	**-9**
Opistotoiminta	6	92	**98**	6	87	**93**	0	5	**5**
Taidekoulu	8	11	**19**	7	19	**26**	1	-8	**-7**
Sivistystoimi yhteensä	**463**	**239**	**702**	**468**	**247**	**715**	**-5**	**-8**	**-13**
TEKNINEN TOIMI									
Tilakeskus	23	0	**23**	23	2	**25**	0	-2	**-2**
Yhdyskuntatekniikka	20	17	**37**	21	14	**35**	-1	3	**2**
Lomituspalvelut	142	12	**154**	156	9	**165**	-14	3	**-11**
Maaseutuviranomaispalvelut	5	0	**5**	5	0	**5**	0	0	**0**
Tekninen toimi yhteensä	**190**	**29**	**219**	**205**	**25**	**230**	**-15**	**4**	**-11**
SASTAMALAN VESI	**13**	**0**	**13**	**13**	**0**	**13**	**0**	**0**	**0**
KAIKKI YHTEENSÄ	**747**	**275**	**1022**	**764**	**282**	**1046**	**-17**	**-7**	**-24**

6. LÄHTÖKOHDAT SUUNNITELMAKAUDELLE 2027-2029

6.1. Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalouden kehitys on ollut odotettua vahvempaa vuonna 2026. Yhdysvaltojen kauppapolitiikan sekä geopoliittisten kriisien vaikutukset ovat toistaiseksi jääneet ennakoitua vähäisemmiksi. Kasvunäkymiin liittyy kuitenkin edelleen huomattavaa epävarmuutta muun muassa energiamarkkinoiden, kansainvälisen kaupan ja geopoliittisten jännitteiden vuoksi. Euroalueen talouskasvun odotetaan jatkuvan maltillisena. Suomen vientinäkymät ovat parantuneet, ja vientiyritysten tilauskannat ovat vahvistuneet, vaikka tuonnin kasvu on investointihankkeiden vuoksi vientiä nopeampaa.

Suomen talouden kasvu on ollut kuluvana vuonna aiemmin arvioitua nopeampaa, ja myös vuosien 2024 ja 2025 kasvulukuja on tarkistettu ylöspäin. Talouden kasvun ennustetaan jatkuvan koko ennustejakson ajan. Kotitalouksien ostovoiman vahvistuminen, luottamuksen asteittainen paraneminen sekä ansiotason nousu tukevat yksityistä kulutusta. Samalla puolustushankinnat, datakeskusinvestoinnit ja energiasiirtymään liittyvät hankkeet vahvistavat investointikysyntää. Asuntorakentaminen on kuitenkin edelleen heikkoa, ja sen laajemman elpymisen odotetaan käynnistyvän vasta vuoden 2027 aikana. Kansainvälisessä toimintaympäristössä epävarmuutta aiheuttavat edelleen geopoliittiset jännitteet, energian hinnan vaihtelut sekä maailmantalouden kehitys.

Valtiovarainministeriö ennustaa Suomen bruttokansantuotteen kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Vaikka talouskasvu vahvistuu, työmarkkinat reagoivat viiveellä. Työllisyys heikkenee vielä vuonna 2026 ja kääntyy kasvuun vasta vuonna 2027. Työttömyysaste on vuonna 2026 yli 10 prosenttia, mutta talouskasvun vahvistumisen myötä työmarkkinatilanteen ennakoidaan vähitellen kohenevan ennustejakson loppua kohti.

Julkisen talouden tilanne säilyy vaikeana talouskasvun voimistumisesta huolimatta. Julkisyhteisöjen alijäämä oli 3,8 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2025, ja sen ennustetaan kasvavan 4,2 prosenttiin vuonna 2026. Vuosina 2027–2030 alijäämän arvioidaan pysyvän noin 4,5 prosentin tasolla suhteessa BKT:hen. Taloussuhdanteen paraneminen kasvattaa verotuloja, mutta menojen voimakas kasvu, väestön ikääntyminen, puolustusmenot sekä korkeat velanhoitokustannukset ylläpitävät rakenteellista alijäämää. Julkinen velka suhteessa BKT:hen nousee noin 90 prosenttiin vuonna 2026 ja lähes 98 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Valtiovarainministeriön syksyn 2026 talousennusteen poimintoja:

Ennustelukuja, VM syksy 2026	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
Maailma, BKT:n muutos %	3,3	3,1	2,9	3,4	2,9
Euroalue, BKT:n muutos %	1,0	1,3	1,0	1,4	1,4
Suomi, BKT:n muutos %	0,9	0,8	1,6	1,8	1,5
Työlliset, muutos %	-1,0	-0,5	-0,5	1,1	0,8
Työllisyysaste, % (15–64 v.)	72,1	71,4	71,0	71,6	72,1
Työttömyysaste, %	8,4	9,7	10,3	9,9	9,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, % / inflaatio	1,6	0,3	2,0	1,9	2,1
Ansiotasoindeksi, muutos %	3,4	3,1	3,6	3,2	3,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,6	2,2	2,3	2,9	2,8
Valtion obligaatiot/ pitkät korot (10 vuotta), %	2,9	3,0	3,3	3,3	3,2
Julkisyhteisöjen velkasuhteen muutos (%-yks.)	5,4	6,0	1,7	1,1	1,9
Julkisyhteisöjen alijäämä/BKT, %	4,4	3,8	4,2	4,5	4,5
Julkisyhteisöjen velka/BKT, %	82,5	88,5	90,1	91,2	93,1
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta	-2,5	-2,4	-1,8	-1,1	-0,7

Kuntatalouden tilannekuva

Kuntatalouden näkymät ovat edelleen haastavat myös syksyn 2026 kuntatalousohjelman mukaan. Kuntatalouden tilanne heikkeni vuonna 2025, vaikka kokonaisuus osoittautui keväällä arvioitua paremmaksi. Erityisesti TE-palvelujen järjestämis- ja rahoitusvastuun siirtyminen kunnille lisäsi menoja tilanteessa, jossa työttömyys on pysynyt korkeana. Kuntataloudessa on edelleen merkittävä sopeuttamistarve, sillä tulojen ja menojen epätasapaino jatkuu koko ennustejakson (2026–2030) ajan.

Kuntien omista sopeutustoimista huolimatta toimintakulut kasvavat 2,7 prosenttia vuonna 2026. Toimintakuluja kasvattavat erityisesti henkilöstövaltaiselle kunta-alalle sovitut palkkaratkaisut, jotka kasvattavat kuntasektorin työvoimakustannuksia. Kuntasektorin kustannuksia kuvaava peruspalveluiden hintaindeksi kasvaa ennustejaksolla (2025–2030) keskimäärin 3,3 prosenttia vuodessa.

Kuntien toimintatuotot kehittyvät kuluvana vuonna maltillisesti. Toimintatuottoja pienentävät kuntien ja hyvinvointialueiden väliset sote-kiinteistöjen vuokrasopimusten päättyminen ja uudelleenneuvottelut, jotka heikentävät kuntien vuokratuottoja vuodesta 2026 alkaen.

Vuonna 2027 toimintakulut kasvavat 2,9 prosenttia palkankorotusten ollessa suurimmillaan, ja korotusten ennakoidaan ylittävän yleisen ansiotasokehityksen. Toimintatulot kasvavat vain 0,2 prosenttia, ja toimintakate heikkenee 4,2 prosenttia painuen 16,6 mrd. euroa negatiiviseksi. Vuonna 2027 vuosikate heikkenee ja kattaa poistot niukasti, minkä vuoksi kuntatalouden tilikauden tulos jää lähes nollaan. Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta on ennustejaksolla heikoimmillaan vuonna 2027, jolloin se painuu 1,4 mrd. euroa alijäämäiseksi.

Kuntien valtionapuihin osoitetaan noin 5,8 miljardia euroa vuonna 2027. Valtionosuudet supistuvat vuodesta 2026. Valtionosuuksia pienentävät edelleen useat määräaikaiset ja pysyvät vähennykset, joista merkittävimpiä ovat 2,8 prosenttiyksikön indeksijarru, 2 prosentin valtionosuuden leikkaus sekä perustoimeentulotukimenojen kasvuun liittyvät vaikutukset.

Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2026 yhteensä noin 14,7 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvavat noin 4,9 prosentilla. Vuonna 2027 verotulojen ennustetaan kasvavan 4,1 prosenttia.

Kuntataloutta rasittavat edelleen kunta-alan palkkaratkaisut, kasvaneet työttömyysetuuksien rahoitusvastuut, valtionosuuksiin kohdistuvat vähennykset sekä investointitarpeet. Verotulojen kasvu ei riitä kattamaan kasvavia menoja, minkä vuoksi toiminnan ja investointien rahavirran ennakoidaan säilyvän negatiivisena koko ennustejakson ajan. Kuntien lainakannan kasvun arvioidaan jatkuvan, ja kuntien taloudellinen eriytyminen voimistuu edelleen.

TE-palvelu-uudistuksen myötä kunnat osallistuvat entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoitukseen, mikä tekee kuntataloudesta suhdanneherkemmän, sillä tulojen lisäksi myös menot reagoivat aiempaa enemmän työllisyyskehitykseen. Avustusmenot pysyvät ennustejaksolla korkealla tasolla työttömyyden pysyessä ennustejaksolla korkeana.

Kuntien peruspalvelujen painopiste säilyy sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve on aleneva. Tarpeen supistuminen välittyy menoihin kuitenkin vain osittain, sillä palveluverkon, henkilöstörakenteen ja lainsäädännöllisten velvoitteiden jäykkyydet hidastavat menojen sopeutumista palvelutarpeen mukana. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste ja erityisen tuen tarve ovat viime vuosina kasvaneet.

Kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee lähivuosina, mutta tulojen ja menojen epätasapaino vähenee hieman ennustejakson lopulla, kun osa määräaikaisista valtionosuusleikkauksista päättyy ja henkilöstömenojen kasvu hidastuu. Kuntatalouden vuosikate ei kuitenkaan riitä kattamaan nettoinvestointeja ja toiminnan ja investointien rahavirta pysyy keskimäärin 1,1 mrd. euroa negatiivisena vuosina 2028–2030. Lainakanta kasvaa vuoden 2026 noin 22,4 mrd. eurosta noin 26,3 mrd. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Suhdannevaihtelut välittyvät kuntatalouteen aiempaa voimakkaammin erityisesti verotulojen ja työttömyyskustannusten kautta. Kuntien omat sopeutustoimet voivat vahvistaa rahoitusasemaa ennakoitua enemmän, jos palveluverkon ja henkilöstömenojen sopeuttamisessa onnistutaan odotettua paremmin. Toisaalta sopeutustoimien epäonnistuminen, työllisyystilanteen heikentyminen tai geopoliittisen tilanteen kiristyminen voivat kasvattaa menoja ja heikentää tuloja ennustettua nopeammin.

Lähteet/lisätiedot:
Valtiovarainministeriö, kuntatalousohjelma vuodelle 2027 sekä taloudellinen katsaus (syksy 2026)

6.2. Sastamalan väestö

Sastamalan kaupungin asukasluku oli vuoden 2025 lopussa 23 332 asukasta. Tilastokeskuksen ennakollisten väestönmuutostietojen mukaan Sastamalan asukasluku oli syyskuun 2026 lopussa 23 192 ja Tilastokeskuksen ennuste (24.10.2024) vuoden 2026 lopun asukasluvuksi on 22 845 asukasta.

Tilastokeskus on julkaissut 24.10.2024 vuoteen 2045 ulottuvan väestöennusteen. Ennusteen mukaan Sastamalan väestö vähenee keskimäärin noin 200 henkilöä vuosittain ja vuoden 2030 lopussa väkiluku on 22 155. 2030-luvulla väkiluku laskee keskimäärin vajaalla 90 asukkaalla vuosittain ja 2040-luvulla enää kymmeniä henkilöitä vuosittain. Vuoden 2045 lopussa asukasmäärän on arvioitu olevan 21 122 asukasta. Tilastokeskus julkaisee virallisen väestöennusteen perinteisesti kolmen vuoden välein, joten uusi väestöennuste on tarkoitus julkaista vuosien 2027–2028 aikana.

Väestöllinen huoltosuhde kuvaa lasten ja vanhuseläkeikäisten määrän suhdetta työikäisen väestön määrään. Sastamalan väestöllinen huoltosuhde on korkeampi kuin maassa keskimäärin. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan valtakunnallinen huoltosuhde hieman paranee vuodesta 2025 tulevaisuudessa, mutta Sastamalan huoltosuhde heikkenee.

Väestö 09/2026 ja ennuste vuoteen 2045					
Väestö 31.12.					
Sastamala	**Yhteensä**	**0 - 14**	**15 - 64**	**65 - 74**	**75 -**
***09/2026**	23 192	2 906	12 656	3 664	3 966
2030	22 155	2 389	11 881	3 479	4 406
2035	21 580	2 226	11 368	3 322	4 664
2040	21 273	2 190	11 291	2 990	4 802
2045	21 122	2 186	11 232	2 907	4 797

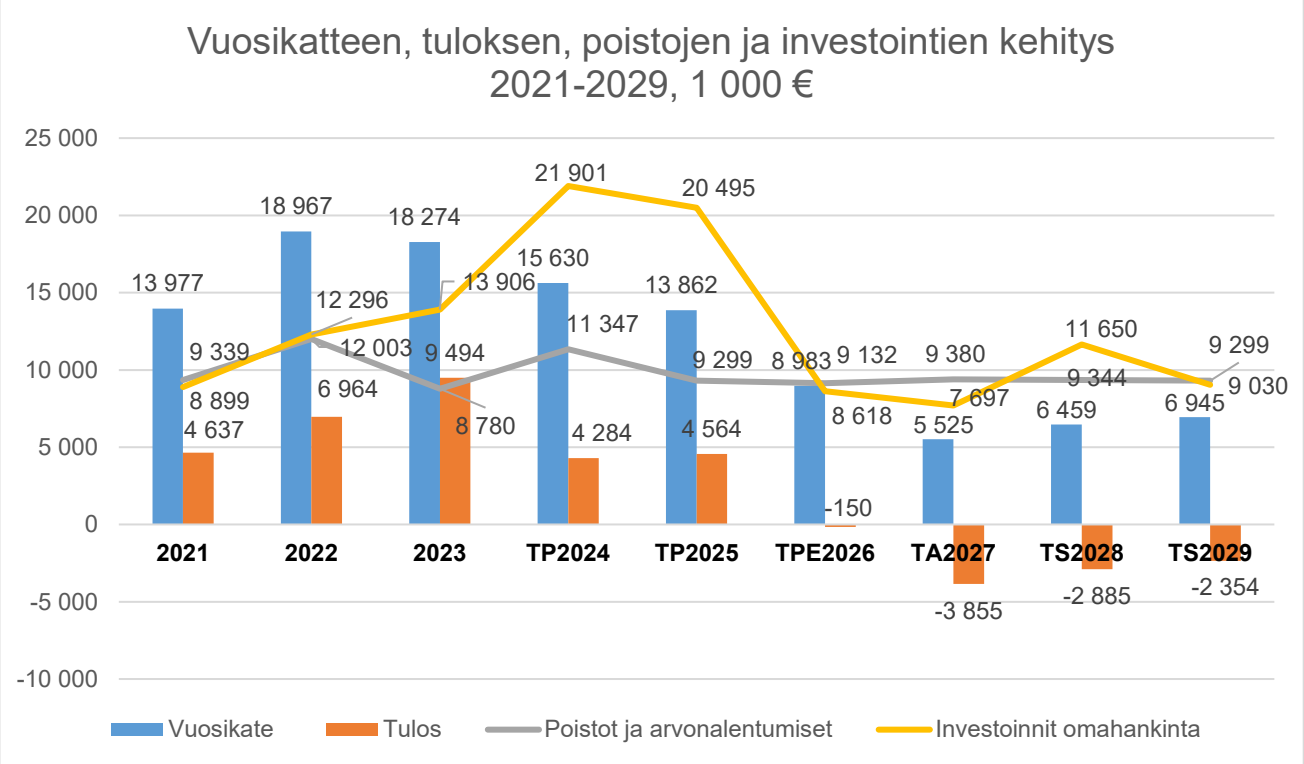
*Tilastokeskus ennakkotieto

MDI:n väestöennuste Sastamalan kaupungille on hieman positiivisempi Tilastokeskuksen ennusteen nähden. MDI:n ennusteen perusmallissa Sastamalan väestö olisi 22 049 henkilöä vuonna vuoden 2035 lopussa (Tilastokeskus 21 580). Väestöä vähentää etenkin luonnollinen väestönmuutos (kuolleiden määrä merkittävästi syntyneitä suurempi), ei niinkään muuttotappiot. Ennusteen mukaan väestö vähenee hieman hitaammin kuin vuosien 2010–2024 aikana. Väestön supistumisen päättyminen vuoteen 2035 mennessä on MDI:n mukaan suhteellisen epätodennäköistä, sillä kaupungin tulisi saada aiemmasta poiketen merkittävää muuttovoittoa koko ennustejakson ajan, jotta väestöpohjan väheneminen päättyisi. Sastamalan ennakoitu kehitys on kuitenkin MDI:n ennusteen mukaan selvästi keskimääräistä seutukaupunkia parempaa. Menneen kehityksen tavoin ennakoitu väestönkehitys on kuitenkin vahvasti polarisoitunutta kaupungin sisällä eri alueiden kesken.

Väestöllinen huoltosuhde (Tilastokeskuksen ennuste)					
	2025	**2030**	**2035**	**2040**	**2045**
KOKO MAA	61,3	60,6	60,5	59,6	60,1
Sastamala	83,1	86,5	89,8	88,4	88,1

6.3. Sastamalan talouden kehitys vuoteen 2026 ja arvio 2027–2029

Alla olevassa kaaviossa on esitetty vuosikatteen, tuloksen, poistojen ja investointien kehitystä vuodesta 2021 alkaen. Toteutuneissa talousluvuissa on vuosittaisia poikkeamia johtuen kertaluonteisista eristä, mm. verotuksen tilitysaikataulun muutoksista sekä myyntivoitoista. Poikkeamat on syytä huomioida eri vuosien talouslukuja vertailtaessa ja tuloksen muodostumista arvioitaessa.

**TPE2026 ilman sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutusta*

Sastamalan kaupungin talouden haasteena on ollut asukasluvun määrän väheneminen, mikä on heijastunut sekä verotulojen kehitykseen että asukasmäärän perusteella määräytyvien valtionosuuksien määriin. Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirryttyä vuodesta 2023 alkaen kunnilta hyvinvointialueille valtionosuuksia kertyy lähinnä lapsista ja nuorista. Varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisten lasten määrän väheneminen niin Sastamalassa kuin monessa muussakin suomalaisessa kunnassa pienentää valtionosuuksien määrää tulevina vuosina.

Sastamalan kaupungin talous oli monien muiden kuntien tavoin voimakkaasti alijäämäinen vuonna 2019, jolloin alijäämää kertyi peräti 5,2 milj. euroa. Vuodesta 2020 alkaen kaupungin talous on ollut ylijäämäinen ja myös kuluvalle vuodelle 2026 ennustetaan hienoista alijäämää (ilman 4 milj. euron satunnaista tuottoa). Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä muodostuneen noin 4 milj. euron satunnaisen tuoton kanssa vuoden 2026 tilinpäätösennuste on peräti 4,5 milj. euroa ylijäämäinen.

Vuosi 2020 oli vahvasti koronapandemian sävyttämä. Pandemiatilanne rajoituksineen ja sulkuineen vaikutti toimintakulujen ja -tuottojen rakenteeseen sekä verotulojen kertymiseen. Valtion 7,5 milj. euron tukitoimenpiteiden ansiosta vuoden 2020 tulos muodostui kuitenkin 4,4 milj. euroa positiiviseksi. Lisäksi valtuuston vuosille 2020–2023 hyväksymän sopeutusohjelman mukaisia toimenpiteitä käynnistettiin jo vuoden loppupuolella. Myös vuoden 2021 talous oli sopeutustoimenpiteiden, veroprosentin tarkistuksen ja valtion n. 2 milj. euron koronatukien ansiosta tasapainossa. Tulosta vahvistivat myös 0,7 milj. euron maanmyyntivoitot ja välittömiin koronakustannuksiin (testaus, rokotukset, jäljitys ja hoito) saatu noin 3 milj. euron valtion korvaus.

Koronakustannusten talousvaikutukset tasautuivat vuonna 2022 ja verorahoitukseen sisältynyt koronatuki v. 2020–2021 päättyi vuonna 2022. Verorahoituksen kasvu oli kuitenkin merkittävä, verotulojen kasvaessa 5,5 milj. euroa ja valtionosuuksien 6 milj. euroa. Vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät kunnilta hyvinvointialueille. Valtionosuuksien osalta muutoksen vaikutus kaupungin talouteen on

negatiivinen, mutta vuoden 2023 tulosta paransivat vanhojen vuosien verotilitysten verohännät, jotka vaikuttivat kunnan talouteen poikkeuksellisen positiivisesti vuonna 2023. Sopeutustoimenpideohjelma päättyi vuonna 2023 ja ohjelman toimenpiteiden vaikutukset toivat lisäsäästöjä kaupungin talouteen n. 2,3 milj. euron verran v. 2023.

Vuosien 2024 ja 2025 tilikausien tulokset muodostuivat noin 4,3 ja 4,6 milj. euroa positiiviseksi. Vuoden 2026 tilikauden tuloksen ennakoidaan jäävän niukasti tappiolliseksi ilman satunnaisia tuottoja, mutta toteutuvan kuitenkin selvästi talousarviota parempana. Valtionosuudet laskevat noin 3 milj. euroa vuodesta 2025 vuoteen 2027 nähden. Taloussuunnitelmakauden 2027–2029 kaikkien vuosien arvioidaan muodostuvan sekä tappiollisiksi tilikauden tuloksella mitattuna että alijäämäisiksi. Tilikauden tulos on yhteenlaskettuna suunnitelmakaudella 2027–2029 tappiollinen noin -9,1 milj. euroa. Tilinpäätössiirtojen jälkeen yhteenlaskettu alijäämä on noin -7,2 milj. euroa.

Vuosittainen investointitaso mukaili poistotasoa tarkastelujakson alussa vuosina 2021–2022, minkä jälkeen investointitaso ylitti selkeästi poistotason vuosina 2023–2025. Kuluvana vuonna 2026 ja uudella taloussuunnitelmakaudella 2027–2029 emokaupungin investointitaso pysyttelee keskimäärin vuotuisen poistotason suuruisena. Tätä selittää osaltaan uima- ja liikuntahallin rakentaminen Sastamalan kaupungin tytäryhtiön Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen taseeseen, jolloin investointi ei näy emokaupungin investoinneissa. Uima- ja liikuntahallin käyttötalouden kustannukset (yhteensä noin 2,5 milj. euroa) näkyvät taloussuunnitelmavuodesta 2028 eteenpäin (liikuntahallin osuus, noin 0,7 milj. euroa jo TA2027). Lisäksi sote- ja pelastustoimen kiinteistöjen yhtiöittäminen vuoden 2026 alusta alkaen siirtää investointien toteuttamista emokaupungilta kaupungin tytäryhtiöille (erityisesti Koy Sastamalan Palvelukiinteistöt).

Kaupungin kokonaisinvestointimäärä taloussuunnitelmakaudella 2027–2029 on yhteensä noin 27,5 milj. euroa, josta talousarviovuodelle 2027 on budjetoitu noin 7,4 milj. euroa (netto). Kaupungin lainamäärän ennakoidaan olevan vuoden 2027 lopussa noin 51,1 milj. euroa (noin 2 200 euroa/asukas) ja kasvavan maltillisesti suunnitelmakaudella. Vuoden 2029 lopussa kaupungin asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan olevan noin 2 500 euroa/asukas. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuonna 2025 koko maassa keskimäärin noin 3 500 euroa. Konsernivelan ja kaupungin takausvastuiden (muille kuin konserniin kuuluville) arvioidaan olevan vuoden 2027 lopussa noin 93,5 milj. euroa (noin 4 070 euroa/asukas). Suomen kuntakonsernien keskimääräinen konsernivelka oli vuoden 2025 lopussa noin 7 600 euroa/asukas (ei sisällä takauksia konserniin kuulumattomille yhteisöille).

6.4. Talousarviovuoden 2027 laskentaperusteet

Verotulot

Sote-uudistuksen vuoksi kuntien tuloveroprosenttia leikattiin 12,64 prosenttiyksikköä vuoden 2023 alusta ja kuntien yhteisöveron tuottoa hyvinvointialueille siirrettiin kolmannes. Vuoden 2023 tuloveroprosentti oli 8,86 ja vuoden 2024 alusta prosenttia pyöristettiin lähimpään kymmenykseen, sillä kuntien veroprosentit oli määriteltävä kymmenyksen tarkkuudella vuoden 2024 alusta lukien. Sastamalan tuloveroprosentti vuodelle 2027 on sama kuin vuosina 2024–2026 eli 8,90 %.

Kiinteistöveroprosentit muuttuivat vuoden 2024 alusta, kun yleisestä kiinteistöveroprosentista irrotettiin vuoden 2024 alusta erikseen maapohjan yleinen kiinteistövero, joka on Sastamalassa määritelty vaihteluvälin alarajalle. Sastamalan kaupungin kiinteistöveroprosentit ovat vuoden 2026 tasossa pääosin Pirkanmaan kuntien aritmeettista keskiarvoa alemmat ja kiinteistöveroprosentit pidetään vuonna 2027 vuoden 2026 tasossa.

Verolaji	Vaihteluväli	Sastamala 2027	1 000 euroa
Yleinen kiinteistövero, rakennukset	0,93–2,00 %	0,93 %	
Maapohja	1,30–2,00 %	1,30 %	
Vakituinen asuinrakennus	0,41–1,00 %	0,45 %	
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	0,93–2,00 %	0,98 %	
Voimalaitos	0,93–3,10 %	3,10 %	
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00–2,00 %	0,00 %	
Rakentamaton rakennuspaikka (KiintVL 12a §)	2,00–6,00 %	2,00 %	
Kiinteistövero yhteensä			6 907
Tulovero		8,90 %	43 814
Yhteisövero			6 274
Verotulot yhteensä			**56 995**

1 000 euroa	2024	2025	MTA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Verolaji						
Kunnallisvero	41 316	40 855	43 085	43 814	44 846	45 923
Muutos %	*1,2*	*-1,1*	*5,5*	*1,7*	*2,4*	*2,4*
Yhteisövero	4 687	5 107	5 696	6 274	6 412	6 681
Muutos %	*-12,6*	*9,0*	*11,5*	*10,1*	*2,2*	*4,2*
Kiinteistövero	6 994	6 825	6 773	6 907	6 907	6 907
Muutos %	*3,7*	*-2,4*	*-0,8*	*2,0*	*0,0*	*0,0*
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	**52 998**	**52 788**	**55 554**	**56 995**	**58 165**	**59 511**
Muutos %	*0,1*	*-0,4*	*5,2*	*2,6*	*2,1*	*2,3*

Taulukko: Sastamalan kaupungin verotulot 2024–2029.

Tuloveroa arvioidaan kertyvän 8,9 % tuloveroprosentilla 43,8 milj. euroa vuonna 2027 edellisten vuosien tilitykset mukaan lukien. Sastamalan efektiivinen veroaste eli maksettavan kunnallisveron suhde ansiotuloihin on 6,8 %. Efektiivisyys nousee 0,04 prosenttiyksikköä vuodesta 2026.

Sote-uudistukseen liittyen kuntien yhteisöverosta siirtyi kolmannes hyvinvointialueille. Vuonna 2024 vanhojen vuosien tilitykset (ns. verohännät) eivät enää vaikuttaneet paljoa, joten yhteisöveron määrä jäi kyseisenä vuonna edellisvuotta pienemmäksi. Vuonna 2024 yhteisöveron määrään vaikutti laskevasti myös heikko yleinen taloudellinen tilanne. Vuonna 2025 Sastamalan yhteisöverotuotto kasvoi 9 % edellisestä vuodesta ja kuluvana vuonna 2026 kasvun odotetaan kiihtyvän edelleen (+11,5 % vuoteen 2025 nähden). Kasvun arvioidaan jatkuvan vuonna 2027, jolloin yhteisöveroa arvioidaan kertyvän noin 6,3 milj. euroa (+ 10,1 % MTA2026 nähden).

Kunnallisverotulon määrä voi poiketa merkittävästikin tämänhetkisestä arviosta, mikäli talous- ja työllisyyskehityksessä tapahtuu olennaisia muutoksia. Positiiviset riskit liittyvät erityisesti kotimaisen kysynnän ennustettua nopeampaan kasvuun ja negatiiviset vastaavasti talouden ennakoitua heikompaan kehitykseen. Työllisyydellä on suora vaikutus kunnallisveron kehitykselle ja se reagoi viiveellä talouskasvuun. Kun talous kääntyy kasvuun, yritykset eivät yleensä heti palkkaa uutta työvoimaa. Usein hyödynnetään nykyistä henkilöstöä ja vasta kun kasvu näyttää pysyvältä, avataan uusia työpaikkoja. Tämä viive on tyypillisesti 3–12 kuukautta. Pitkäaikaistyöttömyyden kohdalla viive voi tyypillisesti olla jopa 1–3 vuotta, joskus jopa kauemmin.

Kiinteistöveron merkitys verotulorahoituksessa kasvoi sote-uudistuksen myötä. Sastamalan kiinteistöveroprosentit ovat laskelmissa vuoden 2027 tasolla koko suunnitelmakauden. Kiinteistöveron määrä talousarviossa on noin 6,9 milj. euroa vuosittain vuosille 2027–2029.

Hallitus päätti syksyn 2026 budjettiriihessä jatkaa kiinteistöverouudistuksen selvittämistä, mutta uudistusta ei viedä eteenpäin tällä vaalikaudella. Hallitus arvioi, että aikataulu ei mahdollista kiinteistönomistajille riittävää aikaa perehtyä ja varautua muutosten vaikutuksiin. Selvitystyö jää seuraavan hallituksen hyödynnettäväksi. Koko Suomen tasolla vuoden 2026 kiinteistöverokertymää heikentää vähäisen uudisrakentamisen lisäksi vanhoihin verovuosiin kohdistuvat poikkeuksellisen suuret oikaisut liittyen muun muassa sairaala- ja koulutuskiinteistöjen muuttuneeseen verokohteluun. Korkein hallinto-oikeus linjasi, että sairaalarakennukset rinnastuvat kiinteistöverotuksessa käyttörasituksensa ja teknisten vaatimustensa vuoksi paremmin myymälä- ja teollisuustyyppisiin rakennuksiin kuin toimistorakennuksiin, minkä vuoksi niihin sovelletaan 4 %:n eikä 1 %:n ikäalennusta. Muutoksen vaikutusta tulevien vuosien verokertymiin ei ole täysin arvioitavissa.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä noin 57 milj. euroa vuonna 2027, mikä on noin 1,4 milj. euroa (+2,6 %) enemmän kuin vuoden 2026 muutetussa talousarviossa. Taloussuunnitelmavuosille ennustetaan +2,1 ja +2,3 %:n kasvua.

Valtionosuudet

Valtionosuustulo koostuu peruspalvelujen valtionosuudesta, muun opetus- ja kulttuuritoimen ylläpitäjäjärjestelmän mukaisesta valtionosuudesta sekä veromenetysten kompensaatiosta.

Valtionosuuksien kehitykseen vaikuttavat muun muassa kuntien ja valtion väliset kustannusten jaon tarkistukset, indeksitarkistukset sekä kuntien tehtävien muutoksiin liittyvät tarkistukset. Kunnat osallistuvat myös perustoimeentulotuen kustannuksiin valtionosuusjärjestelmän kautta. Myös väestön määrän ja ikärakenteen muutokset vaikuttavat yksittäisen kunnan valtionosuuden määrään.

Peruspalveluiden valtionosuus sisältää rahoituksen lasten päivähoitoon, esi- ja perusopetukseen, kirjastopalveluihin ja kuntien kulttuuritoimintaan sekä taiteen perusopetukseen. Myös verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus, siirtymätasaus ja eräät lisäykset ja vähennykset sisältyvät peruspalveluiden valtionosuussummaan. Sote-uudistukseen liittyen sosiaali- ja terveydenhuollon (ml. oppilas- ja opiskelijahuolto) ja pelastustoimen rahoitus siirtyi vuoden 2023 alusta kunnilta hyvinvointialueille.

Kuntien peruspalveluiden rahoituksen laskentakriteereitä ja tasauksen määräytymisperusteita tarkistettiin sote-uudistuksen yhteydessä. Sote-tehtävien siirtyessä pois kunnilta suurin osa peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kautta jaettavasta rahasta määräytyy alle 16-vuotiaiden ikäluokkien perustella. Koska kunnilla on muutoksen jälkeen edelleen tärkeä rooli myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä sosiaali- ja terveysmenojen ennaltaehkäisyssä, valtionosuusjärjestelmään on lisätty kriteerinä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa (HYTE-kerroin).

Osana kuntien peruspalvelujen valtionosuutta on vuoden 2025 alusta alkaen ollut myös TE-uudistuksen perusteella tuleva valtionosuus. TE-rahoitus on yleiskatteellista kuten valtionosuudet yleisestikin ja määräytyy tietyn ikäryhmän väestön, laajan työttömyyden ja vieraskielisten määrän perusteella. Vuosina 2025–2026 valtionosuuksissa käytettiin nk. siirtymäajan rahoitusta, jossa palveluiden rahoituksesta osa määräytyi laskennallisesti ja osa toteuman mukaan. Vuoden 2027 alusta valtionosuudet määräytyvät kokonaan laskennallisten perusteiden mukaan. Kunnat ovat osallistuneet vuodesta 2025 alkaen entistä enemmän työttömyysetuuksien rahoittamiseen. Yksittäisen kunnan rahoitusosuus muuttuu sekä työttömyyden määrän että työttömyyden pituuden mukaan; mitä pidempään yksittäisen henkilön työttömyys kestää, sitä isomman osan kunta joutuu etuuskuluista maksamaan. Työttömyysetuuksien rahoitusvastuu on peruskunnilla, vaikka palveluita hoitaisi kuntien puolesta työllisyysalue.

Valtionosuuksissa on mukana sotemuutoksen jälkitarkistuksesta johtuvia valtionosuuksien pysyvä lisäsiirtotarve-eriä yhteensä 500 milj. euroa (90 e/as) sekä näiden määräaikaisia kompensaatioita lisäsiirtotarpeeseen. Sote-siirtolaskelman aiheuttamat heikennykset valtionosuuksiin näkyvät vuoden 2025–2027 valtionosuuksissa sekä heikennyksinä että kompensaatioina. Vuodesta 2028 alkaen valtionosuutta nostaa määräaikaisten valtionosuusleikkausten päättyminen sekä 2,8 %-yksikön indeksijarrun päättyminen.

Sastamalan peruspalveluiden valtionosuus vuodelle 2027 on arviolta noin 13,3 milj. euroa, josta verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on noin 8,9 milj. euroa.

Verotulomenetysten kompensaatiot on erotettu vuodesta 2020 alkaen varsinaisesta peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmästä, vaikka kompensaatio suoritetaan valtionosuusmaksatuksen yhteydessä. Kompensaation arvioitu määrä on noin 3,1 milj. euroa vuonna 2027.

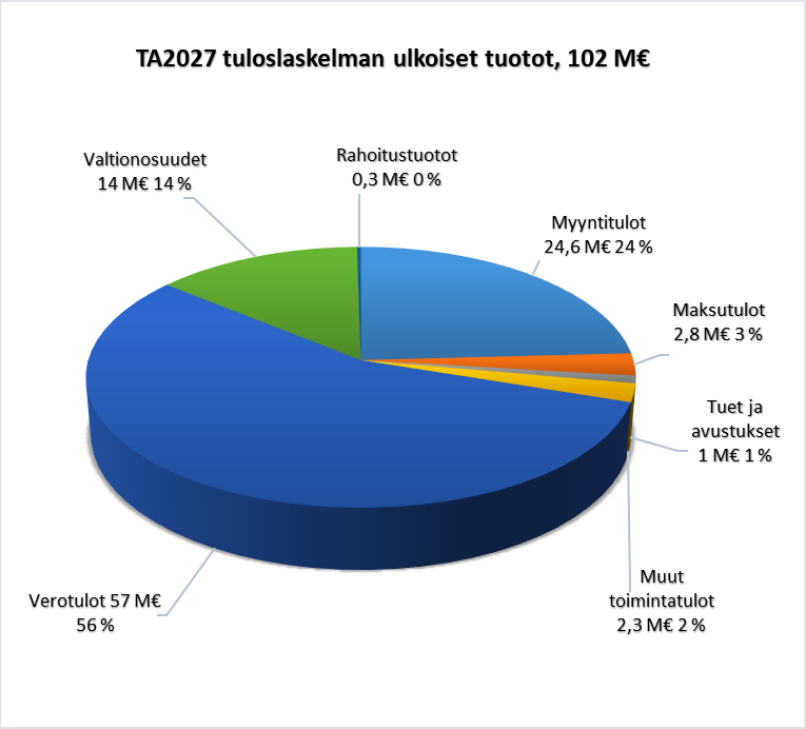
Lukiokoulutuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, kansalaisopistojen, tuntiperusteisen taiteen perusopetuksen, liikunnan ja nuorisotyön valtionosuus sisältyy opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmään. Järjestelmä sisältää myös lisärahoituksen perusopetuksen lisäopetukseen, maahanmuuttajien valmistavaan opetukseen sekä pidennetyn oppivelvollisuuden kustannuksiin.

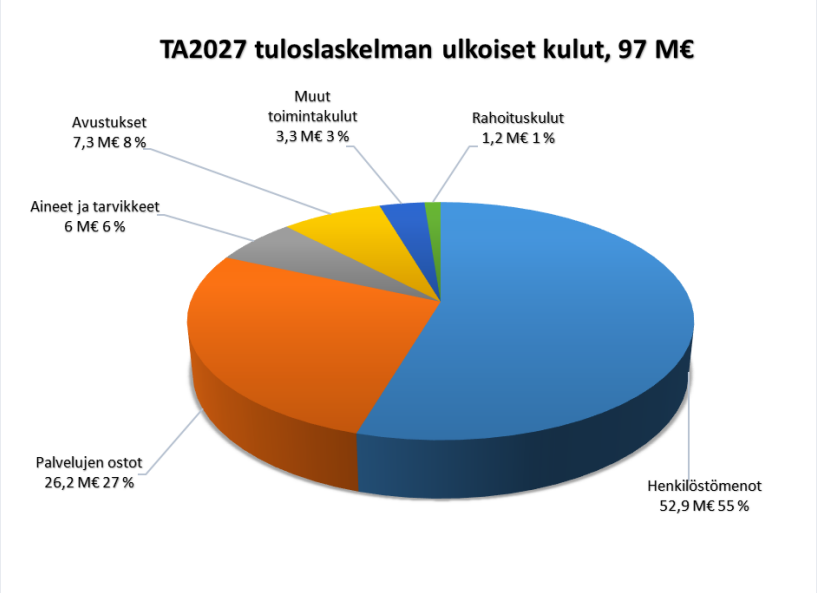
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusjärjestelmään sisältyvä ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen asukaskohtainen omarahoitusosuus vähennetään kunnille maksettavasta valtionosuudesta. Talousarvion opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusarvio on vähennysten jälkeen noin 2,4 milj. euroa negatiivinen vuodelle 2027.

Vuoden 2027 valtionosuustuloarvio on yhteensä noin 14,1 milj. euroa. Valtionosuudet vähenevät -12,3 % vuoden 2026 tasosta (MTA2026 noin 16 milj. euroa). Peruspalvelujen valtionosuus laskee selvästi vuodesta 2026. Merkittävä syy tähän on perustoimeentulotuen rahoitusosuuden kasvu (noin 0,3 milj. euroa) yhdessä lapsimäärän vähenemisen kanssa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus vähenee noin 0,5 milj. euroa vuodesta 2026. Lisäksi vuoden 2027 valtionosuuksia rasittavat vuosia 2025–2027 koskevat määräaikaiset takaisinperinnät koskien sote-uudistusta (noin 1 milj. euroa) sekä 2,8 %-yksikön indeksijarru (noin 0,4 milj. euroa) ja valtionosuuden pysyvä 2 %:n leikkaus (noin 0,3 milj. euroa). Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta pienentää erityisesti valmistavan opetuksen määrän vähentyminen.

Taloussuunnitelmavuosien 2028–2029 valtionosuusarviot pohjautuvat valtiovarainministeriön painelaskelmaan ja kaupungin omaan arvioon. Vuoden 2029 valtionosuuden määrässä ei ole huomioitu valmistelussa olevaa esitystä perustoimeentulotuen rahoitusjärjestelmän uudistamisesta. Esityksen mukaan vuodesta 2029 alkaen perustoimeentulotuen rahoitusosuutta ei enää vähennetä takautuvasti kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta, vaan kuntien rahoitusosuus laskutetaan kunnalta tuen maksukuukautta seuraavana kuukautena. Samalla perustoimeentulotuen meno kohdistuu sille vuodelle, jolta se aiheutuu.

Tuloslaskelman kulujen ja tuottojen jakautuminen vuonna 2027:

Toimintatuotot ja –kulut 2027

Kaupungin toimintatuottoja (ulk. + sis.) ennakoidaan kertyvän noin 43,6 milj. euroa vuonna 2027, mikä on noin 0,9 milj. euroa (+2,1 %) muutettua talousarviota 2026 enemmän. Toimintakulut (ulk. + sis.) puolestaan kasvavat noin 2,2 milj. euroa (+2 %), joten toimintakate heikkenee noin 1,3 milj. eurolla (+2,1 %) MTA2026 nähden. Vuoden 2027 talousarvion käyttötalouden nettomenot (toimintakate) on -64,6 milj. euroa.

Toimintakulujen tasoa nostaa erityisesti Sylvään liikuntahallin valmistuminen, mikä nostaa sivistystoimen sisäistä vuokrakulua 0,7 milj. eurolla.

TE-palvelut siirtyivät valtiolta kunnille vuoden 2025 alusta alkaen. Vuodelle 2027 on budjetoitu 2,15 milj. euroa kunnan rahoitusosuudeksi työttömyystuista (TPE2026 2,3 milj. euroa). Kunnat kantavat nykyisin suuremman vastuun työttömyysetuuksien rahoittamisesta.

Henkilöstökustannukset talousarvioon on laskettu olemassa olevan vuosityöpanoksen pohjalta lisättynä toiminnallisten muutosten aiheuttamilla henkilöstömenojen lisäyksillä ja vähennyksillä. Kunta-alan palkkaratkaisu nostaa henkilöstökuluja 3,85 % vuoden 2026 talousarvioon nähden. Palkat ja palkkiot -tiliryhmän kustannukset kasvavat noin 1 milj. euroa (+2,5 % vuoden 2026 talousarvioon nähden). Palkkaratkaisun vaikutus on noin 1,8 milj. euroa. Henkilösivukulut laskevat kuitenkin peräti 0,6 milj. euroa (-5,7 %) vuodesta 2026. Laskua selittää erityisesti KEVA:n tasausmaksun pienentyminen noin 0,5 milj. eurolla. Vuoden 2027 henkilöstömenot ovat noin 52,9 milj. euroa ja kasvavat noin 0,4 milj. euroa (+0,8 %) vuoden 2026 muutetusta talousarviosta.

Muihin kustannuksiin ei ole tehty yleistä inflaatiotarkistusta, vaan toimialat ovat arvioineet omaa kustannuskehitystään vastuualue- ja tehtäväkohtaisesti ottaen huomioon kustannustason muutokset sekä keskeiset toiminnalliset muutokset.

Kaupungin ja Vesi -liikelaitoksen käyttötalouden ulkoiset toimintatuotot ovat vuoden 2027 talousarviossa 30,7 milj. euroa (30,6 milj. euroa MTA2026) ja ulkoiset toimintakulut ovat 95,7 milj. euroa (94,4 milj. euroa MTA2026).

Sisäiset erät on merkitty talousarvioon palvelun ostajalle sisäisinä menoina ja myyjälle vastaavina sisäisinä tuloina. Toimialojen ja liikelaitoksen väliset ja yksiköiden omat sisäiset laskutukset ovat yhteensä 12,2 milj. euroa. Tästä määrästä 9,7 milj. euroa on sisäisiä tilavuokria ja 2,5 milj. euroa konsernihallinnon tuottamien tukipalveluiden kustannuksia (mm. yleishallinto- ja asiantuntijapalvelut sekä henkilöstö- ja taloushallinto).

Vuoden 2027 toimintakate on -64,6 milj. euroa ja vuosikate 5,5 milj. euroa. -9,4 milj. euron poistojen ja arvonalentumisten jälkeinen tillikauden tulos on -3,9 milj. euroa. 0,6 milj. euron tuloksenkäsittelyerien jälkeen vuoden 2027 tilikauden alijäämä on -3,2 milj. euroa.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen tuotot ja kulut sisältyvät laskelmiin liikelaitoksen oman arvion mukaisena.

Rahoitustuotot- ja kulut

Ulkoiset rahoitustuotot (noin 0,3 milj. euroa) koostuvat korko- ja osinkotuotoista.

Rahoituskulut koostuvat pääosin lainojen korkokuluista. Sastamalan kaupungin lainojen keskimääräinen korkotaso on viimeisen 12 kuukauden ajalta noin 2 %. Vuoden 2027 korkokulujen määrä on noin 1,2 milj. euroa. Taloussuunnitelmassa uusien lainojen korkotasoksi on arvioitu 4 % ja vuosittaisten korkomenojen arvioidaan kasvavan suunnitelmakauden 2029 loppuun mennessä noin 1,6 milj. euroon. Korkotaso nousee maltillisesti uusien lainojen myötä, sillä kohonnut korkotaso ei näy vielä täysimääräisesti kuntien korkotasossa. Uima- ja liikuntahallin rakentaminen tytäryhtiö Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskuksen taseeseen selittää myös kaupungin korkotason maltillista kasvua verrattuna vuoden 2025 talousarvion rahoituskuluihin (TA2025 ja TS2025-2027 vielä uimahalli mukana emokaupungin luvuissa). Kaupungin lainanotto on myös toteutunut kuluvana vuonna talousarviossa 2026 arvioitua vähäisemmäksi, eikä markkinakorkojen nousu ole vaikuttanut merkittävästi kaupungin korkokuluihin korkean suojausasteen vuoksi. Lisäksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen myötä lainoja siirtyi tytäryhtiölle noin 1,5 milj. euron edestä.

Tilakeskuksen jäännöspääoman korko 725 400 euroa budjetoidaan sisäisenä eränä rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Sastamalan Veden peruspääoman tuottovaatimus on asetettu nollaan vuodelle 2027. Taloussuunnitelmavuodelle 2028 peruspääoman korvaukseksi on asetettu 1 %-yksikkö (noin 0,13 milj. euroa) ja vuodelle 2029 2 %-yksikköä (noin 0,26 milj. euroa).

Poistot

Sastamalan kaupungin poistosuunnitelmaa on tarkistettu vuoden 2013 alusta lukien Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen ja Kuntaliiton soveltamisohjeen periaatteiden mukaisesti. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut vuonna 2016 uuden yleisohjeen, johon sisältyviä tarkennuksia noudatetaan soveltuvin osin. Mikäli poistonalaisen hyödykkeen tulonodotus tai palvelutuotantokyky muuttuu, tehdään tarvittaessa lisäpoisto tai alaskirjaus kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti. Kaupunki on tehnyt lisäpoistoja muun muassa vuoden 2024 ja 2025 tilinpäätöksiin käytöstä poistuvien kiinteistöjen osalta.

Poistotaso vuonna 2027 on noin 9,4 milj. euroa ja suunnitelmavuosina 2028–2029 poistotaso pysyy vakaana asettuen noin 9,3 milj. euroon. Poistotason ennakoidaan laskevan maltillisesti vuodesta 2030 alkaen sivistystoimen yksikköjen ensikertaisen kalustamisen poistumisen myötä.

Investoinnit

Sastamalan kaupungin bruttoinvestointitaso on yhteensä taloussuunnitelmakautena 2027–2029 aikana noin 28,4 milj. euroa (keskimäärin noin 9,5 milj. euroa vuosittain). Omaisuuden myyntituotot ovat yhteensä 0,9 milj. euroa (tasearvo).

Vuoden 2027 talousarviossa investointimenot bruttona ovat noin 7,7 milj. euroa. Tästä noin 2,1 milj. euroa on Tilakeskuksen investointeja, noin 3 milj. euroa on yhdyskuntatekniikan investointeja, noin 2,2 milj. euroa Vesi -liikelaitoksen investointeja sekä noin 0,2 milj. euroa sivistystoimen investointeja. Maanhankintaan on varattu 0,2 milj. euroa. Omaisuuden myyntituottoja arvioidaan saatavan yhteensä 0,3 milj. euroa, joten nettoinvestoinnit ovat 7,4 milj. euroa.

Investointikokonaisuuksien linjaukset on esitetty talousarvion investointiosassa (luku 14).

Rahoitus

Rahoituslaskelmassa vuosikatetta on käytettävissä investointien rahoittamiseen ja lainojen lyhennyksiin 5,5 milj. euroa. Nettoinvestoinnit ovat 7,4 milj. euroa ja lainojen lyhennykset 9,5 milj. euroa. Uutta lainaa on budjetoitu otettavaksi 9,2 milj. euroa, joten kokonaislainamäärän ennustetaan laskevan hienoisesti vuoden 2026 ennakoidusta tasosta 0,3 milj. euroa vuonna 2027.

Toiminnan ja investointien rahavirta jää taloussuunnitelman 2027–2029 aikana yhteensä noin 8,5 milj. euroa negatiiviseksi. Vuosikate ei siis riitä täysin kaupungin investointien rahoittamiseen. Kaupungin lainamäärän ennakoidaan nousevan hieman vuoden 2026 tasosta (51,4 milj. euroa) 55,2 milj. euroon vuonna 2029. Asukaskohtainen lainamäärä kasvaa arviolta 2 221 eurosta 2 431 euroon vuoden 2029 loppuun mennessä. Vuonna 2025 kuntien keskimääräinen lainakanta oli asukasta kohden noin 3 500 euroa, joten kaupungin lainamäärä olisi edelleen suunnitelmakauden lopussa selvästi alle Suomen keskiarvon. Uima- ja liikuntahallin rakentaminen tytäryhtiön taseeseen kuitenkin kasvattaa konsernin lainamäärää. Poikkeamat taloussuunnitelman tulo- ja meno-olettamuksista sekä investointitasosta vaikuttavat myös lopulliseen lainamäärän kehitykseen. Lainatarvetta tarkastellaan myös kassatilanteen kautta.

Lainoja nostettaessa noudatetaan kaupunginvaltuuston 30.9.2024 § 39 hyväksymiä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteita. Lisäksi voidaan tarvittaessa ottaa kuntatodistusohjelman kautta lyhytaikaista lainaa maksuvalmiuden varmistamiseksi. Samanaikaisesti tällaista lyhytaikaista lainaa voi olla enintään 10 milj. euroa.

Vastuut

Konsernivelan yhteismäärä oli vuoden 2025 lopussa 66,4 milj. euroa. Konsernilainat sisältävät kaupungin omien lainojen lisäksi myös kaupungin omistusosuutta vastaavan osuuden tytäryhtiöiden sekä kuntayhtymien lainoista. Tytäryhtiöiden lainoille on pääsääntöisesti myönnetty kaupungin takaus. Kaupungin takausvastuiden määrä tytäryhtiöiden veloista oli noin 8,9 milj. euroa tilinpäätöksessä 2025.

Kaupungin takausvastuut olivat (ilman Kuntien Takauskeskuksen osuutta) vuoden 2025 lopussa noin 19,4 milj. euroa. Tytäryhtiöiden lainojen takausten lisäksi kaupunki on myöntänyt aiemmin takauksia osakkuusyhtiöilleen (omistus alle 50 %) sekä poikkeustapauksessa myös muille yhteisöille, jotka huolehtivat kuntalaisten peruspalveluiden järjestämisestä. Konserniin kuulumattomille yhtiöille annettuja takauksia kaupungilla oli vuoden 2025 lopulla jäljellä noin 10,4 milj. euroa. Merkittävimmät takausvastuut liittyvät osakkuusyhtiö Huittisten Puhdistamo Oy:n lainojen takauksiin (noin 8,2 milj. euroa TP2025). Kaupungin velka- ja takausvastuiden arvioidaan olevan kokonaisuudessaan noin 93,5 milj. euroa vuoden 2027 lopussa, mikä on noin 4 070 euroa/asukas.

6.5. Suunnitelmavuosien 2028 ja 2029 laskentaperusteet

Vuonna 2027 valtionosuuskertymää rasittaa vielä edelleen sote-siirrosta johtuvat määräaikaiset valtionosuuksien takaisinperinnät. Valtionosuuksien määrä hieman kasvaa vuonna 2028, kun määräaikaisten takaisinperintöjen negatiivinen vaikutus päättyy. Valtionosuuksien määrä on vuonna 2028 noin 15,4 milj. euroa ja vuonna 2029 noin 15,3 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuosien 2028–2029 valtionosuudet perustuvat VM:n syksyn 2026 kuntatalousohjelman painelaskelman tietoihin sekä kaupungin omaan arvioon. Vuoden 2029 valtionosuuden määrässä ei ole huomioitu valmistelussa olevaa esitystä perustoimeentulotuen rahoitukseen liittyvästä muutoksesta.

Verotulojen odotetaan kasvavan suunnitevuosina 2,1–2,3 prosenttia nykyisillä veroprosenteilla. Suunnitelmavuosien 2028 ja 2029 verotulot on arvioitu Kuntaliiton veroennustekehikon sekä kaupungin oman arvion mukaisesti.

Vuodelle 2027 kunta-alan palkkaratkaisun kustannusvaikutus on 3,85 prosenttia. Vuosien 2028–2029 palkkojen korotusprosentit eivät ole vielä tiedossa, mutta korotusprosenttina on käytetty 2 prosenttia vuosittain. Suunnitelmavuosille 2028 ja 2029 ei ole tehty erityistä inflaatiotarkastusta muihin toimintakuluihin (ainoastaan välttämättömät toiminnalliset muutokset on huomioitu). Valtiovarainministeriö ennustaa kuntien

kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin kasvavan suunnitelmavuosina keskimäärin 3,3 prosentilla vuosittain. Mikäli muihin toimintakuluihin (pois lukien avustukset) olisi tehty korotukset 3,3 prosentilla peruspalvelujen hintaindeksin ennakoidun kasvun mukaisesti, heikkenisi kaupungin tulos lisää vuonna 2028 noin 1,6 milj. eurolla ja vuonna 2029 noin 1,7 milj. eurolla.

Uima- ja liikuntahallin valmistuminen lisää vuoden 2028 käyttötalouden kuluja noin 2,5 milj. eurolla. Sekä talousarvio- että suunnitelmavuosille on huomioitu aiemmin päätetyt säästötoimenpiteet, kuten Äetsän ja Sylvään koulujen yhdistyminen sekä nykyisen palveluverkon mahdollistamat sopeutustoimet (muun muassa yhdysluokkien lisääminen ja muutokset tuntikehyksessä). Kaikki taloussuunnitelmavuodet 2027–2029 ovat tulokseltaan tappiollisia sekä alijäämäisiä. Kaupungin talouden tasapainottaminen tullee vaatimaan tulevaisuudessa sekä säästötoimenpiteitä että veronkorotuksia. Kaupunginhallitus käynnistää erillisen talouden tasapainotusohjelman laadinnan alkuvuodesta 2027. Tavoitteena on, että tasapainotusohjelma tulee kaupunginvaltuuston päätettäväksi touko-kesäkuussa 2027.

7. TULOSLASKELMA JA RAHOITUSLASKELMA

Seuraavissa taulukoissa kaupungin ja Sastamalan Vesi liikelaitoksen talousarvioehdotukset on yhdistelty.

Emokaupungin, laskennallisten taseyksiköiden tulos- ja rahoituslaskelmat esitetään erikseen jäljempänä luvussa 15 ja liikelaitoksen laskelmat talousarvion lopussa omana kokonaisuutenaan.

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA 1000 € Ulkoinen	SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIIKELAITOS						
	TP2025	MTA2026	9/2026	ENN2026	TA2027	TS2028	TS2029
TOIMINTATUOTOT	**35 424**	**30 623**	**22 844**	**31 005**	**30 712**	**32 356**	**33 001**
Myyntituotot	24 450	23 901	17 844	24 281	24 630	25 704	26 350
Maksutuotot	2 948	2 755	2 080	2 755	2 814	3 314	3 314
Tuet ja avustukset	1 428	1 180	532	955	956	1 026	1 026
Muut toimintatuotot	6 598	2 788	2 388	3 014	2 312	2 312	2 312
Vuokratuotot	6 104	1 913	1 661	2 111	1 932	1 932	1 932
Muut tuotot	494	874	727	903	380	380	380
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	**340**	**435**	**223**	**435**	**395**	**387**	**391**
TOIMINTAKULUT	**-91 153**	**-94 362**	**-67 660**	**-93 384**	**-95 721**	**-98 907**	**-99 902**
Henkilöstökulut	-51 080	-52 473	-39 142	-51 977	-52 884	-53 962	-54 956
Palvelujen ostot	-25 373	-26 364	-17 740	-26 512	-26 240	-26 662	-26 662
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 445	-6 088	-4 299	-6 061	-6 034	-6 033	-6 033
Avustukset	-6 295	-7 051	-4 806	-6 431	-7 305	-7 265	-7 265
Muut toimintakulut	-1 959	-2 387	-1 673	-2 403	-3 258	-4 985	-4 985
Vuokrakulut	-1 474	-2 055	-1 492	-2 111	-2 923	-4 683	-4 683
Muut kulut	-485	-331	-181	-291	-335	-302	-302
TOIMINTAKATE	**-55 388**	**-63 304**	**-44 593**	**-61 944**	**-64 614**	**-66 165**	**-66 510**
VEROTULOT	**52 788**	**55 554**	**41 982**	**55 554**	**56 995**	**58 165**	**59 511**
VALTIONOSUUDET	**17 013**	**16 013**	**11 992**	**16 013**	**14 050**	**15 443**	**15 253**
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-551**	**-641**	**-391**	**-641**	**-905**	**-985**	**-1 310**
Korkotuotot	370	250	161	250	150	150	150
Muut rahoitustuotot	211	160	217	160	110	110	110
Korkokulut	-1 126	-1 051	-766	-1 051	-1 165	-1 245	-1 570
Muut rahoituskulut	-6	0	-2	0	0	0	0
VUOSIKATE	**13 862**	**7 623**	**8 990**	**8 983**	**5 525**	**6 459**	**6 945**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-9 298	-9 445	-6 849	-9 132	-9 380	-9 344	-9 299
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	0	4 021	4 021	4 021			
TILIKAUDEN TULOS	**4 564**	**2 199**	**6 162**	**3 872**	**-3 855**	**-2 885**	**-2 354**
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	143	584	0	584	640	680	562
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**4 706**	**2 783**	**6 162**	**4 456**	**-3 215**	**-2 204**	**-1 792**

Taseen ylijäämä M€	47,1	49,9	53,3	51,6	48,3	46,1	44,3
Toimintakatteen muutos %	4 %	14 %	-19 %	12 %	4 %	2 %	1 %
Verorahoituksen muutos %	1 %	3 %	-23 %	3 %	-1 %	4 %	2 %

Lähtökohdat talous- ja suunnitelmakaudelle ovat kaksijakoiset. Takana on lukuisia vahvoja talousvuosia, jolloin kaupunki on tehnyt ylijäämäisiä tuloksia ja taseeseen on kertynyt ylijäämää. Vuoden 2026 tulos on muodostumassa niin ikään ylijäämäiseksi sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä seuranneen satunnaisen tuoton ansiosta.

Vuoden 2027 tulos näyttää heikolta huolimatta verotulojen ennakoidusta noin 2,6 prosentin kasvusta huolimatta. Valtionosuuksien ennakoidaan laskevan peräti 12,3 prosenttia, joten verorahoitus kokonaisuudessaan laskee vuonna 2027 vuodesta 2026 noin 0,5 miljoonalla eurolla (-0,7 prosenttia). Verorahoituksen laskun lisäksi toimintakate heikkenee noin 1,3 miljoonaa euroa (+2,1 prosenttia) muutettuun talousarvioon 2026 nähden.

Peruskaupungin käyttötalouden toimintakate (ulk. + sis.) on noin – 66,6 milj. euroa ja liikelaitoksen noin 2 milj. euroa, yhteensä noin -64,6 milj. euroa. Peruskaupungin tilikauden alijäämä on v. 2026 noin 3,1 milj. ja liikelaitoksen alijäämä n. 0,1 milj. euroa.

Taloussuunnitelman alijäämäisistä vuosista huolimatta talousarvio ja taloussuunnitelma täyttää kuntalain 110 §:n 3 momentin edellytykset, jonka mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Mikäli ylijäämää ei taseessa olisi, kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Rahoituslaskelma

	SASTAMALAN KAUPUNKI JA LIIKELAITOS					
RAHOITUSLASKELMA Ulkoinen 1000 €	**TP2025**	**MTA2026**	**ENN2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Vuosikate	13 862	7 623	8 983	5 525	6 459	6 945
Satunnaiset erät			4 021			
Tulorahoituksen korjauserät	-246	0	-4 647	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**13 617**	**7 623**	**8 356**	**5 525**	**6 459**	**6 945**
Investointimenot	-20 561	-17 005	-17 005	-7 697	-11 650	-9 030
Rah.osuudet investointimenoihin	67	0	20	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	557	9 194	13 841	300	300	300
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-19 938**	**-7 811**	**-3 144**	**-7 397**	**-11 350**	**-8 730**
Toiminnan ja invest. rahavirta	**-6 321**	**-188**	**5 213**	**-1 872**	**-4 891**	**-1 785**
Antolainauksen muutokset	26	-8 079	-7 771	311	311	311
Pitkäaik.lainojen lisäys	5 000	6 000	6 000	9 200	12 600	10 700
Pitkäaik.lainojen vähennys	-10 597	-11 489	-11 489	-9 455	-9 485	-9 738
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**-5 259**	**-13 568**	**-13 260**	**56**	**3 426**	**1 273**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-11 580**	**-13 756**	**-8 047**	**-1 817**	**-1 465**	**-512**

Lainamäärän muutos M€, netto	-5,6	-5,5	-5,5	-0,3	3,1	1,0
Lainamäärä 31.12., M€	56,8	51,4	51,4	51,1	54,2	55,2
Lainat €/asukas	2 436	2 221	2 221	2 225	2 375	2 431
Asukasluku	23 332	23 118	23 118	22 969	22 829	22 700

Asukasluvut 2026-2029, MDI-ennuste 2025

Rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Rahoituslaskelma kertoo, kuinka paljon toiminnan ja investointien rahavirta on yli/alijäämäinen. Rahoitustoiminnan rahavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan ja investointien kassavirta on katettu tai miten ylijäämäinen kassavirta on muuttanut rahoitusasemaa.

Rahoituslaskelma on rahavirtaluonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen. Vaikutus maksuvalmiuteen kuvaa kunnan rahoitusarvopapereiden sekä rahojen ja pankkisaamisten muutosta vuoden aikana.

Kaupungin vuosikate ei riitä rahoittamaan nettoinvestointeja, joten kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on talousarviovuonna noin -1,9 milj. euroa negatiivinen. Myös suunnitelmavuosien toiminnan ja investointien rahavirta säilyy alijäämäisenä (-4,9 ja -1,8 milj. euroa).

8. TALOUDEN TUNNUSLUVUT

SASTAMALAN KAUPUNKI Talouden tunnuslukuja	TA2027	ENN2026	MTA2026	TP2025	TP2024
Asukasluku (TA27/2026 MDI-ennuste)	**22 969**	**23 118**	**23 118**	23 332	23 464
Veroprosentti	**8,90**	**8,90**	**8,90**	8,90	8,90
Verotulot 1000 €	**56 995**	**55 554**	**55 554**	52 788	52 998
Verotulojen muutos %	**2,6 %**	**5,2 %**	**5,2 %**	-0,7 %	0,1 %
Verotulot €/asukas	**2 481**	**2 403**	**2 403**	2 262	2 259
Valtionosuudet 1000 €	**14 050**	**16 013**	**16 013**	17 013	16 297
Valtionosuuksien muutos%	**-12,3 %**	**-5,9 %**	**-5,9 %**	0,4 %	-11,5 %
Valtionosuudet €/asukas	**612**	**693**	**693**	729	695
Toimintakulut (ulk.), 1000 €	**95 721**	**93 384**	**94 362**	91 153	83 315
Toimintatuotot (ulk.), 1000 €	**30 712**	**31 005**	**30 623**	35 424	29 709
Toimintatuotot/toimintakulut (ulk.) %	**32,2 %**	**33,4 %**	**32,6 %**	39,0 %	35,8 %
Toimintakate, 1000€	**-64 614**	**-61 944**	**-63 304**	-55 388	-53 183
Toimintakatteen muutos%	**4,3 %**	**11,8 %**	**14,3 %**	4,1 %	1,1 %
Vuosikate, 1000 €	**5 525**	**8 983**	**7 623**	13 862	15 630
Vuosikate eur/asukas	**241**	**389**	**330**	594	666
Vuosikate poistoista %	**59 %**	**98 %**	**81 %**	149 %	138 %
Tilikauden tulos, 1000 €	**-3 855**	**3 872**	**2 199**	4 564	4 283
Tilikauden yli-/alijäämä, 1000 €	**-3 215**	**4 456**	**2 783**	4 706	4 668
Taseen ylijäämä, 1000 €	**48 636**	**51 851**	**50 177**	47 394	42 688
Taseen ylijäämä €/asukas	**2 117**	**2 243**	**2 170**	2 031	1 819
Investointien tulorahoitus, 1000 €	**5 525**	**8 983**	**7 623**	13 617	15 492
Investointien tulorahoitus, %	**71,8 %**	**52,9 %**	**44,8 %**	67,6 %	71,4 %
Investointien omahankintameno, 1000 €	**7 697**	**16 985**	**17 005**	20 495	21 901
Investoinnit omahankintameno, €/asukas	**335**	**735**	**736**	878	933
Lainakanta, 1000 €	**51 096**	**51 351**	**51 351**	56 841	62 438
Lainat, €/asukas	**2 225**	**2 221**	**2 221**	2 436	2 661
Lainanhoitokate (laskennallinen)	**0,89**	**1,34**	**1,16**	1,82	1,88
Rahavirta ulos 1 000 €	**113 644**	**130 575**	**131 554**	123 115	115 794
Rahavirta sisään 1 000 €	**111 827**	**122 528**	**117 797**	111 222	119 807

Taulukko sisältää kaupungin ja liikelaitoksen tiedot.

Eri vuosien lukuja verrattaessa huomioitava toiminnallisten muutosten (mm. tehtävien ulkoistukset) vaikutus tulo- ja menorakenteisiin.

Tunnuslukujen määritelmät:

- **Toimintatuotot / toimintakulut, %** = kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla
- **Vuosikate, 1000 € ja €/asukas** = kuinka paljon talousarviovuoden tulorahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin.
- **Vuosikate poistoista %** = kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä. Tulorahoituksen riittävyyttä voidaan arvioida myös pidemmällä ajanjaksolla, jos tarkasteluajankohdalle ajoittuu poikkeuksellisen suuri poistonalainen investointi.
- **Investointien tulorahoitus, %** = 100 x (vuosikate / investointien omahankintameno (investointimenot vähennettynä rahoitusosuuksilla)) kertoo, paljonko investointien omahankintamenosta katetaan tulorahoituksella.
- **Laskennallinen lainanhoitokate** = (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset).
  = tulorahoituksen riittävyys vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.
  Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla lainamäärä kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluku on yli 2, tyydyttävä, kun luku on 1-2 ja heikko, kun luku on alle 1.

9. TALOUSARVION LAADINTAPERUSTEET

Laadintaperusteet

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Sastamalassa taloussuunnitelma on laadittu kolmivuotisena vuosille 2027–2029.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy käyttötalousosassa talousarvioasetelman mukaiset toimialojen toimintatavoitteet ja nettomäärärahat sekä investointiosassa toimiala/taseyksikkökohtaiset nettomäärärahat.

Talousarvion valmisteluohje ja kehys

Kaupunginhallitus hyväksyi 7.9.2026 käyttötalouden talousarviokehyksen vuodelle 2027. Kehyksen taustatietoja ja laskentatekijöitä valmisteltiin muun muassa johtoryhmän ja toimialojen yhteisessä taloussuunnittelupäivässä.

Kaupunginhallitukselle 7.9.2026 (§ 151) esitetty vuoden 2027 talousarviokehyksen toimintakate oli -64,2 milj. euroa ja tilikauden tulos noin -4 milj. euroa alijäämäinen. Kehys kohdennettiin toimialatasolle. Toimialojen säästökohteita kartoitettiin etukäteen ja kehykseen otettiin mukaan ainoastaan välttämättömät menonlisäykset.

10. TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA KÄYTTÖSUUNNITELMAT

Talousarvion rakenne

Talousarvio sisältää
- yleisperustelut
- tuloslaskelmaosan ja rahoituslaskelmaosan (luku 7)
- käyttötalousosan (luku 13)
- investointiosan (luku 14)
- konsernitavoitteet (luku 17)

Talousarviokirjan luvussa 7 on esitetty kaupungin ja Sastamalan Vesi liikelaitoksen yhdistetty ulkoinen tuloslaskelma ja rahoituslaskelma. Ne kertovat koko kaupungin toiminnan ja talouden tilanteen sekä rahoitustarpeet. Emokaupungin tulos- ja rahoituslaskelma (ilman liikelaitosta) sekä erikseen laskennallisen taseyksikön tulos- ja rahoituslaskelmat on esitetty luvussa 15.

Käyttötalousosassa on esitetty toimialojen ja vastuualueiden toiminnan painopisteet, tuloskortit ja määrärahat.

Emokaupungin investointisuunnitelma on esitetty toimialoittain jaoteltuna pienempiin investointikokonaissuuksiin. Suurimmista investoinneista on lisäksi hankekohtaiset erittelyt. Investointitaulukkoon on yhdistelty myös Sastamalan Vesi liikelaitoksen investointisuunnitelma.

Sastamalan Vesi Liikelaitoksen sitovat erät sekä liikelaitoksen vaikutus tuloksen muodostumiseen ja toiminnan rahoitukseen on esitetty kappaleessa 16. Liikelaitoksen varsinainen talousarvio on esitetty omana osionaan talousarvion lopussa.

Konsernia koskeva osio sisältää konsernitavoitteet sekä suurimpien tytäryhteisöjen tuloskortit.

Talousarvion sitovuus

Kuntalain mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Toimielintä sitovat valtuuston toimialalle myöntämä nettomääräraha (määrärahataulukoissa rivi ’Toimintakate’) sekä toimialan valtuustotason sitovat tavoitteet vuodelle 2027 (tuloskorteilla sarake ’Tavoitetaso 2027’).

Erikseen määritellään seuraavat sitovuudet:

- Yhdyskuntatekniikan vastuualueella käsiteltävät puun myyntitulot (300 000 euroa).
  Edellä mainittu kaupungin yhteisestä omaisuudesta saatavat tuloerä ovat siten sitovia, että kyseisillä vastuualueilla ei ole oikeutta käyttää tuloarvion mahdollisesti ylittävää osaa muiden toimintamenojensa katteeksi ilman kaupunginhallituksen suostumusta. Tuloarvion ylittävällä osalla tulee ensisijaisesti kattaa kaupungin elinvoimaa ja kasvua tukevia toimenpiteitä koko kaupungin tasolla

- Lomituspalveluiden toimintayksikön määrärahaa tarkastellaan omana erillisenä kokonaisuutenaan Maaseutupalveluiden vastuualueen sisällä. Lomituspalveluiden tulot ja menot budjetoidaan samansuuruisiksi (netto 0). Mahdollista ylijäämää ei saa käyttää vastuualueen muiden menojen kattamiseen eikä mahdollista alijäämää ole velvollisuutta kattaa vastuualueen muun toiminnan määrärahasta.

Laskennallisena taseyksikkönä käsiteltävän Tilakeskuksen sitovia eriä ovat tuloslaskelman mukainen toimintakate (nettomääräraha) sekä valtuuston erikseen määrittelemät tulostavoitteet. Rahoituslaskelmassa sitovana seurataan investointien rahavirtaa (nettoinvestointeja) ja Tilakeskuksen investointeihin kohdentuvan lainamäärän nettomuutosta.

Talousarviokirjassa hyväksytyt määrärahat, tuloarviot ja sitovat tavoitteet ovat ensisijaisia talousarvion muuhun tekstiin nähden. Valtuusto voi talousarviokäsittelyn yhteydessä asettaa myös muita toimialoja sitovia määrärahan tai tuloarvion käyttöön tai toimintaan liittyviä tavoitteita. Näistä tehdään erillinen kirjaus ko. toimialan/vastuualueen omille talousarviosivuille.

Investointiosassa sitoo nettomääräraha toimialoittain. Talousarviossa nimetään erikseen vuonna 2027 toteutettavat tai käynnistettävät isot rakennusinvestoinnit. Valtuusto voi antaa investointimäärärahoille myös muita sitovia tavoitteita (investointikohde, toteutusajankohta ym.). Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää yli 1 miljoonan euron, hallitus 0,5–1,0 miljoonan euron ja tekninen lautakunta tai Sastamalan Veden johtokunta enintään 0,5 miljoonan euron investointihankkeiden hankesuunnitelmista.

Käyttötalous- ja investointiosan nettomäärärahoihin verrattavia eriä ovat kaupungin tuloslaskelmassa:
1) verotulot
2) valtionosuudet
3) rahoitustuotot ja -kulut
4) satunnaiset tuotot ja kulut

Rahoitusosassa tällaisia eriä ovat:
1) antolainasaamisten lisäys
2) antolainasaamisten vähennys
3) pitkäaikaisten lainojen lisäys
4) pitkäaikaisten lainojen vähennys
5) lyhytaikaisten lainojen muutokset

Jos talousarviossa myönnetyn nettomäärärahan ennakoidaan ylittyvän, tulee toimialan ottaa välittömästi käyttöön uusia tasapainottavia toimenpiteitä tarvittavassa laajuudessa. Mahdolliset määrärahojen lisäystarpeet tulee ensisijaisesti kattaa toimialan tai liikelaitoksen omilla käyttösuunnitelmatarkistuksilla. Määrärahan muutosesitykset toimielinten tulee saattaa kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsiteltäväksi. Määrärahamuutosten käsittelyä ja selvityksiä koskeva toimintaprosessi määritellään tarkemmin talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä.

Sastamalan Vesi liikelaitos

Sastamalan Veden johtokunta on valmistellut ehdotuksensa liikelaitoksen talousarvioksi ja -suunnitelmaksi. Kaupunginhallitus voi esittää muutoksia vain liikelaitosta koskeviin sitoviin eriin kunnan talousarviossa. Valtuusto voi asettaa liikelaitosta koskevia sitovia eriä ja kehystavoitteita. Liikelaitoksen talousarvion ja -suunnitelman hyväksyy liikelaitoksen johtokunta valtuuston talousarviokäsittelyn jälkeen ottaen huomioon valtuuston asettamat tavoitteet ja kehykset.

Liikelaitoksen talousarvio- ja suunnitelma on kaupungin talousarvion ja -suunnitelman erillinen osa. Liikelaitosta sitovia eriä kaupungin talousarviossa ovat kuntalaissa erikseen määritellyt erät: korvaus kaupungin sijoittamasta pääomasta, kaupungin toiminta-avustus liikelaitokselle, kaupungin pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kaupungille. Mainittujen erien lisäksi kaupunki voi määrätä sitovaksi myös muun erän. Sastamalan hallintosäännön mukaan valtuusto hyväksyy talousarviossa liikelaitoksen sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet. Valtuusto hyväksyy myös liikelaitoksen yli 1 000 000 euron hankkeet ja hallitus hyväksyy yli 500 000 euron hankkeet.

Valtuusto asettaa Sastamalan Vesi liikelaitokselle talousarviossa 2027 seuraavat sitovat kehystavoitteet:
- tulostavoite
- kaupungin tuki liikelaitokselle
- korvaus peruspääomasta
- peruspääomasijoitus ja -palautus
- investointien kokonaismäärä
- yli 500 000 euron kokonaiskustannusarvion ylittävät investointihankkeet nimetään talousarviossa tai valtuuston erillisellä päätöksellä
- lainanoton enimmäismäärä (lainamäärän lisäys)
- sitovat toiminnalliset tavoitteet

Käyttösuunnitelmat

Käyttösuunnitelmat valmistellaan ja käsitellään lautakunnissa helmikuun 2027 loppuun mennessä, siten että vuoden 2026 toteutuma on vertailutietona käytettävissä. Käyttösuunnitelmat saatetaan tiedoksi ja mahdolliset määrärahasiirrot päätettäväksi kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle viimeistään huhtikuussa 2027.

Toimialojen tulee tarkastella kokonaismäärärahansa kohdennusta ottaen huomioon toiminnan painopisteet ja priorisointi. Tämän arvioinnin perusteella lautakunnat voivat käyttösuunnitelmavaiheessa tarvittaessa siirtää määrärahoja toimialan sisällä vastuualueiden välillä.

Käyttösuunnitelmassa ja talousarviovuoden aikana tehtävässä seurannassa tarkasteltavat asiat:

- Käyttösuunnitelmat laaditaan sekä käyttötaloudesta että investoinneista (määrärahat ja tavoitteet). Käyttösuunnitelmia voidaan tarkentaa tarvittaessa talousarviovuoden aikana

Käyttösuunnitelmien laadintaa koskevat tarkemmat ohjeet annetaan talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä.

Seuranta

Toimialat vastaavat talousarvionsa säännöllisestä seurannasta ja lautakuntien informoinnista. Ennakoituihin poikkeamiin toimialojen tulee reagoida tarvittaessa.

Hallitukselle ja valtuustolle laaditaan toteutumaraportit ja koko vuotta koskevat ennusteet neljännesvuosittain. Samoin Valtiokonttorille lähetetään viranomaisraportit neljännesvuosittain.

Maaliskuun ja syyskuun neljännesvuosiraportit laaditaan kevennetyllä sisällöllä pääpainona talouden toteutuma ja koko vuotta koskeva ennuste. Kesäkuun raportti laaditaan laajempana ja siinä arvioidaan myös toiminnallisten tavoitteiden ja tunnuslukujen toteutumista.

Seurantaa koskevat tarkemmat ohjeet ja aikataulu annetaan talousarvion täytäntöönpanomääräyksissä ja raportointia koskevissa erillisohjeissa.

11. TALOUSARVIOASETELMA

N:0	**TOIMIALA** Valtuuston määrärahataso	N:0	**VASTUUALUE** *Lautakunnan määrärahataso*	N:0	**TOIMINTAYKSIKKÖ1** *Viranhaltijataso*
10	**Konserni- ja elinvoimapalvelut**	**100**	**Konsernipalvelut**	1000	Konsernipalvelut
		130	**Maankäyttö**	1300	Maankäyttö
		140	**Ympäristöterveydenhuolto**	1400	Ympäristöterveydenhuolto
		150	**Kaupungin yhteiset erät**	1500	Kaupungin yhteiset erät
		160	**Elinkeinopalvelut**	1600	Yrityspalvelut ja kaupunkimarkkinointi
		170	**Työllisyyspalvelut**	1700	Työllisyyspalvelut
				1750	Kotoutumispalvelut
30	**Sivistystoimi**	**300**	**Sivistystoimen hallinto**	3000	Sivistystoimen hallinto
		310	**Varhaiskasvatus**	3100	Varhaiskasvatus, hallinto
				3120	Päiväkodit ja esiopetus
				3150	Perhepäivähoito
				3160	Ryhmäperhepäiväkodit
				3170	Päivähoidon ostopalvelut
				3180	Lasten hoidon tuet
		330	**Perusopetus**	3300	Kasvatuksen hallinto
				3310	Perusopetus, hallinto
				3320	Perusopetus, pohjoinen
				3330	Perusopetus, keskusta
				3340	Perusopetus, eteläinen
				3350	Perusopetus läntinen
				3370	Perusopetus yhteiset
				3380	Perusopetuksen tuki
		350	**Lukiokoulutus**	3500	Lukiokoulutus, hallinto
				3510	Lukiokoulutus
		370	**Elämänlaatu**	3710	Elämänlaatu, hallinto
				3725	Liikunta- ja nuorisopalvelut
				3740	Kirjasto- ja tietopalvelut
				3750	Kulttuuripalvelut
				3770	Vapaan sivistystyön palvelut
				3780	Taidekoulu
50	**Tekninen toimi**	**400**	**Tilakeskus**	4110	Tilapalvelut
			laskennallinen taseyksikkö	4120	Kiinteistönhoitopalvelut
				4500	Tilahankkeet
		530	**Yhdyskuntatekniikka**	5310	Yhdyskuntatekniikka
		550	**Maaseutupalvelut**	5510	Elävä maaseutu
				5520	Lomituspalvelut

Käyttötalousosassa valtuusto vahvistaa sitovat nettomäärärahat toimialoille.

Toimielin vahvistaa käyttösuunnitelman vastuualuetasolle.
Alemman toimintayksikkötason ja kustannuspaikkatason käyttösuunnitelman vahvistaa viranhaltija.

Investointiosassa valtuusto vahvistaa investointien nettomäärärahat toimialatasolle lukuun ottamatta Tilakeskusta ja Sastamalan Vesi -liikelaitosta, jolle vahvistetaan oma investointimääräraha.

12. TILIVELVOLLISET

Hyväksyessään tilinpäätöksen valtuusto päättää vastuuvapaudesta tilivelvollisille.
Sastamalan kaupunki katsoo tilivelvollisiksi:

- toimielinten ml. liikelaitoksen luottamushenkilöt valtuustoa lukuun ottamatta
- viranhaltijat, jotka ovat vailla vaalikelpoisuutta valtuustoon,
- viranhaltijat, jotka toimivat toimielinten esittelijöinä
- vastuualueiden vastuuhenkilöt sekä
- viranhaltijat, jotka ovat vastuussa tietystä tehtäväkokonaisuudesta.

Tällaisia viranhaltijoita ovat toimialoittain mm:

Konserni- ja elinvoimapalvelut
- kaupunginjohtaja
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- talousjohtaja
- henkilöstö- ja lakiasiainjohtaja
- tietohallintopäällikkö
- työllisyysjohtaja
- maankäyttöjohtaja
- johtava rakennustarkastaja
- kaupungingeodeetti
- kaavoitusarkkitehti
- paikkatietoinsinööri
- maankäyttöinsinööri
- ympäristöterveydenhuollon johtaja

Sivistystoimi
- sivistysjohtaja
- talous- ja hallintopäällikkö
- varhaiskasvatusjohtaja
- varhaiskasvatusyksikön johtajat/apulaisjohtajat
- varhaiskasvatuksen palvelupäälliköt
- lukion rehtori
- opetuspäällikkö
- perusopetuksen rehtorit, apulaisrehtorit ja apulaisjohtajat
- liikunta- ja nuorisotyön päällikkö
- kirjastopalvelupäällikkö
- kulttuuripalvelupäällikkö
- Sastamalan Opiston rehtori
- Taidekoulun rehtori

Tekninen toimi
- tekninen johtaja
- yhdyskuntatekniikan päällikkö
- katurakennusmestari
- maaseutupäällikkö
- lomituspäällikkö

Tilakeskus -taseyksikkö
- tekninen johtaja

Sastamalan vesi Liikelaitos
- Sastamalan Vesi Liikelaitoksen johtaja
- käyttöpäällikkö
- verkostopäällikkö

Toimiala- ja vastuualuetason tilivelvolliset on ilmoitettu käyttötalousosassa kyseisen tehtävän kohdalla.

13. KÄYTTÖTALOUSOSA

Seuraavilla sivuilla olevassa talousarvion käyttötalousosassa määrätään toimialoille nettomäärärahat ja sitovat tavoitteet talousarvioasetelman mukaisesti. Toimialat ja niiden alaiset vastuualueet on esitelty talousarvio-asetelman mukaisessa järjestyksessä. Talousarvion määrärahoissa on huomioitu talousarvioesitykseen eri käsittelyvaiheissa tehdyt muutokset.

Lukuohje

Kustakin toimialasta esitetään

1. Toimialan vastuuhenkilö
2. Toimialan tehtäväkaavio
3. Toimialan päätehtävä/palvelusuunnitelman kuvaus
4. Toimialan katsaus suunnitelmakaudelle
5. Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet tuloskorttimuodossa
6. Määrärahataulukko

Tuloskortti sisältää

- Toimialan/vastuualueen/liikelaitoksen oma kaupunkistrategiasta johdettu tavoite: millä tavoin toimiala toteuttaa kaupungin strategisia tavoitteita ja valintoja?

- **Tavoitetaso 2027: tavoitteen toteuttamiseen liittyvä valtuustoon/lautakuntaan nähden sitova tavoitetaso vuonna 2027.** Määritelty sitova tavoite linjaa toimialan/vastuualueen toimintaa ja omaa lautakunta- ja yksikkötason tavoiteasettelua**.** Tavoitteen tulee olla yksiselitteinen, dokumentoitava ja mitattava (esim. määrä / laatu) sekä kaupungin omilla toimenpiteillä toteutettavissa oleva. Toimialat ja niiden alaiset vastuualueet raportoivat tämän tavoitetason toteutumisesta puolivuotisraportoinnissa ja tilinpäätöksessä.

- Mittari, joilla tavoitteen toteutumista mitataan (informatiivinen tieto)

- Toimenpiteet 2027: Millä toimenpiteillä toimiala ja vastuualue varmistavat osatavoitteensa oikeansuuntaisen toteutumisen ja sitovan tavoitetason 2027 saavuttamisen? (informatiivinen tieto)

- Tuloskortin ensimmäisellä sarakkeella on esitetty strategiakytkentä.

Vastuualueista esitetään toimielin ja vastuuhenkilötietojen lisäksi

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus kuvaa vastuualueen tehtävää erityisesti kuntalaisen hyvinvointia koskevien tavoitteiden näkökulmasta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella sisältää toiminnan oleellisimmat linjaukset: panostukset, priorisoinnit ja valinnat.

Tuloskortti yllä mainitun mukaisesti.

Tunnusluvut antavat informaatiota vastuualueen tuottamien palveluiden laajuudesta ja kehityksestä sekä toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuudesta.

Määrärahataulukossa esitetään vastuualueen vuoden 2027 määrärahat ja tuloarviot, suunnitelmavuosien toimintakate (nettomenot) sekä arvioitu poistosumma. Sitovuustasona lautakuntaan nähden kaikilla vastuualueilla on toimintakate. Vertailutietona on esitetty vuoden 2025 tilinpäätöstiedot ja vuoden 2026 muutettu talousarvio.

TA2027 sarakkeella on kulloisenkin käsittelyvaiheen mukainen esitys ja lopullisessa talousarviossa valtuuston päätös. Vertailtavuutta ja muutoksia täsmentävät tiedot on esitetty Lisätiedot-kohdassa.

Valtuuston määrärahan käyttöä koskevat sitovat ohjeet kirjataan talousarvion käsittelyn yhteydessä toimialan talousarviosivuille.

13.1. Käyttötalousmäärärahat, yhteenveto

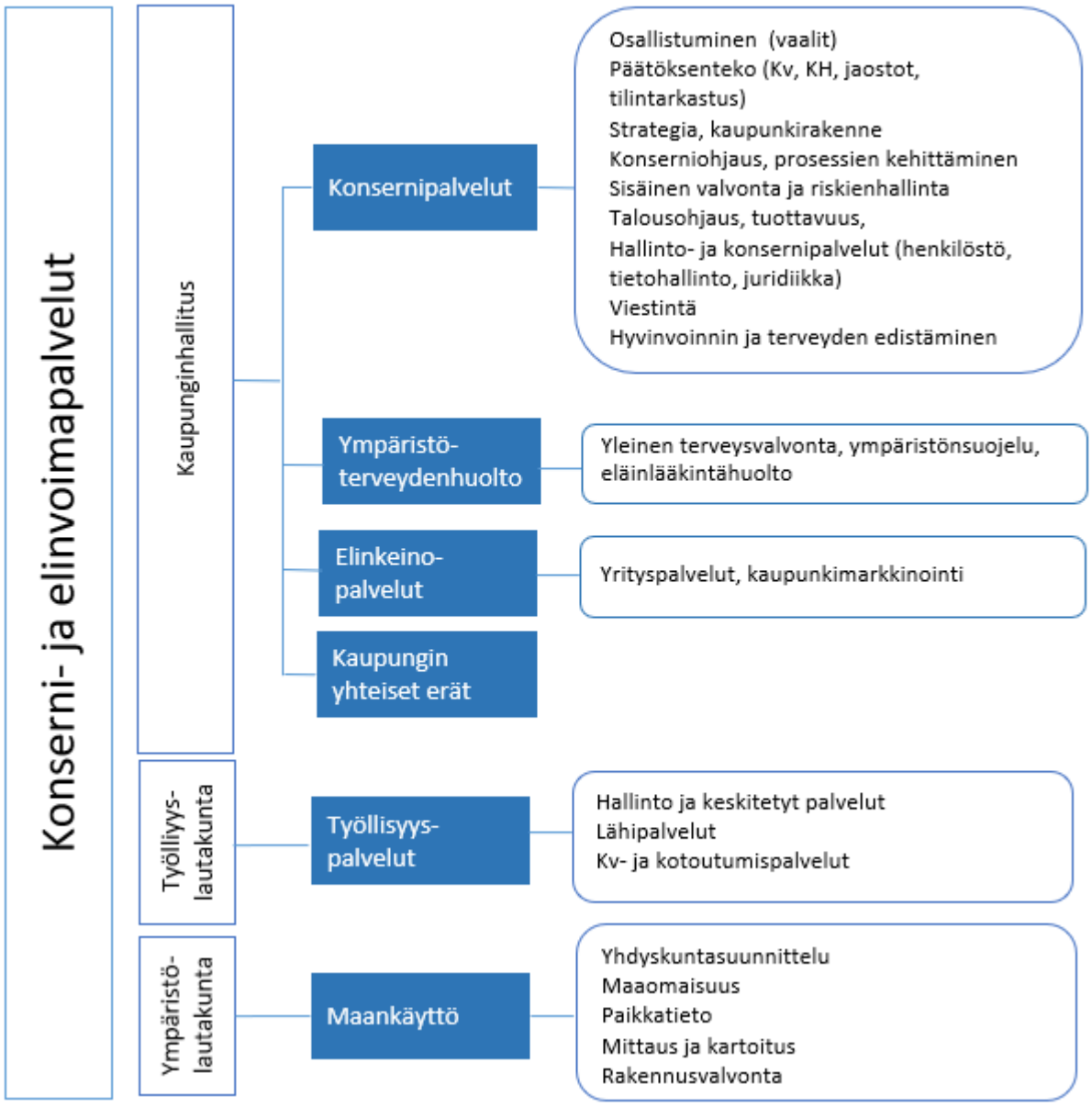
Toimintakate (nettomenot) 1000 eur (ulk/sis)	TP 2025	KS 2026	ENN 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
KONSERNIPALVELUT	-1 980	-2 443	-2 243	-2 350	-2 393	-2 428
MAANKÄYTTÖ	-1 097	-1 114	-1 026	-1 055	-1 033	-1 056
YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO	-788	-846	-812	-880	-927	-961
KAUPUNGIN YHTEISET ERÄT	762	586	786	220	219	217
ELINKEINOPALVELUT	-959	-998	-998	-1 022	-1 030	-1 035
TYÖLLISYYSPALVELUT	-3 846	-4 481	-4 453	-4 471	-4 512	-4 548
KONSERNI- JA ELINVOIMAPALVELUT	**-7 908**	**-9 296**	**-8 745**	**-9 558**	**-9 675**	**-9 810**
SIVISTYSTOIMEN HALLINTO	-500	-487	-487	-632	-609	-619
VARHAISKASVATUS	-14 595	-15 436	-15 382	-15 795	-16 025	-16 224
PERUSOPETUS	-26 753	-29 265	-29 041	-30 000	-29 500	-29 780
LUKIOKOULUTUS	-2 512	-2 805	-2 805	-2 786	-2 796	-2 835
ELÄMÄNLAATU	-7 176	-7 183	-7 183	-7 188	-9 661	-9 737
SIVISTYSTOIMI	**-51 536**	**-55 176**	**-54 898**	**-56 400**	**-58 591**	**-59 195**
TILAKESKUS	**5 730**	**2 903**	**3 284**	**3 259**	**3 257**	**3 235**
YHDYSKUNTATEKNIIKKA	-3 487	-3 644	-3 644	-3 776	-3 846	-3 883
MAASEUTUPALVELUT	-31	-226	-76	-162	-242	-244
TEKNINEN TOIMI (ilman tilakeskusta)	**-3 518**	**-3 870**	**-3 720**	**-3 938**	**-4 087**	**-4 128**
Sastamalan kaupunki ilman LL	**-57 232**	**-65 440**	**-64 080**	**-66 637**	**-69 097**	**-69 897**
Sastamalan Vesi liikelaitos	**1 862**	**2 136**	**2 136**	**2 022**	**2 932**	**3 388**
Sastamalan kaupunki	**-55 370**	**-63 304**	**-61 944**	**-64 614**	**-66 165**	**-66 510**
Ulkoiset toimintatuotot	*35 424*	*30 623*	*30 428*	*30 712*	*32 356*	*33 001*
Sisäiset toimintatuotot	*11 450*	*12 016*	*12 016*	*12 833*	*14 633*	*14 633*
Toimintatuotot	***46 874***	***42 639***	**42 444**	***43 545***	***46 989***	***47 634***
Valmistus omaan käyttöön	***340***	***435***	**435**	***395***	***387***	***391***
Ulkoiset toimintakulut	*-91 153*	*-94 362*	*-92 807*	*-95 721*	*-98 907*	*-99 902*
Sisäiset toimintakulut	*-11 431*	*-12 016*	*-12 016*	*-12 833*	*-14 633*	*-14 633*
Toimintakulut	***-102 584***	***-106 378***	**-104 823**	***-108 554***	***-113 540***	***-114 535***
Toimintakate	***-55 370***	***-63 304***	**-61 944**	***-64 614***	***-66 165***	***-66 510***

Eri vuosien lukuja verrattaessa on huomioitava toiminnallisten muutosten vaikutus.

13.2. Konserni- ja elinvoimapalvelut

Toimialan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sastamalan kaupunkikonsernin toimintaa ohjaa kaupunkikonsernin uusi strategia "Omannäköisen elämän Sastamala". Strategiaa viedään käytäntöön erityisesti myös elinvoimaohjelman, hyvinvointisuunnitelman ja kaupunkirakennesuunnitelman avulla. Konsernihallinto johtaa ja ohjaa strategian toimeenpanoa sekä koko kaupungin konserniorganisaatiota.

Omannäköisen elämän maaseutukaupungissa ensisijaista on asukkaiden hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen sekä paikallisen identiteetin, demokratian ja elinympäristön kehittäminen.

Konsernihallinto tuottaa päätöksenteon ja johtamisen tueksi tarvittavaa oikeaa, luotettavaa ja ajantasaista tietoa sekä luo edellytykset palvelutoiminnan toteuttamiselle ja asukkaiden asioiden sujuvalle hoidolle.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Vuonna 2026 hyväksyttyjen strategian, elinvoimaohjelman ja hyvinvointisuunnitelman ja niissä määriteltyjen tavoitteiden toteuttaminen.
Brändiuudistuksen toteuttaminen.
Perustietotekniikan palveluntuottajan vaihdos.
Talous- ja palkkahallinnon tukipalvelun uudelleenorganisointi uuden yhtiön kautta yhteistyössä muiden kuntien ja Servin kanssa.
Urjalan kunnan liittyminen Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueeseen.
Muilta osin toimialan toiminta jatkuu kutakuinkin ennallaan.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Vahvistamme Sastamalan tunnettuutta, vetovoimaa ja pitovoimaa.	Uudistettu brändi on käytössä kaupungin keskeisissä kanavissa ja materiaaleissa vuoden 2027 loppuun mennessä.	Uudistetun brändin käyttöönotto kaupungin keskeisissä kanavissa ja materiaaleissa (K/E).
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Tuemme yritysten kasvua, investointeja ja työpaikkojen syntymistä.	Sastamalan työttömyysaste on alle Pirkanmaan keskiarvon.	Työttömyysaste
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Edistämme kuntalaisten hyvinvointia varmistamalla osaltamme turvallisen ja terveellisen toimintaympäristön.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (THL) säilyy vähintään ennallaan vuoden 2025 tasoon nähden (vuonna 2025: 65).	Hyte-kerroin
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Pidämme jatkuvasti tarjolla asemakaavoitettuja tontteja asumisen ja yritystoiminnan tarpeisiin eri puolilla kaupunkia.	Tonttien luovutusten määrä vähintään edellisen vuoden tasolla.	Luovutettujen tonttien määrä vähintään tavoitteen mukainen
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Hyödynnämme toiminnassamme tiedolla johtamista ja digitalisaatiota.	Uusi digitaalinen tai tekoälyä hyödyntävä ratkaisu otettu käyttöön. Toteutamme perustietotekniikan toimittajan vaihdoksen onnistuneesti.	Uusien digitaalisten palvelujen tai tekoälyratkaisujen määrä. Toimittajan vaihdos toteutunut onnistuneesti (K/E).
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Edistämme osaltamme palveluohjausta ja koulutuspalvelujen kohdistamista työelämän tarpeisiin.	Koulutuspolkujen ja -palvelujen luominen yhteistyössä koulutuspalvelujen tuottajien kanssa.	Kohdennettuja koulutuspolkuja ja ohjauspalveluja luotu (K/E).

Tuloarviot ja määrärahat

Konserni- ja elinvoimapalvelut **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	7 286	7 480	7 525	7 595	7 595
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-15 194	-16 776	-17 083	-17 270	-17 405
Toimintakate, netto* (+/-)	**-7 908**	**-9 296**	**-9 558**	**-9 675**	**-9 810**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-16	-3	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-7 924**	**-9 299**	**-9 578**	**-9 675**	**-9 810**

Lisätiedot:

Konsernipalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus
Vastuualueen vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Konsernipalvelut johtaa ja ohjaa koko kaupunkikonsernin toimintaa seuraamalla valtakunnan tasolla ja kaupungissa tapahtuvia muutoksia, tuottamalla tietoa, raportteja ja ohjeita johtamisen ja ohjauksen perustaksi, valmistelemalla esityksiä erityisesti kaupunginhallituksen ja sen jaostojen sekä kaupunginvaltuuston päätöksentekoon sekä toimeenpanemalla päätettyjä asioita.

Konsernipalveluissa koordinoidaan koko kaupunkikonsernin yhteisiä asioita, kuten kaupunkimarkkinointia ja viestintää sekä hyvinvoinnin edistämistä. Konsernipalvelut tarjoaa koko kaupunkiorganisaatiolle yleis-, henkilöstö-, talous- ja tietohallinnon sekä juridiikan palveluja.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit.
Perustietotekniikkapalvelujen osalta palvelujen tuottaja vaihtuu kilpailutuksen myötä alkuvuoden aikana.
Hankintalainsäädännön muutoksiin liittyen valmistellaan uuden talous- ja palkkahallintoyhtiön KuntaAkseli Oy:n varsinaisen toiminnan käynnistämistä.
Pirkanmaan hyvinvointialue ja alueen kuntajohto ovat vuoden 2026 lakisääteisissä kuntaneuvotteluissa sopineet yhteisistä kehittämisteemoista sekä hyvinvointisuunnitelmien toimeenpanon painopisteistä, joita edistetään kuntien ja hyvinvointialueen yhteisenä työnä vuoden 2027 aikana.
Kaupungin brändiuudistus toteutetaan vuoden 2027 aikana.
Joukkoliikenteen valtionavustus pienenee edelleen.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Vahvistamme Sastamalan tunnettuutta, vetovoimaa ja pitovoimaa.	Sastamalan vahvuudet ja mahdollisuudet tunnetaan entistä paremmin valituissa kohderyhmissä.	Toteutamme uudistetun brändin mukaista viestintää ja kohdennettua markkinointia sekä kehitämme sisältöjä ja kanavavalintoja tulosten perusteella.	Sastamalan tunnettuuden ja kaupungin vahvuuksien tunnistamisen kehitys kohderyhmäkyselyissä ja tutkimuksissa ja sosiaalisen median kävijämäärät.
Vahvistamme Sastamalan tunnettuutta, vetovoimaa ja pitovoimaa.	Uuden kuntayhteistyönä perustetun talous- ja palkkahallintoyhtiön KuntaAkseli Oy:n toimintaa on valmisteltu niin, että yhtiön varsinainen toiminta voi käynnistyä vuonna 2028.	Yhtiön varsinaisen toiminnan valmistelu, henkilöstön rekrytointi, järjestelmien hankinta ja palvelusopimusten hyväksyminen.	Riittävä valmistelu tehty (K/E)
Hyödynnämme toiminnassamme tiedolla johtamista ja digitalisaatiota.	Toteutamme perustietotekniikan toimittajan vaihdoksen onnistuneesti. Otamme käyttöön Kuntamaisema-sovelluksen tiedolla johtamisen tueksi.	Käyttöönottoprojekti toteutetaan suunnitellusti aikataulussa Palvelu otettu käyttöön ja sitä hyödynnetään toiminnassa	Käyttöönottoprojekti toteutunut onnistuneesti (K/E). Kuntamaisemaa hyödynnetään raportoinnissa (K/E).
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia varmistamalla osaltamme turvallisen ja terveellisen toimintaympäristön.	Vahvistamme kuntalaisten mielen hyvinvointia viestimällä luonnon hyvinvointivaikutuksista. Samalla vahvistamme yhteistä työtä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa.	Vahvistetaan luontohyvinvoinnin näkyvyyttä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä yhteistyössä kaupungin toimialojen, Pirhan, järjestöjen ja muiden verkostokumppaneiden kanssa.	Luontohyvinvointia edistävien yhteistyötoimenpiteiden toteutuminen.

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
	Vähintään yksi kampanja tai viestintäkokonaisuus sekä kolme muuta yhteistyössä toteutettua toimenpidettä vuoden aikana.		

Tuloarviot ja määrärahat

Konsernipalvelut **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	2 311	2 395	2 422	2 492	2 492
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-4 292	-4 838	-4 772	-4 885	-4 920
Toimintakate, netto* (+/-)	**-1 980**	**-2 443**	**-2 350**	**-2 393**	**-2 428**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-1 980**	**-2 443**	**-2 350**	**-2 393**	**-2 428**

Lisätiedot:

Maankäyttö

Toimielin: Ympäristölautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Maankäyttöjohtaja Ilmari Mattila

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Maankäytön tehtävä on laatia ja päivittää kaupungin yleis- ja asemakaavoja. Maankäytölle kuuluu myös rakennuslain mukainen rakentamisen valvonta, lupien myöntäminen ja rakentamiseen liittyvä neuvonta. Maankäyttö vastaa kaupungin maapolitiikan toteutuksesta eli maanhankinnasta, luovutuksesta ja tonttien muodostamisesta, mittauspalveluista ja kartoituksesta. Maankäyttö tuottaa ja ylläpitää tarpeellisia paikkatietoaineistoja kaupungin palvelutuotantoa ja kuntalaisten tarpeita varten. Sastamalan rakennusvalvonta vastaa yhteistyösopimuksen kautta myös Punkalaitumen kunnan rakennusvalvontatehtävistä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Rakentamisen määrä on ollut korkealla vuodesta 2025 alkaen. Vuoden 2027 osalta on oletettavaa, että rakentaminen jatkuu edellisten vuosien tasolla.

Uusiutuvan energian hankkeet etenevät ja tuulivoimakaavat tulevat todennäköisesti hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2027 aikana. Pirkanmaan 2. vaihemaakuntakaava “Teollisuuden uudet sijaintipaikat” edellyttää kaupungin edunvalvontaa.

Rakennusvalvontauudistuksessa suunnitellusta vaatimuksesta rakennusvalvontojen yhdistämiseksi on luovuttu. Läntisellä Pirkanmaalla selvitellään kuitenkin edelleen yhteistyön laajentamismahdollisuuksia.

Kiinteistörekisteri/veroselvitystyötä jatketaan vuosittain. Vuosittain selvitetään noin 600 rakentunutta kiinteistöä ja noin 2000 rakennusta.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Pidämme jatkuvasti tarjolla asemakaavoitettuja tontteja asumisen ja yritystoiminnan tarpeisiin eri puolilla kaupunkia.	Seuraamme tonttitarjonnan tilannetta kaikkien taajamien osalta.	Kaavoituskatsaukseen lisätään asemakaavatonttien taajamakohtainen tonttitarjonnan riittävyyden ja muutosten arviointi ja sen huomioiminen kaavoitusohjelmassa.	Tonttitarjonnan arvioinnin perusteella käynnistetyt kaavahankkeet.
Tuemme yritysten kasvua, investointeja ja työpaikkojen syntymistä.	Uusien teollisuusvarauksien saaminen Teollisuuden uudet sijaintipaikat Pirkanmaan vaihemaakuntakaavaan 2.	Edunvalvonta vaihemaakuntakaava 2 valmistelussa.	Vaihemaakuntakaavaan saadut uudet teollisuuden sijaintipaikat.

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Rakennusluvat, kpl	146	150	150	150	150
Uudet asunnot, kpl	60	40	40	40	40
Teollisuus- ja liiketiloja, m^3	7 072	12 000	12 000	12 000	12 000
Myydyt omakotitalotontit, kpl	5	5	7	8	9
Varatut omakotitalotontit, kpl	6	5	7	8	9
Myydyt muut tontit, kpl	3	2	3	4	4
Varatut muut tontit, kpl	4	2	3	4	4

Tuloarviot ja määrärahat

Maankäyttö **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	586	594	788	788	788
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-1 683	-1 708	-1 843	-1 821	-1 844
Toimintakate, netto* (+/-)	**-1 097**	**-1 114**	**-1 055**	**-1 033**	**-1 056**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-16	-3	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-1 113**	**-1 117**	**-1 055**	**-1 033**	**-1 056**

Lisätiedot:

Ympäristöterveydenhuolto

Toimielin: Kaupunginhallitus / Ympäristöterveydenhuollon jaosto
Vastuualueen vastuuhenkilö: Ympäristöterveydenhuollon johtaja Hanna Anttila

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Ympäristöterveydenhuolto turvaa asukkaille terveellisen elinympäristön sekä hyvän ympäristön tilan ja ekologisesti kestävän kehityksen. Toiminnan tarkoituksena on varmistaa, että asukkaat voivat hengittää, juoda ja syödä luottaen siihen, ettei heidän terveytensä ole uhattuna sekä liikkua terveellisessä, viihtyisässä ja virikkeitä antavassa ja ekologisesti kestävässä elinympäristössä. Eläinten hyvinvoinnista ja eläinsuojelusta huolehditaan kokoaikaisesti eläinlääkäreiden päivystysrenkaan sekä valvontaeläinlääkärien toimesta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Toiminta jatkuu ennallaan.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia varmistamalla osaltamme turvallisen ja terveellisen toimintaympäristön.	Suunnitelman mukaisella valvonnalla varmistetaan terveen elinympäristön, puhtaan veden ja turvallisten elintarvikkeiden saanti yhteistoiminta-alueella. Tarkastusten toteutuminen > 90 %.	Elintarvike-, terveydensuojelu- ja tupakkalain riskinarvioinnin mukaisten tarkastusten toteuttaminen tehdyn suunnitelman mukaisesti.	Toteuma %
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia varmistamalla osaltamme turvallisen ja terveellisen toimintaympäristön.	Suunnitelman mukaisella valvonnalla varmistetaan viihtyisä ja terveellinen elinympäristö yhteistoiminta-alueella. Tarkastusten toteutuminen > 70 %.	Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteuttaminen suunnitelman mukaisesti.	Toteuma %
Tuemme yritysten kasvua, investointeja ja työpaikkojen syntymistä.	Toteuttamalla päivystysjärjestelyt varmistetaan tuotantoeläinten hyvinvoinnin ja terveyden turvaaminen. Päivystysvelvoitteen 100 %:n toteutuminen.	Päivystysvelvoitteen toteutumisesta huolehtiminen.	Toteuma %

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Myönnetyt ympäristöluvat, yhteiskäsittelyluvat, maa-ainesluvat ja yleisen ilmoitusmenettelyn mukaiset päätökset.	6	7	10	10	10

Tuloarviot ja määrärahat

Ympäristöterveydenhuolto **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	1 314	1 176	1 271	1 271	1 271
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-2 102	-2 021	-2 151	-2 197	-2 232
Toimintakate, netto* (+/-)	**- 788**	**- 846**	**- 880**	**- 927**	**- 961**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**- 788**	**- 846**	**- 880**	**- 927**	**- 961**

Lisätiedot:

Kaupungin yhteiset erät

Toimielin: Kaupunginhallitus
Vastuualueen vastuuhenkilö: Jarkko Malmberg

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vastuualueelle on koottu sellaiset tulo- ja menoerät, jotka eivät ole suoraan konserni- ja elinvoimapalveluiden muiden vastuualueiden tuottoja ja kuluja. Tällaisia eriä vuoden 2027 talousarviossa ovat:

- Maanmyynnistä aiheutuvat myyntivoitot ja –tappiot, nettotulo 300 000 euroa.
- Kotoutumiseen liittyvät laskennalliset korvaukset valtiolta, tulo 190 000 euroa.
- Vastuualueella on 30 000 euron määrärahavaraus osallistuvaan budjetointiin, määrärahavaraus varautumisasiantuntijan palkkaamiseen ja tuloarvio näiden asiantuntijapalvelujen myymiseen muille kunnille sekä määrärahavaraus Virve-laitteiden ja Secapp-sovelluksen ylläpitoon, määrärahavaraus Sastamalan historian osan 4 (ajanjakso vuodesta 1920 alkaen) kirjoittamiseen ja määrärahavarauksia hyvinvointia ja/tai elinvoimaa edistäviä erillisselvityksiä tai yhteishankintoja taikka vuoden aikana tulevia välttämättömiä menoja varten. Näiden määrärahojen käytöstä ja kohdennuksesta päätetään tarkemmin talousarviovuoden aikana.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Asuin- ja yritystonttien markkinoimisesta ja myynnistä aiheutuvien nettomyyntivoittojen aikaansaaminen.
Osallistuvan budjetoinnin edelleen kehittäminen.
Varautumisen edistäminen.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia varmistamalla osaltamme turvallisen ja terveellisen toimintaympäristön.	Edistämme osallistuvan budjetoinnin avulla kaupunkistrategian ja hyvinvointisuunnitelman toteutumista tukemalla kuntalaisten hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja ympäristön viihtyisyyttä sekä vahvistamalla osallisuutta kaupungin kehittämisessä.	Osallistuvan budjetoinnin prosessi toteutetaan vuonna 2027 hyväksyttävän toimintasuunnitelman mukaisesti, ja määräraha kohdennetaan kuntalaisten ehdottamiin ja äänestämiin hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja ympäristön viihtyisyyttä edistäviin toimenpiteisiin.	Osallistuvaan budjetointiin saatujen ehdotus määrä (vähintään 25 ehdotusta).
Edistämme kuntalaisten hyvinvointia varmistamalla osaltamme turvallisen ja terveellisen toimintaympäristön.	Edistämme kaupunkikonsernin varautumista päivittämällä valmiussuunnitelmat ja toimenpideohjeet uuteen valmiuslakiin perustuen.	Valmiussuunnitelmien päivittäminen Toimenpideohjeiden päivittäminen Varautumisen koordinointi kaupunkikonsernin muiden toimijoiden kanssa Asiantuntijapalvelujen mahdollinen myynti muille kunnille	Valmiussuunnitelmien ja toimenpideohjeiden päivittäminen (K/E).

Tuloarviot ja määrärahat

Kaupungin yhteiset erät **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	955	818	530	530	530
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	- 193	- 232	- 310	- 311	- 313
Toimintakate, netto* (+/-)	**762**	**586**	**220**	**219**	**217**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**762**	**586**	**220**	**219**	**217**

Lisätiedot:

Elinkeinopalvelut

Toimielin: Kaupunginhallitus
Vastuualueen vastuuhenkilö: elinkeinojohtaja Tanja Aarnikuru

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elinvoimapalveluiden keskeisin tehtävä on kaupungin elinvoimaisuuden edistäminen. Yrityspalvelukokonaisuuteen keskeisimpänä kuuluvat yritys- ja sijoittumispalvelut, oppilaitos- ja verkostoyhteistyö sekä yritysnäkökulman tuominen päätöksentekoon. Kaupunkimarkkinoinnin kokonaisuus sisältää asukas- ja matkailumarkkinoinnin.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Kaupungin uuden brändin käyttöönotto.
Yritysten tarpeisiin vastaaminen.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Vahvistamme Sastamalan tunnettuutta, vetovoimaa ja pitovoimaa.	Sastamala-brändi on vahva ja kaupunki kiinnostava. Markkinointi on yhtenäistä ja kohdennettua.	Toteutamme kohdennettuja kampanjoita asumisen, elinvoiman, matkailun ja tapahtumien teemoissa. Vahvistamme yhteismarkkinointia kaupungin toimialojen, yritysten, yhdistysten ja muiden kumppanien kanssa.	Kampanjoiden tavoittavuus ja sitoutuminen paranevat vuoden 2026 tasosta. Yhteismarkkinointiin osallistuneiden kumppanien määrä.
Tuemme yritysten kasvua, investointeja ja työpaikkojen syntymistä.	Yritykset löytävät helposti tarvitsemansa palvelut. Tavoitteena on varmistaa laadukas asiakaskokemus. Tavoitetasona on NPS 70. (NPS 50–70: Erinomainen.) Kaupungin eri toimialat vastaavat yritysten tarpeisiin. Tavoitetaso >90%	Kehitämme Yritys-Sastamala-sivustoa ja yritysten tarpeiden mukaisia palveluja. Kontaktoimme yrityksiä ja teemme yrityskäyntejä tarpeen mukaan.	Yritysasiakkaiden asiakastyytyväisyys (NPS) Yritysten tarpeisiin vastaaminen

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Alkavien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	84	50	50	50	50
Toimivien yrittäjien palveluita hyödyntäneet asiakkaat, kpl	239	250	250	250	250
Sijoittumispalveluiden asiakkaat, kpl	33	50	50	50	50
Sastamalan kaupungin järjestämät yritystilaisuudet, kpl	23	15	15	15	15
Nuorten kesätyöllistämistuki, nuorten määrä	108	120	120	120	120

Tuloarviot ja määrärahat

Elinkeinopalvelut **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	83	75	83	83	83
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-1 042	-1 073	-1 105	-1 113	-1 118
Toimintakate, netto* (+/-)	**- 959**	**- 998**	**-1 022**	**-1 030**	**-1 035**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**- 959**	**- 998**	**-1 022**	**-1 030**	**-1 035**

Lisätiedot:

Työllisyyspalvelut

Toimielin: Työllisyyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Työllisyysjohtaja

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Työllisyyspalvelujen vastuualueena on Läntisen Pirkanmaan työllisyysalueen työvoimaviranomaisen sekä alueen yhteistoimintasopimuksen mukaiset kuntien kotouttamiseen liittyvät tehtävät, Sastamalan kaupungin ja Punkalaitumen kunnan yhteistoimintasopimuksen mukaiset tehtävät sekä Sastamalan osalta kunnan muut lakisääteiset kotouttamispalvelut ja etsivä nuorisotyö.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue laajenee vuoden 2027 alusta Urjalan kunnan liityttyä työllisyysalueeseen. Toiminnan painopisteenä on uudistuneen lainsäädännön toimeenpano pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi ja kotoutumisen edistämiseen liittyen. Vahvistetaan ja laajennetaan yhteistyötä koulutuksenjärjestäjien ja työelämätoimijoiden kanssa.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	**Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite**	**Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Tuemme yritysten kasvua, investointeja ja työpaikkojen syntymistä.	Vahvistamme ennakointityön osaamista. Työnantajakontakteja on enemmän kuin vuonna 2026.	Ennakointiyhteistyö Sisä-Suomen elinvoimakeskuksen, Pirkanmaan liiton, koulutuksenjärjestäjien ja työelämätoimijoiden kanssa. Kasvatamme yrityskäyntien määrää, etsimme ja pyrimme täyttämään avoimet työpaikat.	Ennakointiin liittyvään yhteistyöhön on luotu toimiva malli ja ennakointitieto välittyy keskeisten toimijoiden välillä (K/E). Työnantajakontaktien määrä koko työllisyysalueella (Mylly).
Edistämme osaltamme palveluohjausta ja koulutuspalvelujen kohdistamista työelämän tarpeisiin.	Rakennamme koulutuspolkuja yhteistyössä koulutuspalvelun tuottajien kanssa, jotka vastaavat työelämän tarpeisiin ja vahvistavat osaavan työvoiman	Yritysyhteistyön lisääminen yhteistyössä SASKYn ja TAMKin kanssa osaamistarpeiden kartoittamiseksi. Työvoimakoulutusten suuntaaminen yritysten tarpeisiin. Asiakasohjauksen tehostaminen ja	Koulutuksessa olevien työnhakija-asiakkaiden määrä keskimäärin kuukaudessa Sastamalassa. (stat.fin 12U4).

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
	saatavuutta. Tavoite 80 koulutuksessa olevaa kuukaudessa.	työvoima-asiantuntijoiden työmarkkinatietouden lisääminen.	
Edistämme osaltamme palveluohjausta ja koulutuspalvelujen kohdistamista työelämän tarpeisiin.	Toteutamme Ohjaamo-palvelut nuorille. Tavoite maksimissaan 15 %.	Monialaisen yhteistyön koordinointi Ohjaamo-toiminnassa. Tehostettu palveluohjaus ja palvelutarjonta syrjäytymisvaarassa oleville nuorille yhteistyössä SASKYn, Sastamalan opiston, Pirhan, Kelan ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.	Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta, % (Stat 12TH).

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Työttömyysturvan kunnan maksuosuus (Mylly), euroa	2 013 865	2 000 000	2 150 000	2 100 000	2 000 000
Laaja työttömyysaste (TEM-työnvälitystilasto 12t8 taulukko), %	11,1	12,5	11,5	10,5	9,5
Alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden %-osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta (TEM työnvälitystilasto taulu12th)	14,1	12	15	13	11
Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden %-osuus ulkomaalaisesta työvoimasta (TEM työnvälitystilasto taulu 12tg)	21,5	20	20	20	20

Tuloarviot ja määrärahat

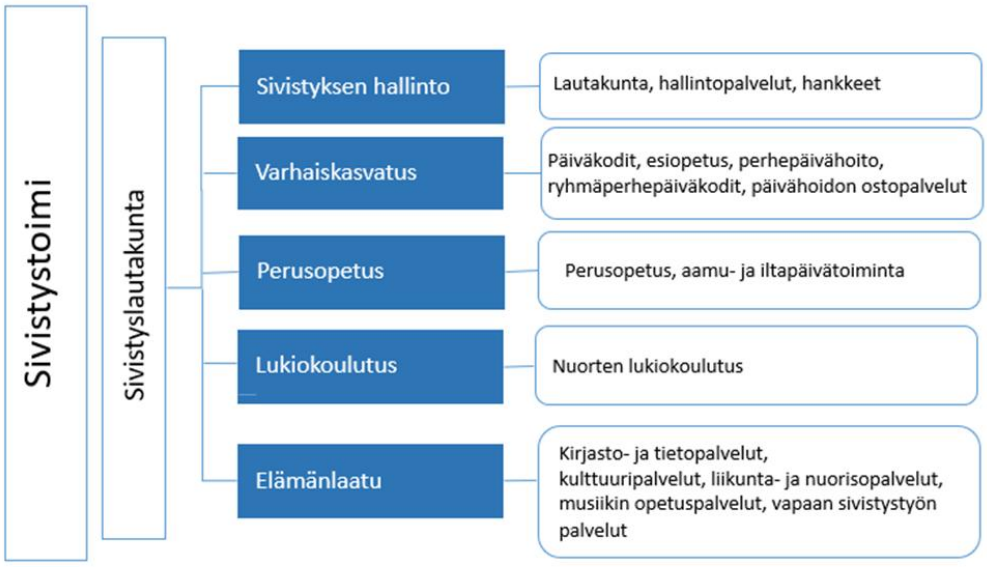
Työllisyyspalvelut **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	2 038	2 422	2 431	2 431	2 431
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-5 883	-6 904	-6 902	-6 943	-6 979
Toimintakate, netto* (+/-)	**-3 846**	**-4 481**	**-4 471**	**-4 512**	**-4 548**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-3 846**	**-4 481**	**-4 471**	**-4 512**	**-4 548**

Lisätiedot:

13.3. Sivistystoimi

Toimialan vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Pekka Kares

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimeen kuuluvat varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, elämänlaadun ja hallinnon vastuualueet. Toimialan tehtävänä on tuottaa kasvatus-, opetus- ja koulutus- ja vapaa-ajan palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Päätavoitteena on toimivan ja taloudellisen peruspalveluverkoston avulla edistää ja vahvistaa kuntalaisten elämänhallintaa. Tavoitteen toteuttamisessa huomioidaan uudet tuottavuutta parantavat innovaatiot ja hyödynnetään laajan kolmannen sektorin mahdollisuudet. Keskeisintä on kuntalaisten omaehtoisen toiminnan aktivointi osallisuutta ja yhteisöllisyyttä hyödyntäen.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Suunnitelmajaksolla keskeistä on luoda koko sivistyspalveluita koskeva toimintamalli, joka huomioi voimakkaasti vähenevän nuorten määrän, ikääntyvien määrän lisääntymisen sekä näistä tekijöistä aiheutuvan palvelutarpeen muutoksen. Keskeistä mallin luomisessa on huomioida niukkeneva taloudellinen resurssi: laadukkaat palvelut on jatkossa tuotettava vähäisemmällä taloudellisella panostuksella. Palvelujen järjestämisen haasteen ratkaisemiseksi myös yhteistä työtä kumppaneiden (erityisesti hyvinvointialue) ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on edelleen tehostettava. Osaava henkilöstö nousee jatkossa entistä keskeisempään rooliin. Siksi myös vaikuttava vuoropuhelu henkilöstön kanssa on olennainen osa toimintamallia.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Turvallisuusjohtamisen kehittäminen.	Yhtenäiset turvallisuusjohtamisen toimintamallit on luotu.	Turvallisuus- ja varautumissuunnitelmat on päivitetty ja henkilöstö on perehdytetty. (K/E)
Osaamista tulevaisuuden tekijöille	Digitaalisten palvelujen ja tietojohtamisen edistäminen.	Selvitys tietojärjestelmäkokonaisuudesta ja suunnitelma toimenpiteistä on tehty	Kyllä/Ei

Strateginen valinta	Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kuntalaisen hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja toimintakyvyn edistäminen.	Hyvinvointisuunnitelman käytäntöön vieminen	Vastuualuekohtaisten toteutuneiden toimenpiteiden määrä

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimi **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	4 036	3 105	3 245	3 745	3 745
Valmistus omaan käyttöön (+)	-0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-55 572	-58 281	-59 646	-62 336	-62 940
Toimintakate, netto* (+/-)	**-51 536**	**-55 176**	**-56 400**	**-58 591**	**-59 195**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 431	- 790	- 738	- 616	- 329
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-51 966**	**-55 967**	**-57 138**	**-59 206**	**-59 524**

Lisätiedot:
Uima- ja liikuntahallin käyttöönotto nostaa nettotoimintakuluja vuonna 2027 noin 0,7 milj. euroa (liikuntahallin käyttöönotto) ja edelleen vuonna 2028 noin 1,7 milj. euroa (uimahallin käyttöönotto), yhteensä noin 2,4 milj. euroa vuodesta 2028 alkaen. Uimahallitoiminnan järjestämistapa (uimavalvonta omana toimintana vai ostopalveluna) ratkaistaan vuoden 2027 aikana.

Sivistystoimen hallinto

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Talous- ja hallintopäällikkö Kirsi Sinisalo

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Sivistystoimen hallintopalvelut toimii vastuualueiden johdon kumppanina vastaten toimialan toiminnan ja talouden seurannasta ja raportoinnista, sisäisestä laskennasta, talousarvion ja taloussuunnitelmien laadinnasta, hankinnoista, lautakunnan kokousten valmistelu- ja sihteeritehtävistä ja päätösten täytäntöönpanosta sekä sille osoitetuista muista yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Painopisteenä on kehittää toimialueen tietojohtamista laatimalla konkreettisten tietotarpeiden pohjalta eri toimintamalleja ja raportteja johtamisen ja päätöksenteon tueksi.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Tietojohtamisen kehittäminen	Tietojohtamisen osaamisen kasvattaminen	Tietojohtamisen itsearviointikyselyn toteuttaminen Tiedon saatavuuden ja raportoinnin kehittäminen tekoälyä hyödyntäen	Itsearviointikysely on tehty, K/E Tietotarpeet on kartoitettu ja toimintamallit on tehty, K/E
Digitaalisten palvelujen kehittäminen	Digitaalisten palvelujen käyttöönotto	Sähköisen ja digitaalisen perehdytysjärjestelmän käyttöönotto	Perehdytysjärjestelmä on otettu käyttöön, K/E

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Kansallisen kynnysarvon ylittävien hankintojen määrä (kpl/v)	7	5	5	3	5
Rekrytointien määrä (alkaneet palvelussuhteet)	3 682	3 500	3 500	3 500	3 500
Viranhaltijapäätösten määrä	3 909	4 300	4 100	3 900	3 700

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimen hallinto **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	5	224	132	132	132
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	- 505	- 712	- 763	- 740	- 751
Toimintakate, netto* (+/-)	**- 500**	**- 487**	**- 632**	**- 609**	**- 619**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**- 500**	**- 487**	**- 632**	**- 609**	**- 619**

Lisätiedot:

Varhaiskasvatus

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Varhaiskasvatusjohtaja Jarmo Korhonen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta, hoitoa ja kasvatusta varhaiskasvatusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus tarjoaa myös perusopetuslain mukaista esiopetusta esiopetusikäisille lapsille. Varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikka järjestetään kaikille halukkaille varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaan. Varhaiskasvatus ja esiopetus perustuvat yhteistoimintaan lasten huoltajien kanssa ja osallisuutta vahvistetaan varhaiskasvatuslain ja esiopetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatus vastaa lasten kotihoidon- ja yksityisenhoidon tuesta, yksityisen palvelutuotannon palvelusetelipäätöksistä sekä toiminnan valvonnasta sääntökirjan mukaan sekä muille kunnille myytävistä ja muilta kunnilta ostettavista varhaiskasvatuspalveluista.

Sastamalan varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat on johdettu valtakunnallisista varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman perusteista. Paikalliset suunnitelmat toimivat henkilöstön yhteisenä työvälineenä ja linjaavat Sastamalan varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogisen toiminnan. Asiakirjat varmistavat toiminnan yhtenäisyyden ja lasten ja heidän perheidensä yhdenvertaisen kohtelun.

Vuoden 2027 alkaessa varhaiskasvatuksen palveluverkkoon kuuluu 13 kunnallista päiväkotia, 10 koulujen yhteydessä toimivaa esiopetusyksikköä ja 13 perhepäivähoitajaa. Lisäksi Sastamalassa on kaksi yksityistä päiväkotia. Yksityinen palvelu on kunnallista palvelua täydentävää palvelua ja se lisää asiakkaille valinnan vaihtoehtoja. Yksityisten päiväkotien palveluissa käytetään palveluseteliä.

Varhaiskasvatuksen palveluiden ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan laatu varmistetaan panostamalla henkilöstön kouluttautumiseen, osallistumalla valtakunnalliseen kehittämistyöhön sekä työtä tukeviin verkostoihin. Varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten lasten tuen tarpeisiin vastataan yhteistyössä muiden toimijoiden (esim. Pirkanmaan hyvinvointialue) kanssa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työkyvyn ylläpitämiseen kiinnitetään huomiota.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Henkilöstörakenteen muutoksen (v.2030 alk.) huomioiminen tulevissa henkilömuutoksissa ja rekrytoinneissa suunnitelmakauden aikana.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Turvallisuusjohtamisen kehittäminen	Turvallisuussuunnitelmat ovat ajantasaiset. Turvallisuusjohtamisen osaamisen vahvistaminen	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen Turvallisuuskoulutuksen järjestäminen johtajille Secapp -järjestelmän käyttöönotto	Turvallisuussuunnitelmat on päivitetty (K/E) Koulutusta on järjestetty (K/E) Secapp -järjstelmä on otettu käyttöön (K/E)
Kuntalaisen hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja toimintakyvyn edistäminen.	Lasten osallisuuden varmistaminen ja vahvistaminen toiminnassa määriteltyjen rakenteiden mukaisesti	Vahvistetaan henkilöstön osaamista lasten osallisuuden toteuttamiseen lapsen iästä riippumatta kouluttamalla henkilöstöä. Yksikkökohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa (lukuvuodelle 2027-2028) osallisuustavoite on kirjattu näkyväksi.	Koulutusta on järjestetty (K/E) Osallisuustavoite on näkyvillä yksikkökohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa (K/E)

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
0-7v ikäluokka 31.12.	1105	1095	1100	1100	1100
Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, ostopalveluiden piirissä, palvelusetelillä ja esiopetuksessa.	773	750	760	760	760
Esiopetusikäisten ikäluokka (+ 2-vuotinen esiopetus)	166	160	171	173	154
Lasten kotihoidontuen piirissä + osittainen hoitoraha	104 + 86	100+70	100 + 90	100 + 90	100 + 90
Yksityisenhoidon tuen piirissä + palvelusetelien määrä	114	110	110	110	110

Tuloarviot ja määrärahat ***Varhaiskasvatus*** **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	838	574	568	568	568
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-15 433	-16 010	-16 363	-16 593	-16 792
Toimintakate, netto* (+/-)	**-14 595**	**-15 436**	**-15 795**	**-16 025**	**-16 224**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-23	-58	-73	-70	-23
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-14 618**	**-15 495**	**-15 868**	**-16 095**	**-16 247**

Lisätiedot:

Perusopetus

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Opetuspäällikkö Kati Heikkilä

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Perusopetuksen vastuualueen tehtävä on perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestäminen oppivelvollisuusikäisille Sastamalassa asuville lapsille ja nuorille. Perusopetuksella on sekä kasvatus- että opetustehtävä. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus tuottaa oppilaille jatko-opintokelpoisuuden. Opetus järjestetään valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden sekä paikallisen opetussuunnitelman mukaisesti.

Opiskeluhuollon palveluista koulukuraattoripalvelut, koulupsykologipalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut tuottaa Pirkanmaan hyvinvointialue. Monialainen yhteistyö toteutuu osana perhekeskusverkoston toimintaa. Perusopetus tuottaa hyvinvointialueelle kehitysvammaisten lasten lyhytaikaisena huolenpitona toteutuvan loma-ajanhoidon.

Perusopetusta annetaan Sastamalassa vuoden 2027 alkaessa 12 koulussa, joista 10 on alakouluja, yksi yläkoulu ja yksi yhtenäiskoulu (vl 1– 9). Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 11 koululla. Varhaiskasvatus vastaa esiopetuksesta. Esiopetuksen ja esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen sekä esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheessa tehdään tiivistä yhteistyötä. Perusopetuslain mukaista oppimisen ja koulunkäynnin tukea järjestetään kaikilla kouluilla. Erityisluokkaopetus on järjestetty alueellisissa ja koko kunnan perusopetusta palvelevissa erityisluokissa. Sastamalan perusopetuksessa järjestetään joustavaa perusopetusta (JOPO) 7.–9. luokan oppilaille, joiden oppivelvollisuuden suorittaminen on vaarassa esimerkiksi heikon opiskelumotivaation tai runsaiden poissaolojen vuoksi. Vahvan tuen tukiluokat (alakoulun ja yläkoulun luokat) vastaavat tuen tarpeeseen niiden oppilaiden kohdalla, jotka eivät edes vahvoin tukitoimenpitein muuten selviydy koulussa ja jotka tarvitsevat monipuolista tukea. Nuorten työpaja Rotvallin kanssa tehdään yhteistyötä perusopetuksen päättövaiheessa tukea tarvitsevien oppilaiden osalta.

Laadukkaat ja ajantasaiset perusopetuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, olemalla mukana valtakunnallisessa kehittämistyössä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt. Tuen järjestämisellä ja oppilashuollolla vahvistetaan kaikkien oppilaiden mahdollisuutta oppia.

Vuoden 2027 perusopetuksen kehittämisen painopisteitä ovat mm. oppimisen tuen uudistuksen mukaisen toimintakulttuurin kehittäminen, kouluruokailun kehittäminen, koululäsnäolon vahvistaminen sekä turvallisuusjohtamisen kehittäminen. Monipuolisella kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden harrastusmahdollisuuksia.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Toimintaa sopeutetaan vastaamaan laskevaa oppilasmäärää. Oppimisen tuen uudistuksen mukaista toimintakulttuurin kehittämistä jatketaan. Opetussuunnitelmatyö valmistellaan ja toteutetaan valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden hyväksymisen jälkeen lukuvuoden 2027-28 aikana (paikalliset opetussuunnitelmat voimaan 1.8.2028).

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	**Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite**	**Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Kuntalaisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja toimintakyvyn edistäminen	Kouluruokailun kehittäminen	Kouluruokailun toimintamalleja on kehitetty oppilaita osallistavin menetelmin.	Kouluruokaa syövien oppilaiden määrä on kasvanut (esim. kouluterveyskysely). (K/E)
Turvallisuusjohtamisen kehittäminen	Perusopetuksen turvallisuussuunnitelmat ovat ajan tasalla. Kriisiviestintää on kehitetty. Johtajien turvallisuusosaaminen on kehittynyt.	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen. Secapp-viestintäjärjestelmän käyttöönotto. Johtajien turvallisuuskoulutus.	Turvallisuussuunnitelmat on päivitetty. (K/E) Secapp-järjestelmä on otettu käyttöön ja sitä käytetään osana turvallisuusharjoittelua. (K/E)

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
			Johtajat ovat saaneet koulutusta aiheeseen liittyen. (K/E)
Kuntalaisten hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja toimintakyvyn edistäminen	Liikunnallisen elämäntavan edistäminen	Liikunnallisen elämäntavan edistämisen toimintatapojen kehittäminen. Toimintamallien kehittäminen ja kirjaaminen lukuvuosisuunnitelmiin.	Opetussuunnitelmassa ja koulujen lukuvuosisuunnitelmissa kirjattujen liikunnallisen elämäntavan toimintatapojen toteutuminen kouluilla

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Sastamalan oppilaskohtaiset kustannukset (ilman sairaalaopetusta ja vammaisopetusta)	12 500	12 000	13 500	14 000	15 000
Oppilasmäärä vl 1-6 (20.9.) Oppilasmäärä vl 7-9 (20.9.)	1 339 776	1258 760	1211 752	1151 728	1091 709
Oppilasmäärä perusopetus yht.	2 115	2018	1963	1879	1800
Opetusryhmien keskikoko vl 1-6	15,9 (laskentaa muutettu, laskettu yleisopetuksen ryhmistä)	15	15	15	15
Opetusryhmien keskikoko vl 7-9	16,1 (laskentaa muutettu, laskettu yleisopetuksen ryhmistä)	16	16	16	16

Tuloarviot ja määrärahat

Perusopetus **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	1 913	1 499	1 602	1 602	1 602
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-28 666	-30 764	-31 603	-31 103	-31 382
Toimintakate, netto* (+/-)	**-26 753**	**-29 265**	**-30 000**	**-29 500**	**-29 780**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 190	- 492	- 498	- 387	- 164
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-26 943**	**-29 757**	**-30 498**	**-29 887**	**-29 944**

Lisätiedot:
Sylvään uuden liikuntahallin käyttöönotto nostaa nettotoimintakuluja vuonna 2027 noin 0,7 milj. euroa. Taloussuunnitelmassa vuodesta 2028 lähtien uimahallin valmistuttua, määrärahavaraus liikuntahallin vuokraan sisältyy elämänlaadun vastuualueelle.

Lukiokoulutus

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: rehtori Hanna Hämäläinen

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Lukiokoulutus jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen ja riittävien valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään. Sastamalan lukiokoulutus tarjoaa monimuotoisia lukio-opintoja nuorille. Lisäksi Vammalan lukio tarjoaa lukio-opintoja ammatillisessa koulutuksessa oleville kahden tai kolmen tutkinnon suorittajille. Myös Vammalan lukion perusvaltionosuudella rahoitettava lentopallon valmennuslinja on osa opiskelumahdollisuuksien laaja-alaisuutta. Lukiokoulutuksessa edistetään kaikkien urheilijoiden tavoitteellisen urheilu-uran ja lukio-opintojen yhdistämistä erityisellä opintosuunnitelmalla.

Vammalan lukio on laadukas yleislukio, jonka tavoitteena on taata opiskelijoilleen hyvät lähtökohdat jatko-opintoihin ja työelämään. Laadukkaan opetuksen lisäksi toiminnassa kiinnitetään huomiota tulevaisuuden työelämässä vaadittuihin itsenäisen ja ryhmässä työskentelyn taitoihin. Kansainvälinen toiminta on suunnitelmallista, aktiivista ja jatkuvaa. Lukiokoulutuksessa tehdään aktiivista yhteistyötä korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kanssa.

Vammalan lukio tarjoaa niin laajat opiskelumahdollisuudet, ettei opiskelijan tarvitse hakeutua suurempien kaupunkien lukioihin. Monipuolisella opintojaksotarjonnalla varmistetaan, että oman kaupungin lähilukiossa on mahdollista rakentaa omannäköinen lukiopolku. Kaikki valtakunnalliset pakolliset ja valinnaiset opintojaksot tarjotaan lähiopetuksena opiskelijoille vuosittain tai ainakin kerran lukio-opintojen aikana.

Laadukkaat ja ajantasaiset lukiokoulutuksen palvelut turvataan huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, seuraamalla valtakunnallista kehittämistyötä ja turvaamalla hyvät oppimisympäristöt sekä riittävän laaja opetustarjonta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Vammalan lukiossa tarjotaan laadukasta opetusta ja keskitytään edistämään opiskelijoiden hyvinvointia, joka edistää oppimista ja hyvien jatko-opinto- ja työelämävalmiuksien saavuttamista.

Oppimisen tuen uudistuksen mukaisen toimintakulttuurin kehittämistä jatketaan. Varmistetaan, että henkilöstön osaaminen on ajantasaista ja vastaa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Valmistaudutaan taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeisiin, jotka järjestetään syksyn 2029 tutkinnosta alkaen.

Tehostetaan lukiokoulutuksen markkinointia valtakunnallisesti ja lähialueilla esimerkiksi lisäämällä näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Turvallisuusjohtamisen kehittäminen	Turvallisuussuunnitelmat ovat ajan tasalla. Kriisiviestintä sekä turvallisuusosaaminen on kehittynyt.	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen. Secapp-viestintäjärjestelmän käyttöönottaminen. Turvallisuuskoulutuksen toteuttaminen.	Turvallisuussuunnitelmat on päivitetty. (K/E) Secapp-järjestelmä on otettu käyttöön ja sitä käytetään osana turvallisuusharjoittelua. (K/E) Turvallisuuskoulutusta on toteutettu. (K/E)
Digitaalisten palvelujen ja tietojohtamisen edistäminen.	Opiskelijoilla, huoltajille ja henkilökunnalla on laajemmat	Wilmassa käytettävien sähköisten lomakkeiden luominen.	Wilman sähköisiä lomakkeita on otettu käyttöön ja niiden avulla voidaan hoitaa keskeisiä

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
	mahdollisuudet hoitaa lukiokoulutukseen liittyviä asioita sähköisesti.		lukiokoulutukseen liittyviä asioita. (K/E)
Kuntalaisen hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja toimintakyvyn edistäminen.	Opiskelijoiden asenne ja tyytyväisyys kouluruokailua kohtaan on parantunut.	Kouluruokailun kokonaisuuden kehittäminen yhdessä opiskelijoiden kanssa.	Kouluruokailua on kehitetty ja kouluruokailuun osallistuvien opiskelijoiden määrä on kasvanut. (K/E)

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Opiskelijat, nuorten lukiokoulutus	290	304	290	290	280
Opiskelijat, ammattilukio	10	8	10	8	8
Opetusryhmien keskikoko	22,9	26	24	24	24
Kevään ylioppilastutkinnon yleisarvosana	4,37	4,35	4,35	4,35	4,35
Kustannukset e / opiskelija (ilman ammattilukiolaisia)	9530	9140	9750	9890	10000

Tuloarviot ja määrärahat

Lukiokoulutus **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	252	43	28	28	28
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-2 764	-2 848	-2 814	-2 824	-2 862
Toimintakate, netto* (+/-)	**-2 512**	**-2 805**	**-2 786**	**-2 796**	**-2 835**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-13	-11	-12	-12	-12
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-2 525**	**-2 816**	**-2 798**	**-2 808**	**-2 846**

Lisätiedot:

Elämänlaatu

Toimielin: Sivistyslautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Pekka Kares

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Elämänlaadun vastuualueen tehtävänä on järjestää ja mahdollistaa kuntalaisille vapaa-aikapalveluita, jotka luovat pohjaa henkiseen, fyysiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin sekä tukevat kasvua, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta. Toiminta ulottuu kaikkiin ikä- ja väestöryhmiin. Lasten ja nuorten palveluiden osalta vastuualueen toiminta on keskeinen osa perhepalveluverkostoa.

Liikunta- ja nuorisopalvelut yhdistyivät yhdeksi toimintayksiköksi 1.1.2021. Liikuntapalveluiden tehtävät määritellään liikuntalaissa (390/2015) ja nuorisopalveluiden tehtävät nuorisolaissa (1285/2016). Liikunta- ja nuorisopalvelut järjestävät monipuolisesti maksuttomia ja/tai edullisia hyvinvointia edistäviä palveluita kaiken ikäisille kuntalaisille. Yksikön tehtäväkenttään

sisältyy mm. liikuntapaikkojen hoito- ja kunnossapito tehtävät sekä varaukset, uimaopetus ja vesiliikunta sekä muu ohjattu liikuntatoiminta, kerho- ja leiritoiminta, yksilö- ja pienryhmätyö, nuorisotilatyö, liikuntaneuvonta- ja terveysliikunnan järjestäminen sekä erityisryhmien liikunnanohjaus. Toiminnassa painottuu järjestöjen ja seurakuntien kanssa tehtävä tiivis yhteistyö sekä kuntalaisten osallisuuden tukeminen (mm. seuraparlamentin järjestäminen ja nuorisovaltuuston ohjaaminen).

Kirjasto- ja tietopalveluja tarjotaan kirjastolain (1492/2016) 6 §:n mukaan: tarjotaan pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpidetään monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistetään lukemista, kirjallisuutta ja yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua, tarjotaan tietopalvelua ja ohjausta tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon sekä tarjotaan tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan.

Kulttuuripalveluiden tehtävät määritellään kuntien kulttuuritoimintalaissa (166/2019). Kunnan tehtävänä on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luoda edellytyksiä taiteelliselle työlle ja toiminnalle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteellisen taide- ja kulttuurikasvatukseen, edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa, edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Sastamalan Opisto tuottaa laadukkaita vapaan sivistystyön palveluita tarjoten kuntalaisille monipuolisia mahdollisuuksia vapaa-ajanviettoon ja elinikäiseen oppimiseen. Osa opetustunneista kohdennetaan työllisyyttä ja elämänhallintaa tukeviin koulutuksiin. Sastamalan Opisto järjestää kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, joiden kotoutumisohjelmaan kotoutumiskoulutus on kirjattu.

Sastamalan Taidekoulu tuottaa laadukkaita taiteen perusopetuksen palveluita. Taidekoulu tarjoaa opetusta musiikissa (laaja oppimäärä) sekä tanssissa, teatterissa, käsityössä ja kuvataiteessa (yleinen oppimäärä). Opetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tapahtuvaa, tavoitteellista ja tasolta toiselle siirtyvää kunkin taiteenalan opetusta.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Kulttuuripalveluiden järjestämisestä toteutetaan selvitys vuoden 2026 loppuun mennessä.

Taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän ja opetussuunnitelman uudistus saadaan päätökseen 8/2028, joka avaa mahdollisuuden järjestämisluvan ulottamisesta kaikille järjestettäville oppiaineille.

Vapaan sivistystyön ja kirjastopalvelujen toiminta vakiinnutettu nykytasolle.

Uimahallitoiminnan järjestämisellä on mahdollinen vaikutus liikuntapalveluiden henkilöstötarpeeseen.

Elämänlaatupalvelujen toimintoja nostetaan esiin tehokkaammin ja yhdenmukaisemmin kaupungin markkinoinnissa.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	**Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite**	**Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Turvallisuusjohtamisen kehittäminen.	Vahvistetaan johtajien turvallisuusosaamista ja henkisen kriisinkestävyyden tietoutta.	Turvallisuussuunnitelmien päivittäminen. Secapp-viestintäjärjestelmän käyttöönottaminen. Turvallisuuskoulutuksen toteuttaminen.	Turvallisuussuunnitelmat on päivitetty. (K/E) Secapp-järjestelmä on otettu käyttöön ja sitä käytetään osana turvallisuusharjoittelua. (K/E) Turvallisuuskoulutusta on toteutettu. (K/E)

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Kuntalaisen hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja toimintakyvyn edistäminen.	Tehdään kaupungin kulttuuria tuottavista palveluista viestinnällisesti selkeä kokonaisuus kokoamalla tarjonta yhteen siten, että paikallinen kulttuuripalveluohjaus on mahdollista	Luodaan elämänlaadun tapahtumien vuosikello Käynnistetään kulttuurikaveritoiminta.	Vuosikello on tehty. (K/E) Kulttuurikaveritoiminta on käynnistetty (K/E)

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Järjestöavustusten määrä, euroa/asukas	8,79	8	8,71	8,71	8,71
Opistojen opetustuntien määrä: Sastamalan Taidekoulu Sastamalan Opisto	25 196	27 100	25 600	25 600	25 600
Elämänlaatupalvelut; käyttötalouden nettomenot/asukas	307 €	314 €	261 €	261 €	261 €
Kirjasto- ja tietopalvelut; kokonaislainausmäärä	445 632	430 000	440 000	440 000	440 000

Tuloarviot ja määrärahat

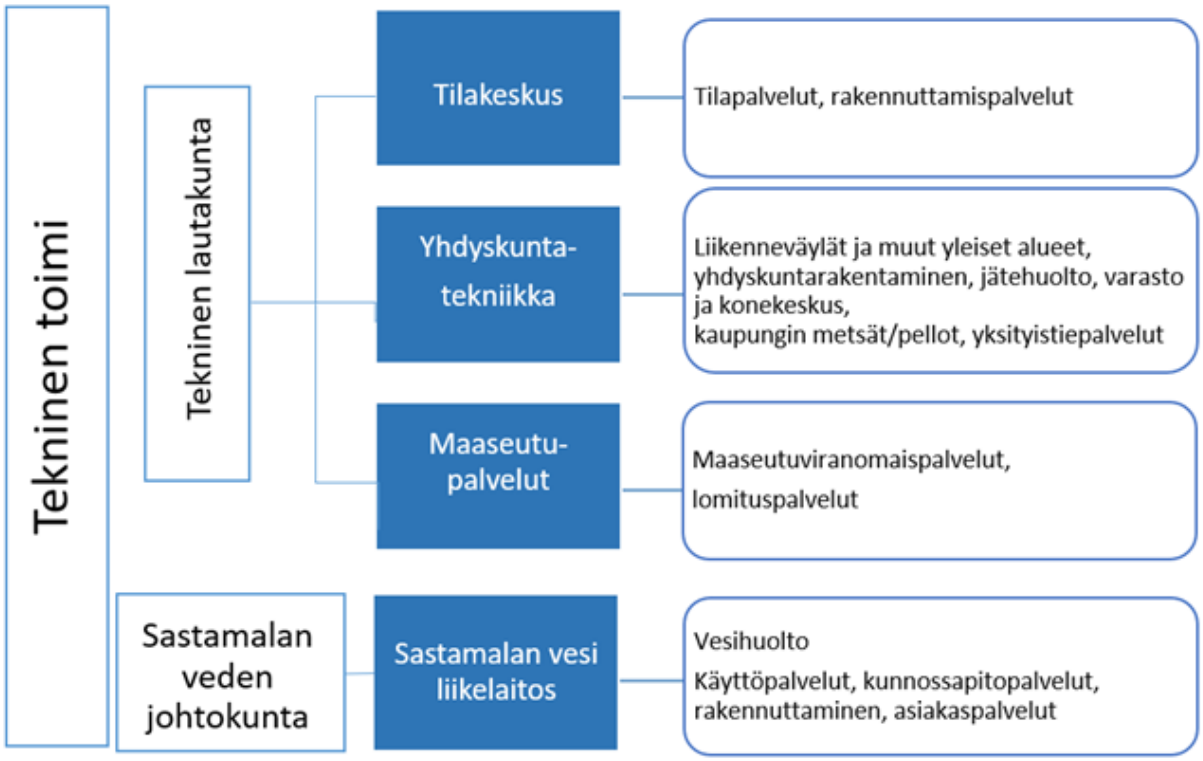
Elämänlaatu **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	1 028	765	916	1 416	1 416
Valmistus omaan käyttöön (+)	-0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-8 204	-7 948	-8 103	-11 076	-11 153
Toimintakate, netto* (+/-)	**-7 176**	**-7 183**	**-7 188**	**-9 661**	**-9 737**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	- 204	- 228	- 154	- 147	- 130
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-7 380**	**-7 412**	**-7 342**	**-9 808**	**-9 867**

Lisätiedot:
Uima- ja liikuntahallin käyttöönotto nostaa nettotoimintakuluja vuodesta 2028 alkaen noin 2,4 milj. euroa.

13.4. Tekninen toimi

Toimialan vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Toimialan tehtäväkaavio

Toimialan päätehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Tekninen toimiala tuottaa ja ylläpitää toimivaa ja viihtyisää elinympäristöä suunnittelemalla infrastruktuuria, rakentamalla, rakennuttamalla ja ylläpitämällä yhdyskuntatekniikkaa ja vesihuoltoa. Tekniseen toimialaan kuuluva tilakeskus tuottaa ja ylläpitää laadukkaat ja kilpailukykyiset vuokratilat sekä kaupungin organisaatioille että ulkoisille vuokralaisille. Toimialaan kuuluu myös lähes koko Pirkanmaan ja Satakunnan kattavat lomituspalvelut sekä Hämeenkyrön, Ikaalisten ja Sastamalan kattavat maaseutuviranomaispalvelut.

Toimialan katsaus suunnitelmajaksolle

Tekninen toimi toteuttaa investointiohjelman mukaista kunnallistekniikan rakentamista ja saneerausta ja pyrkii reagoiman nopeasti yritystoiminnan tarpeisiin infrastruktuuria rakentamalla sekä toimimalla yhteistyössä kaupungin elinvoimapalvelujen kanssa. Tekniseen toimeen kuuluva tilakeskus toteuttaa rakennusten ylläpitoa, korjaus- ja uudisrakentamista sekä rakennusomaisuuden säilyttämistä ja jatkojalostamista kiinteistöjen salkkujaon mukaisesti. Investoinnit keskitetään kaupungin ydintoimintoja tukeviin kiinteistöihin. Käyttöä vaille jäävistä rakennuksista on luovuttava (myytävä, purettava tai muokattava jatkokäyttöön) mahdollisimman pian. Tilojen myynnissä tehdään aktiivista yhteistyötä konsernihallinnon kanssa, joka toimeenpanee kiinteistöjen myynnit. Vuoden 2026 alusta sote-kiinteistöjen vuokraus yhtiöitettiin ja vuokra-asunnot siirrettiin Sastamalan Vuokratalot Oy:lle.

Lomituksen uusi IT-ohjelmisto Pouta aloittaa toiminnan tammikuussa-helmikuussa 2027. Käyttöönotosta ja testauksesta aiheutuneita kustannuksia korvataan tietyissä rajoissa kaupungille.

Sastamalan Veden toiminnan pääpaino on vuotovesien järjestelmällisessä vähentämisessä. Verkoston saneerausta jatketaan saneerausohjelman mukaisesti. Tämän lisäksi suunnataan toimia huleveden vähentämiseksi jätevesiviemäreissä. Vedenkulutuksen seuranta ja tiedonsiirto digitalisoidaan etäluettavia vesimittareita hyödyntäen.

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Strateginen valinta	Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Sitova tavoitetaso	Mittari
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Vuoden 2027 investointikohteiden toteuttaminen	Investointiohjelman toteuttamisvaihe
Hyvinvointia asumiseen ja elämiseen	Kaupungin omaisuuden hallinta	Toiminnan sopeuttaminen muuttuneeseen toimintaympäristöön	Tehdyt toimenpiteet
Elinvoimaa työstä ja yrittäjyydestä	Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Palvelutason ylläpitäminen	Tehdyt toimenpiteet

Tuloarviot ja määrärahat

Tekninen toimi **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	28 087	24 111	24 375	26 326	26 500
Valmistus omaan käyttöön (+)	188	232	192	172	172
Toimintakulut (-)	-26 063	-25 311	-25 245	-27 329	-27 564
Toimintakate, netto* (+/-)	**2 212**	**- 967**	**- 679**	**- 831**	**- 893**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-6 944	-6 653	-6 582	-6 578	-6 789
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-4 732**	**-7 620**	**-7 260**	**-7 409**	**-7 682**

Lisätiedot:
Sylvään uuden liikuntahallin käyttöönotto nostaa sisäisiä toimintatuottoja ja vastaavasti ulkoisia toimintakuluja vuonna 2027 noin 0,7 milj. euroa ja edelleen vuonna 2028 uimahallin valmistuttua noin 1,8 milj. euroa, yhteensä 2,5 milj. euroa vuodesta 2028 lähtien. Uima- ja liikuntahalli vuokrataan sisäisellä sopimuksella sivistyspalveluille.

Tilakeskus

Toimielin: Tekninen lautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vastuualueen perustehtävänä on kaupungin rakennusten ylläpito-, korjaus- ja uudisrakentaminen, sekä rakennusomaisuuden säilyttäminen, kehittäminen ja jalostaminen.

Tilakeskus tuottaa sisäisille ja ulkoisille vuokralaisille laadukkaat ja kilpailukykyiset tilat. Tilakeskus omistaa ja hallinnoi kaupungin rakennusomaisuutta ja tarjoaa kaupungin toimialoille tarvittavat tilat. Tilakeskus huolehtii myös uudis- ja perusparannushankkeiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Tilakeskus käsitellään kirjanpidossa laskennallisena taseyksikkönä.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Kiinteistöjen ylläpito ja hoito salkutusperiaatteen mukaisesti. Investoinnit keskitetään kaupungin ydintoimintaa tukeviin kiinteistöihin. Käyttöä vaille jäävistä rakennuksista on luovuttava (myytävä, purettava tai muokattava jatkokäyttöön) mahdollisimman pian. Tilojen myynnissä tehdään aktiivista yhteistyötä konsernihallinnon kanssa, joka toimeenpanee kiinteistöjen myynnit.

Vuoden 2026 alusta sote-kiinteistöt yhtiöitettiin Kiinteistö Oy Sastamalan Palvelukiinteistöihin ja vuokra-asunnot siirrettiin Sastamalan Vuokratalot Oy:lle.

Taseyksikön tulostavoitteet vuodelle 2027 (1000 eur)		
Tulostavoite	-1 902	
Korvaus jäännöspääomasta	725	
Taseyksikön investointeihin sitoutuneen lainapääoman muutos	320	
Kokonaisinvestointien nettomäärä	2 000	
Vuonna 2027 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	**Kustannukset TA2027**	**Kokonaiskustannusarvio**
Kaupungintalon sisäpuolinen saneeraus	1 000	6 000
Jäähallin huoltorakennus	150	500

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunki-strategiasta johdettu tavoite	**Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite**	**Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Kaupungin omaisuuden hallinta	Tilapalveluverkko päivitetään vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä	Kiinteistöjen myynti/purku	Tyhjien kiinteistöjen määrä
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Kaupungintalon peruskorjauksen toteuttaminen	Peruskorjauksen hankesuunnitelman hyväksyminen ja hankinnan valmistelu	Hankkeen eteneminen

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**	**TS2028**	**TS 2029**
Tyhjien kiinteistöjen määrä		8	5	4	3
Rakennusmäärä m²	138 500	104 800	98 700	98 000	97 500

Tuloarviot ja määrärahat

Tilakeskus **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	14 204	10 789	11 216	13 016	13 016
Valmistus omaan käyttöön (+)	44	30	30	30	30
Toimintakulut (-)	-8 518	-7 915	-7 987	-9 790	-9 811
Toimintakate, netto* (+/-)	**5 730**	**2 903**	**3 259**	**3 257**	**3 235**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-4 178	-3 689	-3 540	-3 422	-3 578
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**1 553**	**- 786**	**- 281**	**- 166**	**- 342**

Lisätiedot:
Sylvään uuden liikuntahallin käyttöönotto nostaa sisäisiä toimintatuottoja ja vastaavasti ulkoisia toimintakuluja vuonna 2027 noin 0,7 milj. euroa ja edelleen vuonna 2028 uimahallin valmistuttua noin 1,8 milj. euroa, yhteensä 2,5 milj. euroa vuodesta 2028 lähtien. Uima- ja liikuntahalli vuokrataan sisäisellä sopimuksella sivistyspalveluille.

Vuoden 2027 osalta tyhjiksi tiloiksi arvioidaan seuraavia tiloja: Marttila V, Kiikan vanhainkoti & Niittyvilla & Kiikanojan palvelutalo, Äetsän koulu, Hopun vanha koulu, Uotsolan puukoulu.

Yhdyskuntatekniikka

Toimielin: Tekninen lautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Yhdyskuntatekniikan päällikkö Pasi Lähteenmäki

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Yhdyskuntatekniikan tehtävänä on vastata yhdyskuntarakentamisesta, liikenneväylien ja yleisten alueiden kunnossapidosta, varastosta, konekeskuksesta, jätehuollosta, kaupungin metsistä sekä yksityistieavustuksista.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Investointiohjelman toteuttaminen ja hyvin toimivan kaupunkiympäristön kunnossa pitäminen.
Vesihuoltoverkostojen (Sastamalan Veden kanssa) ja katujen saneerausta jatketaan vuosittain. Katuvalaistuksen saneeraus
vähemmän energiaa käyttäviin ratkaisuihin jatkuu.
Metsien hoitoa ja hakkuita toteutetaan metsäsuunnitelman pohjalta.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Aarnontien kaava-alueen toteuttaminen	Kumparekadun ja Törmäkadun toteuttaminen vesihuoltoineen	Rakentamisen valmiusaste
Kaupungin omaisuuden hallinta	Siltojen kuntotarkastukset ja tarvittavien korjausten edistäminen	Teetetään kuntotarkastuksia ja Varikonkadun sillan peruskorjauksen suunnitelma	Tehtyjen kuntotarkastusten määrä ja suunnittelun valmiusaste

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Kunnossapidettäviä väyliä, km	190	190	191	191	192
Kevytliikenneväyliä, km	88	88	88	89	89
Hoidettavia puistoja ja katuviheriöitä, ha	65	65	65	65	65
Puistometsiä, ha	140	140	140	140	140
Kunnossapitoavustusta hakeneiden yksityisteiden lukumäärä (kpl), kokonaispituus Sastamalan alueella (km) ja avustettava pituus (km)	375 782 697	375 782 697	375 779 703	375 779 703	375 779 703
Kaupungin ulosvuokrattu peltopinta-ala, ha	285	284	284	284	284
Kaupungin omistuksessa oleva metsäpinta-ala, ha	2183	2183	2183	2183	2183
*Metsän myyntitulo, €	244 741	260 000	300 000	300 000	300 000

*) Talousarvioon sisältyy erikseen sitova tuloarvio metsän myyntitulolle

Tuloarviot ja määrärahat

Yhdyskuntatekniikka **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	**TP2025**	**TA2026**	**TA2027**	**TS2028**	**TS2029**
Toimintatuotot (+)	951	986	986	986	986
Valmistus omaan käyttöön (+)	144	202	162	142	142
Toimintakulut (-)	-4 582	-4 833	-4 923	-4 973	-5 011
Toimintakate, netto* (+/-)	**-3 487**	**-3 644**	**-3 776**	**-3 846**	**-3 883**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-2 766	-2 964	-3 042	-3 156	-3 211
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-6 253**	**-6 608**	**-6 817**	**-7 001**	**-7 095**

Lisätiedot:
Talousarvioon sisältyy erikseen sitova tuloarvio metsän myyntitulolle (300 000 €).

Maaseutupalvelut

Toimielin: Tekninen lautakunta
Vastuualueen vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Vastuualueen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Maaseutupalveluiden vastuualue:
- hallinnoi kansallisten ja EU-rahoitteisten viljelijätukien kuntatason tehtäviä (laki maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa 210/2010). Ruokaviraston ja Sastamalan kaupungin välinen sopimus eräiden maksajavirastotehtävien siirtämisestä yhteistoiminta-alueelle, jonka muodostavat Sastamalan ja Ikaalisten kaupungit sekä Hämeenkyrön kunta.

-toimii maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) tarkoitettuna paikallisyksikkönä ja huolehtii Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa solmitun toimeksiantosopimuksen nojalla edellä mainitun lain ja maatalousyrittäjien lomituspalveluasetuksen (1333/1996) mukaan paikallisyksikölle kuuluvista tehtävistä Hämeenkyrön, Juupajoen, Jämijärven, Karvian, Kihniön, Lempäälän, Merikarvian, Pirkkalan, Pomarkun, Pälkäneen, Ruoveden, Siikaisten, Urjalan ja Vesilahden kuntien sekä Akaan, Ikaalisten, Kangasalan, Kankaanpään, Nokian, Oriveden, Parkanon, Porin, Sastamalan, Tampereen, Ulvilan, Valkeakosken, Virtain ja Ylöjärven kaupunkien käsittävällä alueella.

Vastuualueen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

STM leikkasi lomituksen hallinnolle osoitettua määrärahaa vuodelle 2027. Toiminnan sopeuttaminen rahoituksen tasoon aiheuttaa henkilöstövähennyksiä lomahallinnon tehtävissä alkuvuodesta 2027.

Lomituksen uusi IT-ohjelmisto Pouta aloittaa toiminnan tammikuussa-helmikuussa 2027. Käyttöönotosta ja testauksesta aiheutuneita kustannuksia korvataan tietyissä rajoissa kaupungille.

Tuloskortti / Lautakuntatason toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	**Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite**	**Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Maaseutuviranomaispalveluiden järjestäminen maksajavirastosopimuksen mukaisesti.	Maaseutuviranomaispalvelut hoidetaan vaatimusten mukaisesti.	Ruokavirastolle vuosittain 15.11. annettava maksajavirastovakuutus, että tehtävät ovat hoidettu vaatimusten mukaisesti.
Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Maaseutuviranomaispalvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.	Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset ovat enintään 12 €/ha.	Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset pelto pinta-alan hehtaaria kohti.

Toimialan kaupunkistrategiasta johdettu tavoite	Vastuualueen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite	Toimialan alatavoitteen toteuttamisen toimenpide	Mittari
Yrittäjyyden edellytysten tukeminen	Järjestetään laadukkaat lomituspalvelut toimialueen maatalousyrittäjille ammattitaitoisten lomittajien turvin lainmukaisesti, taloudellisesti ja turvallisesti.	Asiakkaat saavat lomituspalvelut täysimääräisesti, lomitusoikeuspäätösten mukaisesti.	Vuosilomapäiviä toteutuu keskimäärin vähintään 25 pv / käyttäjä. Vuosilomapäivät toteutuvat tasaisesti ympärivuoden, tavoite 45–55 % /vuosipuolisko.
		Tyytyväinen asiakas.	Asiakastyytyväisyyskyselyn mukaan palvelunkäyttäjät ovat tyytyväisiä sijaisapujen järjestämiseen, arvosana vähintään 4,0 (asteikko 1–5).

Vastuualueen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027	TS2028	TS 2029
Tukitilojen määrä	1 018	1 000	980	960	930
Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset aktiivitilaa kohti	346	-	-	-	-
Maaseutuviranomaispalveluiden kustannukset peltopinta-alan hehtaaria kohti.	-	8	9	9	9
Lomitettavat tilat/lomitettavat maatalousyrittäjät	563 / 820	560 / 830	525 / 785	500 / 760	480 / 735
Lomitettavat päivät	35 050	35 600	34 550	33 500	32 500

Tuloarviot ja määrärahat

Maaseutupalvelut **Nettositova (1000 €)** Sitovuustaso: toimintakate, netto*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	12 932	12 336	12 173	12 324	12 498
Valmistus omaan käyttöön (+)	0	0	0	0	0
Toimintakulut (-)	-12 963	-12 562	-12 335	-12 566	-12 742
Toimintakate, netto* (+/-)	**-31**	**- 226**	**- 162**	**- 242**	**- 244**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	0	0	0	0	0
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-31**	**- 226**	**- 162**	**- 242**	**- 244**

Lisätiedot:

14. INVESTOINNIT

Investointikokonaisuuksien linjaukset

Sastamalan kaupungin omistajaohjauksen periaatteiden (KV 9.11.2026 § 58) mukaan

- Maanhankinta keskitetään alueille, joilla arvioidaan olevan kasvupotentiaalia pitkällä aikavälillä
- Kaupunki omistaa pääsääntöisesti omassa palvelutuotannossa käytettävät kiinteistöt. Uusien kiinteistöjen osalta noudatetaan tapauskohtaista harkintaa.
- Kaupunki arvioi omistustensa tilaa ja tulevaisuutta taloussuunnitelmassa ja toimintakertomuksessa ja erillisissä selvityksissä, kuten kiinteistöohjelmassa ja siihen sisältyvässä kiinteistöjen salkutuksessa.
- Kaupunki myy tarpeettomia kiinteistöjä tapauskohtaisen harkinnan mukaan ja tehostaa jatkossakin olemassa olevan kiinteistökannan käyttöä.

Investointikokonaisuuksia suunnitellaan ja toteutetaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

Valtuuston 24.6.2019 hyväksymä tilaohjelma ja siihen liittyvät tilojen salkutusperiaatteet ja salkkujako linjaavat kiinteistöjen rakentamis- ja ylläpitoinvestointien toteuttamista. Kiinteistöjen salkutus on viimeksi käsitelty kaupunginhallituksessa 20.1.2025 (§ 5). Toimitilaohjelman päivitys on alkanut vuonna 2026.

Sivistystoimen palveluverkon nykytilan kuvaus (KV 22.6.2026 § 36) on laadittu tulevien vuosien taloussuunnittelun mahdollistamiseksi.

Investoinneissa on otettu käyttöön vuodesta 2026 lähtien niin sanottu prosenttitaideperiaate, jota käytetään ja sovelletaan tapauskohtaisesti. Taiteen osuus rakennushankkeen kustannuksista on enintään 1 prosentti ja tarkempi päätös tehdään aina hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

- Investointisuunnitelmaan sisältyy kaupungintalon sisäpuolinen saneeraus. Investoinnin toteuttaminen edellyttää hankesuunnitelman hyväksymistä
- Tilaratkaisut toteutetaan suunnitelmallisesti ottaen huomioon tilojen käytön optimointi ja yhteiskäyttö
- Ylläpitoinvestoinnit toteutetaan toimitilaohjelman määrittelemin periaattein
    - tilankäytön kokonaistarkastelu muutostöiden yhteydessä: tilojen uudelleenjärjestely ja saneeraus edellyttävät pääsääntöisesti vanhoista toimitiloista luopumista
- Sivistystoimen palveluverkon nykytilan kuvaus on laadittu kesäkuussa 2026. Palveluverkkoa koskevat päätökset tehdään erikseen talousarviokäsittelyiden yhteydessä.

Ulkoisten tahojen kanssa toteutettavat yhteishankkeet

Seuraaviin elinvoimakeskusten ja Väyläviraston yhteishankkeisiin osallistutaan ja valtion rahoituksen varmistuttua tarvittavasta määrärahasta päätetään erikseen valtuustossa.

- Tiisalantien ja 249 tien kiertoliittymä: ½ osuus
- Kaukola-Kiikka kevyen liikenteen väylä: ½ osuus
- Valtatie 12 puuttuva valaistus (noin 5 km).: ½ osuus
- Vammalan aseman laituripolku ja alikulku
- Kaupungin osuus rata- ja katusuunnittelusta valmistuu vuoden 2026 loppuun, rakentamisesta päätetään erikseen.
- Kiikan kiinteistökohtaiset tulvasuojelurakenteet

Vesihuolto

- Vesihuoltoverkostoa rakennetaan/saneerataan katurakennuksen yhteydessä.
- Vesi -liikelaitos on aloittanut omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen vuonna 2026. Suunnitelma ohjaa jatkossa investointien toteuttamista.

- Pumppaamojen ja vedenottamoiden saneeraukset toteutetaan suunnitelmallisesti lähivuosina määrärahojen puitteissa.
- Jatketaan etäluettavien vesimittareiden vaihtoa kaupungin alueella. Etäluettavien vesimittareiden vaihtamista jatketaan määrärahojen puitteissa ja tavoitteena on vaihtaa etäluettavat vesimittarit vuosien 2026–2029 aikana Sastamalan veden asiakkaille.

Investointisuunnitelma vuosille 2027-2029 (luvut tuhansina euroina)

Sitovuus: Vuoden 2027 investointimäärärahat ovat nettositovia alla olevien taulukoiden mukaisesti. Isojen hankkeiden määrärahoista ja muutoksista päättää kaupunginhallitus (500 000 -1 000 000 euron hankkeet) tai kaupunginvaltuusto (yli 1 000 000 euron hankkeet). Investointisuunnitelmaan sisältyvistä suurimmista hankkeista on erittelyt jäljempänä. Alle 500 000 euron hankkeista ja määrärahamuutoksista päättää ao. lautakunta, ellei hankkeen merkittävyys edellytä hallitus/valtuustokäsittelyä.

Määrärahojen ohjeellinen käyttö on määritelty edellä investointikokonaisuuksien linjauksissa ja alla kunkin toimialan määrärahataulukon yhteydessä. Lautakuntatason käyttösuunnitelmat pohjautuvat tehtyihin linjauksiin. Lautakunta voi tarvittaessa siirtää määrärahoja investointiryhmien välillä lukuunottamatta hallituksen/valtuuston päätösvaltaan kuuluvia investointeja.

Suunnitelmavuosien osalta investointisuunnitelma on ohjeellinen ja ratkaistaan kyseisten vuosien talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Investoinnit, kaupunki+liikelaitos	**2027**	**2028**	**2029**	**TS 2027- 2029**
Investointimenot	-7 697	-11 650	-9 030	-28 377
Rahoitusosuudet				0
Käyttöom. Myynnit	300	300	300	900
Yhteensä	**-7 397**	**-11 350**	**-8 730**	**-27 477**

Konserni- ja elinvoimapalvelut	**2027**	**2028**	**2029**	**TS 2027- 2029**
Maanhankinta, menot	-200	-200	-200	-600
Tonttien myynti, tasearvo	200	200	200	600
Osakkeet ja osuudet				0
Investointimenot (brutto)	-200	-200	-200	-600
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	200	200	200	600
Yhteensä = sitova määräraha 2027	**0**	**0**	**0**	**0**
- Maanostoon ja -myyntiin vuosittainen varaus				

Sivistystoimi	**2027**	**2028**	**2029**	**TS 2027- 2029**
Investointimenot (brutto)	-225	-100	-600	-925
Rahoitusosuudet				0
Käyttöom. Myynnit				0
Yhteensä = sitova määräraha 2027	**-225**	**-100**	**-600**	**-925**

- TVT: TA2027 ja TS2028-2029 100.000 €/v
- Sylvään liikuntahllin liikuntavälineet v. 2027, 20.000 €
- Siirtokatsomot (2 kpl) v. 2027, 15.000 €
- Pirulanvuoren näkötornin kunnostaminen v. 2027, 10.000 €
- Ruohonleikkurit (2 kpl) v. 2027, 25.000 €
- Leikkiympäristöjen kehittäminen v. 2027, 25.000 €
- Oppimisympäristöjen kehittäminen v. 2027, 30.000 €
- Kirjastoauto v. 2029, 500.000 €

Tilakeskus	**2027**	**2028**	**2029**	**TS 2027- 2029**
Elinvoimainvestoinnit	-200	-200	-200	-600
Peruspalveluiden isot investoinnit *	-1 300	-5 300	-2 300	-8 900
Pieninvestoinnit	-600	-600	-600	-1 800
Myytävät kohteet, tasearvo	100	100	100	300
Investointimenot (brutto)	-2 100	-6 100	-3 100	-11 300
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	100	100	100	300
Yhteensä = sitova määräraha 2027	**-2 000**	**-6 000**	**-3 000**	**-11 000**

** yli 500 000 euron euron investoinnit, erittely jäljempänä.*

Peruspalveluiden isot investoinnit 2027: Kaupungintalon saneerauksen suunnittelu ja työn aloitus 1.000.000 €, Jäähallin huoltorakennus 150.000 € ja varautumiseen liittyvät investoinnit 150.000 €.
Elinvomainvestoinnit 2027: Varaus yritystilainvestointeihin 200.000 €.
Hankekohtaiset määrärahat tarkennetaan vuoden 2027 käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä.
Pieninvestoinnit sisältävät erilaisia pieninvestointeja, jotka tekninen lautakunta määrittelee tarkemmin käyttösuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Yhdyskuntatekniikka	2027	2028	2029	TS 2027- 2029
Strategiset yhd.tekn. kohteet	0	0	0	0
Uudet kaava-alueet	-185	0	-200	-385
Muu yhdyskuntarakentaminen	-2 677	-2 900	-2 430	-8 007
*Katujen perusparannus	-1 100	-1 100	-1 100	-3 300
*Siltojen perusparannus	-200	-1 000	-200	-1 400
*Muut yhd.tekn kohteet	-785	-680	-1 010	-2 475
*Liikuntapaikat	-592	-120	-120	-832
Yhdyskuntatekniikan kalusto/hankinnat	-160	-50	-50	-260
Investointimenot (brutto)	-3 022	-2 950	-2 680	-8 652
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	0	0	0	0
Yhteensä = sitova määräraha 2027	**-3 022**	**-2 950**	**-2 680**	**-8 652**
Muihin yhdyskuntatekniikan kohteisiin sisältyy vuodelle 2027 määrärahat asfaltointiin 405.000 €, katuvalojen saneeraukseen 150.000 €, kevyen liikenteen väylien kunnostukseen 70.000 €, puistojen kunnostukseen 60.000 €, venelaitureihin 50.000 € ja tulvasuojeluun 50.000 €. Vuoden 2027 liikuntapaikkainvestointeihin sisältyy keskusurheilukentän peruskorjaus (567.000 €) sekä Varilan kuntaoradan valaistus (25.000 €). Hankekohtaiset määrärahat tarkennetaan vuoden 2027 käyttösuunnitelmien hyväksymisen yhteydessä.				

Sastamalan Vesi liikelaitos	2027	2028	2029	TS 2027- 2029
Investointimenot (brutto)	-2 150	-2 300	-2 450	-6 900
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Käyttöom. Myynnit	0	0	0	0
Yhteensä = sitova määräraha 2027	**-2 150**	**-2 300**	**-2 450**	**-6 900**
Saneerauskohteet 1,35 M€, eräluettavat vesimittarit 350.000 €, pumppaamoautomaatio 50.000 €, hulevesien hallinta 100.000 €, vesilaitoksen laitteiston korjaus 50.000 €, uudet kaava-alueet 100.000 € ja jätevesipumppaamot 150.000 €. Hankekohtaiset määrärahat tarkennetaan vuoden 2026 käyttösuunnitelmien hvväksvmisen vhtevdessä.				

Peruspalveluiden isot investoinnit (yli 500 000 €) erittely

Vuonna 2027 toteutettavat / käynnistettävät isot investoinnit

Erittelyn mukaiset isot investointihankkeet tulee toteuttaa/käynnistää vuoden 2027 aikana, ellei hankkeen ulkopuolisesta rahoituksesta muuta johdu. Hankkeista on esitetty kustannusarvio, toteutusajankohta sekä vuoden 2027 talousarvioon sisältyvä ohjeellinen määräraha. Määrärahasta voidaan poiketa teknisen toimen tai Tilakeskuksen kokonaismäärärahan puitteissa. Määrärahojen muutoksista ja poikkeamista päätetään hallintosäännön mukaisesti hankkeen kustannusarvio huomioon ottaen (lautakunta/hallitus/valtuusto).

Peruspalveluiden isot investoinnit, Tilakeskus				
Investointihanke	**Kustannus- arvio 1000 €**	**Toteutus- ajankohta**	**TA2027 1000 €**	**Lisätiedot hankkeesta**
Kaupungintalon saneeraus	5 000–6 000	2027–2028	**1 000**	Suunnittelu ja työn aloitus loppuvuodesta 2027

Peruspalveluiden isot investoinnit, Yhdyskuntatekniikka				
Investointihanke	**Kustannus- arvio 1000 €**	**Toteutus-ajankohta**	**TA2027 1000 €**	**Lisätiedot hankkeesta**
Keskusurheilukentän perusparannus	567	2027	**567**	

Peruspalveluiden isot investoinnit, Vesi-liikelaitos				
Investointihanke	**Kustannus- arvio 1000 €**	**Toteutus-ajankohta**	**TA2027 1000 €**	**Lisätiedot hankkeesta**
Etäluettavat mittarit	850	2025–2028	**350**	

Investointipaineet suunnitelmavuosina 2028–2029

Taloussuunnitelmavuodelle 2029 sisältyy kohdentamaton 2,3 M€ määräraha peruspalveluiden isojen investointikohteiden suunnitteluun ja rakentamiseen. Tällaisia kohteita ovat esimerkiksi:

- Kiikan päiväkoti. Hankesuunnitelma, missä määritellään paikka, toteutusmuoto, aikataulu ja kustannukset, käsitellään keväällä 2027.
- Marttilan koulun peruskorjaus lukioksi
- Sylvään A-talon julkisivu ja ikkunaremontti
- Pääkirjaston ratkaisu, suunnittelu

15. TULOS-JA RAHOITUSLASKELMAT, EMOKAUPUNKI JA LASKENNALLISET TASEYKSIKÖT

Kaupunki mukaan lukien Tilakeskus (laskennallinen taseyksikkö), mutta ilman Sastamalan Vesi liikelaitosta.

TULOSLASKELMA 1000 € SIS/ULK.	**SASTAMALAN KAUPUNKI ilman liikelaitosta**		
	TA2027	**TS2028**	**TS2029**
TOIMINTATUOTOT	35 146	37 667	37 840
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	192	172	172
TOIMINTAKULUT	-101 974	-106 935	-107 909
TOIMINTAKATE	**-66 637**	**-69 097**	**-69 897**
Verotulot	56 995	58 165	59 511
Valtionosuudet	14 050	15 443	15 253
Rahoitustuotot ja -kulut	-796	-675	-831
VUOSIKATE	**3 612**	**3 837**	**4 036**
Poistot ja arvonalentumiset	-7 320	-7 194	-7 118
Tilikauden tulos	**-3 708**	**-3 356**	**-3 082**
Tilinpäätössiirrot	562	603	485
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-3 146**	**-2 754**	**-2 598**

RAHOITUSLASKELMA 1000€ ulk+sis	**SASTAMALAN KAUPUNKI ilman liikelaitosta**		
	TA2027	**TS2028**	**TS2029**
Vuosikate	3 612	3 837	4 036
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**3 612**	**3 837**	**4 036**
Investointimenot	-5 547	-9 350	-6 580
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	300	300	300
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-5 247**	**-9 050**	**-6 280**
Toiminnan ja invest. rahavirta	**-1 635**	**-5 213**	**-2 244**
Antolainauksen muutokset, ulk	3	3	3
Antolainauksen muutokset, sis	1 104	961	832
Pitkäaik.lainojen lisäys	7 000	11 000	9 400
Pitkäaik.lainojen vähennys, ulk	-8 250	-8 210	-8 510
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**-144**	**3 753**	**1 725**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-1 779**	**-1 460**	**-519**

Tilakeskuksen laskennallisen taseyksikön tulos- ja rahoituslaskelma

TULOSLASKELMA 1000 € SIS/ULK.	TILAKESKUS		
	TA2027	TS2028	TS2029
TOIMINTATUOTOT	11 216	13 016	13 016
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	30	30	30
TOIMINTAKULUT	-7 987	-9 790	-9 811
TOIMINTAKATE	**3 259**	**3 257**	**3 235**
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 620	-1 767	-2 072
VUOSIKATE	**1 639**	**1 490**	**1 163**
Poistot ja arvonalentumiset	-3 540	-3 422	-3 578
Tilikauden tulos	**-1 901**	**-1 933**	**-2 415**
Tilinpäätössiirrot	283	235	235
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-1 619**	**-1 698**	**-2 180**

RAHOITUSLASKELMA 1000€ ulk+sis	TILAKESKUS		
	TA2027	TS2028	TS2029
Vuosikate	1 639	1 489	1 163
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**1 639**	**1 489**	**1 163**
Investointimenot	-2 100	-6 100	-3 100
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	100	100	100
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-2 000**	**-6 000**	**-3 000**
Toiminnan ja invest. rahavirta	**-362**	**-4 511**	**-1 837**
Pitkäaik.lainojen lisäys	7 000	11 000	9 400
Pitkäaik.lainojen vähennys, ulk	-6 680	-6 890	-7 590
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**320**	**4 110**	**1 810**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-42**	**-401**	**-27**

16. LIIKELAITOSTA KOSKEVAT TAVOITTEET JA LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN

Sastamalan Vesi liikelaitokselle asetettavat sitovat tavoitteet

Sitovuustaso on määritelty edellä kappaleessa 10.

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2027 (1000 €)		
Tulostavoite	-147	
Korvaus peruspääomasta	0	
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0	
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0	
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0	
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	2 200	
Kokonaisinvestointien nettomäärä	-2 150	
Vuonna 2027 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	**Kustannukset TA2027**	**Kokonais-kustannusarvio**
Etäluettavat vesimittarit	350	850

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunki-strategiasta johdettu tavoite	**Liikelaitoksen toimialan tavoi-tetta tukeva alatavoite**	**Liikelaitoksen alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Strategisten investoin-tikohteiden toteuttami-nen	Vuotovesien määrän vähentämi-nen	Suunnitelmallinen verkostosa-neeraus annettujen määrärahojen puitteissa	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo
Strategisten investoin-tikohteiden toteuttami-nen	Uudistetaan palvelutuotantoa asiakaslähtöisesti digitalisaatiota hyödyntämällä	Etäluettavien vesimittareiden vaihtamista jatketaan	Etäluettavien / perin-teisten vesimittarien suhdeluku

Muut toimenpiteet

Aiemman linjauksen mukaisesti kaupunki ei ole perinyt Sastamalan Vedeltä peruspääoman korkoa vuosina 2021–2026, mitä jatketaan vielä vuonna 2027. Taloussuunnitelmavuodelle 2028 peruspääoman korvaukseksi on asetettu 1 %-yksikkö (noin 0,13 milj. euroa) ja vuodelle 2029 2 %-yksikköä (noin 0,26 milj. euroa). Menettelyn tavoitteena on selkeyttää kaupungin ja veden keskinäistä rahoitusasemaa.

Sastamalan Vesi liikelaitoksen talousarvio on omana kokonaisuutenaan esitetty talousarviokirjan lopussa.

Liikelaitoksen vaikutus tuloksen muodostumiseen ja toiminnan rahoitukseen

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMISEEN (1000 eur)
TA2027

	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastel
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht	Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	Tuloslaskelma tilinpäätöksessä ulkoinen
Toimintatulot						
Myyntitulot, ulkoiset	16 483	8 147	24 630			24 630
Myyntitulot, sisäiset	2 742	239	2 981	-2 742	-239	
Maksutulot, ulkoiset	2 814		2 814			2 814
Maksutulot, sisäiset	31		31	-31		
Tuet ja avustukset	953	3	956			956
Tuet ja avustukset, kunnalta						
Muut toimintatulot, ulkoiset	2 302	10	2 312			2 312
Muut toimintatulot, sisäiset	9 822		9 822	-9 822		
Toimintatuotot yhteensä	**35 146**	**8 399**	**43 545**	**-12 594**	**-239**	**30 712**
Valmistus omaan käyttöön	**192**	**203**	**395**			**395**
Toimintamenot						
Henkilöstömenot	-51 913	-971	-52 884			-52 884
Palvelujen ostot, ulkoiset	-22 423	-3 817	-26 240			-26 240
Palvelujen ostot, sisäiset	-2 651	-267	-2 917	2 651	267	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk.	-4 680	-1 354	-6 034			-6 034
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sisäiset	-93		-93	93		
Avustukset	-7 305		-7 305			-7 305
Avustukset liikelaitokselle						
Muut toimintamenot, ulkoiset	-3 175	-83	-3 258			-3 258
Muut tomintamenot, sisäiset	-9 733	-90	-9 823	9 733	90	
Toimintakulut yhteensä	**-101 974**	**-6 580**	**-108 554**	**12 477**	**356**	**-95 721**
Toimintakate	**-66 637**	**2 022**	**-64 614**	**-117**	**117**	**-64 614**
Verotulot	56 995		56 995			56 995
Valtionosuudet	14 050		14 050			14 050
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-796	-109	-905			-905
Korkotuotot, ulkoiset	150		150			150
Korkotuotot, sisäiset						
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	110		110			110
Muut rahoitustuotot, sisäiset	725		725	-725		
Korkokulut, ulkoiset	-1 056	-109	-1 165			-1 165
Korkokulut, sisäiset						
Muut rahoituskulut, ulkoiset						
Korvaus jäännöspääomasta	-725		-725	725		
Muut rahoituskulut, sisäiset						
Vuosikate	**3 612**	**1 913**	**5 525**	**-117**	**117**	**5 525**
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 320	-2 060	-9 380			-9 380
Satunnaiset erät						
Tilikauden tulos	**-3 708**	**-147**	**-3 855**	**-117**	**117**	**-3 855**

LIIKELAITOKSEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TOIMINNAN RAHOITUKSEEN (1000 eur) TA2027						
	Sitovuustarkastelu			Eliminoinnit		Kokonaistarkastel
	Kaupunki ulk+sis	Liikelaitos yhteensä ulk+sis	Kaupunki+ liikelaitos ulk+sis yht	Kaupunki sisäisten eliminointi	Liikelaitos yhteensä sis. eliminointi	Rahoituslaskelma tilinpäätöksessä ulkoinen
Tulorahoitus						
Vuosikate	3 612	1 913	5 525	-117	117	5 525
Satunnaiset erät						
Tulorahoituksen korjauserät						
Investointien rahavirta						
Investointimenot						
Ulkoiset investointimenot	-5 547	-2 150	-7 697			-7 697
Sisäiset liittymismaksut						
Rahoitusosuudet investointimenoihin						
Omaisuuden ulkoiset luovutustulot	300		300			300
Toiminnan ja investointien rahavirta	**-1 635**	**-237**	**-1 872**	**-117**	**117**	**-1 872**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten muutos ulk	311		311			311
Antolainasaamisten muutos sis.	796		796	-796		
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten muutos ulk.	-1 250	995	-255			-255
Pitkäaikaisten muutos sis.		-796	-796		796	
Oman pääoman muutokset						
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.						
Vaihto-omaisuuden muutos						
Saamisten muutos						
Saamisten muutos sis.						
Korottomien velkojen muutos						
Korottomien velkojen muutos sis						
Rahoituksen rahavirta	**-144**	**199**	**56**	**-796**	**796**	**56**
Vaikutus maksuvalmiuteen	**-1 779**	**-38**	**-1 817**	**-913**	**913**	**-1 817**

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toimintakatteeseen:

TA2027 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoinen myynti	8 160	22 552	30 712
Toimintamenot	-6 021	-89 306	-95 326
Vaikutus toimintakatteeseen	**2 140**	**-66 754**	**-64 614**

Liikelaitoksen vaikutus kunnan vuosikatteeseen:

TA2027 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan toimintakatteeseen	2 140	-66 754	-64 614
Ulkoiset rahoituserät	-109	70 249	70 139
Vaikutus vuosikatteeseen	**2 030**	**3 495**	**5 525**

Liikelaitoksen vaikutus kunnan poistojen määrään ja tilikauden tulokseen:

TA2027 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	2 030	3 495	5 525
Vaikutus kunnan poistoihin	**-2 060**	**-7 320**	**-9 380**
Vaikutus tilikauden tulokseen	**-30**	**-3 825**	**-3 855**

Liikelaitoksen vaikutus kunnan toiminnan ja investointien rahavirtaan:

TA2027 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus kunnan vuosikatteeseen	2 030	3 495	5 525
Ulkoiset satunnaiset erät	0	0	0
Ulkoiset tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
Ulkoiset investointimenot	-2 150	-5 547	-7 697
Ulkoiset investointitulot	0	300	300
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	**-120**	**-1 752**	**-1 872**

Liikelaitoksen vaikutus kunnan rahoituksen rahavirtaan:

TA2027 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Ulkoiset antolainasaamisten muutokset	0	311	311
Ulkoiset velkojen muutokset	995	-1 250	-255
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Toimeksiantojen var. ja po:n muut.	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0
Ulkoiset saamisten muutokset	0	0	0
Ulkoiset korottomien velkojen muutokset	0	0	0
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	**995**	**-940**	**56**

Liikelaitoksen vaikutus kunnan maksuvalmiuteen

TA2027 (1000 eur)	Liikelaitos	Kunnan muut tehtävät	Yhteensä
Vaikutus toiminnan ja investointien rahavirtaan	-120	-1 752	-1 872
Vaikutus rahoituksen rahavirtaan	995	-940	56
Vaikutus maksuvalmiuteen	**875**	**-2 692**	**-1 817**

17. SASTAMALAN KONSERNIIN KUULUVILLE YHTIÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Konsernikokonaisuudessa tapahtuneet olennaiset muutokset 2025–2026:

- Kaupungin yhtiöitti hyvinvointialueelle vuokrattavat tilat vuoden 2026 alusta alkaen
- ARA-kohteet ja muut asumiskohteet siirtyivät kaupungin tytäryhtiö Sastamalan Vuokratalot Oy:lle
- Muut sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen kiinteistöt, joiden vuokralaisena Pirkanmaan hyvinvointialue on jatkanut vuodesta 2026 eteenpäin, siirtyivät tytäryhtiö Koy Sastamalan Palvelukiinteistöille (entinen Koy Hopunkallio).
- Kaupungin omistama tytäryhtiö Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskus perustettiin vuonna 2025. Uima- ja liikuntahalli rakennetaan yhtiön taseeseen. Uimahallin on tarkoitus valmistua ja ottaa käyttöön alkuvuodesta 2028 (liikuntahalli käyttöön jo 2027).
- Sastamalan kaupunki myi vuoden 2025 puolella omistamansa tytäryhtiön Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy:n osakkeita Punkalaitumen kunnalle siten, että Sastamalan omistusosuus oli myynnin jälkeen 85 %, Punkalaitumen kunnan 10 % ja Pirkanmaan hyvinvointialueen 5 %. Pirkanmaan hyvinvointialueelle osakkeita myytiin kuluvana vuonna, jotta Pirhan omistusosuus saavutti hankintalain vaatiman vähintään 10 %:n osuuden yhtiöstä. Edellä mainittujen kauppojen jälkeen Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä 80 %.
- Vuonna 2026 Kiinteistö Oy Vammalan Virastotalosta tuli kaupungin tytäryhtiö, koska tehdyn osakekaupan seurauksena kaupunki omistaa 83,67 prosenttia Kiinteistö Oy Vammalan Virastotalon osakekannasta.
- Sastamalan kaupunki perusti vuonna 2026 KuntaAkseli Oy:n yhdessä Punkalaitumen ja Kihniön kuntien, Ikaalisten ja Parkanon kaupunkien sekä Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy:n kanssa. Yhtiön tehtävänä on tuottaa omistajilleen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita hankintalain uudistuksen myötä. Sastamalan kaupunki ja sen tytäryhtiö Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut omistavat yhtiöstä 60 % (Sastamala 50 % ja Servi 10 %), joten kyseessä on kaupungin tytäryhtiö.
- Kaupungin omistusosuus As Oy Sastamalan Kapalonrinteestä laskee alle 20 %:n, minkä jälkeen yhtiö ei ole enää kaupungin osakkuusyhtiö.

Vuosille 2027–2029 ei ole tiedossa olennaisia muutoksia kaupungin konsernikokonaisuuteen.

Konserniohjaus ja konserniin kuuluville tytäryhtiöille ja kuntayhtymille asetettavat tavoitteet

Kuntalaki (410/2015) sisältää määräykset omistaja- ja konserniohjauksesta. Kaupungin nykyinen konserniohje sekä omistajaohjauksen periaatteet -ohje on hyväksytty valtuustossa vuonna 2022. Kaupungin konserniohje, omistajaohjauksen periaatteet -ohje, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet päivitetään loppuvuodesta 2026 (KV 9.11.2026). Tytäryhtiöiden tulee soveltuvin osin noudattaa kaupungin konserniohjetta, omistajapoliittisia linjauksia, henkilöstöpolitiikkaa, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistusta sekä muuta konsernia koskevaa ohjeistusta.

Kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa myös asettamalla niille tavoitteita talousarviossa. Tavoitteiden toteutumista ja omistajaohjausta pyritään tiivistämään entisestään. Kaupungin keskeisimmille tytäryhtiöille määritellään sitovat tavoitteet kaupungin talousarvioon sisältyvillä yhtiöiden tuloskorteilla. Merkittävimmät tytäryhtiöt raportoivat taloudesta ja toiminnastaan osana kaupungin talouden ja toiminnan puolivuotiskatsausta vuosittain. Lisäksi koko vuoden toiminnasta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Muiden yhtiöiden osalta tavoitteena on, että yhtiöitä hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteilla ja että ne toimivat ilman kaupungin taloudellista avustusta tai muuta tukea.

Osakkuusyhteisöille ei talousarviossa aseteta omia tavoitteita. Osakkuusyhteisöistä merkittävimmät ovat Hämeenkyrön Vesi Oy ja Huittisten Puhdistamo Oy. Pääsääntö osakkuusyhtiöiden toiminnassa ja seurannassa on, että yhtiöt toteuttavat yhtiöjärjestyksen mukaista tehtäväänsä ja niiden taloutta hoidetaan terveellä liiketoimintaperiaatteella.

Kuntayhtymien osalta tavoitteet on asetettu kuntayhtymien omissa taloussuunnitelmissa ja -arvioissa. Kaupunki seuraa kuntayhtymien tavoitteiden toteutumista.

Konsernia koskevat tavoitteet:

- Konsernivelkataso säilyy alle valtakunnan keskitason, seuranta vuosittain

Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Ruoka-, puhtaus- ja ravitsemusterapeutin palvelut sekä koulutus- ja asiantuntijapalvelut. 365 - asiakkaidemme terveyden ja hyvinvoinnin parhaaksi.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2027-2029)

Tuemme tilaaja-asiakkaitamme onnistumaan omissa tehtävissään
Parannamme käyttäjäasiakkaidemme asiakaskokemusta
Viemme toiminnallamme elinympäristöä terveellisempään suuntaan
Mittaamme palveluidemme vaikuttavuutta ja kehitämme niitä dataan perustuen
Kannattava ja kilpailukykyinen toiminta
Edistämme Servin mainetta vetovoimaisena työnantajana, jonka palvelut ovat merkityksellisiä
Huoltovarmuus ja varautuminen on huomioitu toiminnassamme
Vastuullisuus ja kestävyys on integroitu osaksi jatkuvaa tekemistä

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2027-2029

Hankintalain uudistuksen voimaantulo vaikutuksineen.
Omistajien toiminnan muutokset palveluverkkoa koskien.
Väestörakenteen muutos; lasten ja nuorten määrä vähenee edelleen merkittävästi.
Maailmanlaajuisten konfliktien jatkuminen sekä niiden vaikutukset esim. elintarvikkeiden maailmanmarkkinoihin.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2027-2029

Vuonna 2026 hyväksytyn päivitetyn strategian jalkauttaminen toimintaan.
Kasvumahdollisuuksien hyödyntäminen.
Digitalisaation tehokas hyödyntäminen hallitusti.
Kouluruokailun käyttöasteen (%) seuraaminen. Tavoitteena on saada ajantasaista tietoa oppilaiden ruokailusta ja ruokailuasteesta sekä ruokailuasteen kasvattaminen

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät <u>oleellisimmat</u> riskit ja niihin varautuminen

Riski: Osakkaiden tekemät Servin kannalta negatiiviset ratkaisut (esim. Pirha keskittää palveluita Sastamalasta Tampereelle) sekä muutokset väestön ikärakenteessa

Varautuminen: Myynnin kasvattaminen hyvinvointialueella Sastamalan ja Punkalaitumen rajojen ulkopuolella, osakaspohjan laajentaminen, uudet palvelut nykyisille asiakkaille, ulosmyynnin lisääminen in-house -rajat huomioiden, ruokatuotannon ja puhtauspalvelujen sekä tuotannonohjauksen tehokkuuden lisääminen esim. robotiikkaa ja muita teknisiä ratkaisuja hyödyntäen.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	**Sitova tavoitetaso**	**Mittari**	**Toimenpiteet 2027**
Tuottavuus	Vuosittainen liikevoittotavoite on 1 % liikevaihdosta. Sopimushintojen korotukset omistajille ovat enintään yhtä suuret kuin yleinen kustannustason nousu	Liikevoittoprosentti Puhtauspalvelut: Hinnankorotukset vs TES-palkankorotusten vaikutus	Strategian jalkauttaminen konkreettisiksi tavoitteiksi ja toimiksi

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2027
		vuoden 2027 henkilöstökustannuksiin Ruokapalvelut: Hinnankorotukset vs (TES-palkankorotusten vaikutus vuoden 2027 henkilöstökustannuksiin + Kuluttajahintaindeksin Elintarvikkeet ja alkoholittomat tuoteryhmän vuosimuutos) / 2	Kasvumahdollisuuksien hyödyntäminen
Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyys on vähintään edellisen vuoden tasolla Tarkka tavoitetaso määräytyy vuonna 2026 toteutettavan kyselyn perusteella.	Kokonaistyytyväisyys 1-5	Säännölliset asiakastapaamiset ja seuranta
Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstön työtyytyväisyys on vähintään edellisen vuoden tasolla. Tarkka tavoitetaso määräytyy vuonna 2026 toteutettavan kyselyn perusteella.	Kokonaistyytyväisyys 1-5	Tarkemmat toimet määritelty Servin työhyvinvoinnin ohjelmassa
Elintarvikkeiden kotimaisuusaste	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus pysyy edellisen vuoden tasolla - Lihat > 98 % - Lihatuotteet > 98 % - Maito-, piimä-, viili-, jogurtti- ja rahkatuotteet > 98 % - Kaikki elintarvikkeet > 75 %	Kotimaisten elintarvikkeiden osuus määritellyissä tuoteryhmissä.	Pidetään elintarvikkeiden kotimaisuusaste edelleen korkeana.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027
Liikevaihto €	11 458 465	11 461 000	11 413 000
Liikevaihdon muutos %	+4,8	+0,4 %	-0,4 %
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	183	180	179
Henkilöstökulut €/hlö	37 586	38 700	39 570
Investoinnit €	72 307	300 000	100 000
Lainamäärä €	500 000	500 000	500 000
Oman pääoman määrä €	835 769	866 000	1 117 000
Taseen loppusumma €	2 720 358	2 557 000	3 001 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	4 655	915 000	1 169 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	85	80	80
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	5 176 000	5 100 000	5 266 000
Osingonmaksu emolle €	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2025	TA2026	TA 2027
Liikevaihto	11 458	11 461	11 413
Liiketoiminnan muut tuotot	16	3	3
Materiaalit ja palvelut	2 412	2 406	2 245
Henkilöstökulut	6 878	6 983	7 082
Poistot ja arvonalentumiset	75	105	141
Liiketoiminnan muut kulut	1811	1 857	1 830
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	**311**	**114**	**116**
Rahoitustuotot ja -kulut	14	14	10
Voitto (+) / tappio (-)	**326**	**128**	**126**
Veronpalautus/jäännösvero	0	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	**326**	**128**	**126**

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Sastamalan Vuokratalot Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Sastamalan Vuokratalot Oy:n tehtävänä on tarjota monipuolisia vuokra-asuntoja sastamalalaisille kilpailukykyiseen hintaan. Yhtiö toimii yleishyödyllisen vuokrataloyhtiötä koskevien sääntöjen mukaisesti. Yhtiö omistaa, hallitsee ja ylläpitää kiinteistöjä ja rakennuksia.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2027-2029)

Yhtiö on määritellyt seuraavan pitkän ajan vision ja suuntakehityksen:

- Vuokra-asuntokanta vastaa vuokralaisten tarpeita ja luo turvallista asumista
- Yhtiön talous on terveellä pohjalla
- Asiakkaiden palvelukokemukset kehittyvät myönteiseen suuntaan
- Sastamalan Vuokratalot Oy on kaupungin asumisen kehityshankkeiden aktiivinen ja innovatiivinen osapuoli
- Hinta-laatusuhteen kilpailukykyisyys hyvä

Liiketoimintastrategiassa on määritelty yhtiön tarkemmat tavoitteet.

Lähitulevaisuudessa yhtiö ja omistaja joutuvat linjaamaan asuntostrategiaa, koska kiinteistömassa on suurelta osin laajojen peruskorjaustarpeiden edessä. Lisäksi asuntotarpeen kysyntä kohdistuu tietyille alueille Sastamalassa.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2027-2029

Sastamalan Vuokratalot Oy on joutunut viime vuodet kamppailemaan kannattavuuden kanssa useista eri seikoista johtuen. Yhteiskunnan tuella asuvien tukia on karsittu ja jäljelle jääneitä tukia ei ole korotettu viimeisten kolmen vuoden aikana. Korotusta tukiin ei ole tiedossa myöskään vuodelle 2027. Edellä mainitusta johtuen ei yhtiö ole korotuspaineista huolimatta pystynyt tekemään korotuksia vuokrahintoihin ilman, että on vaara menettää vuokralaisia hintatason noustua yli paikkakuntakohtaisen korvattavan tuen suuruuden. Kustannuspaineista johtuen vuokria joudutaan kuitenkin korottamaan 2 %:lla vuodelle 2027.

Kittilänhaka I ja II on yhtiön päätöksenteossa päätetty purkaa. Ennen mahdollista purkua yritetään kohteet kuitenkin konserni- ja elinvoimajaoston linjauksen mukaisesti myydä. Myynti pyritään toteuttamaan ilman tappiota ja kilpailuhaittaa.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2027-2029

Käyttöasteen paraneminen strategian toteuttamisen myötä. Yhteistyö ja palveluiden tarjoaminen Sastamalan kaupungille, mm. asuntopalvelu.

Yhtiön imagoa kohotetaan luotettavalla toiminnalla kaikkiin yhteistyötahoihin kehittäen edelleen informatiivisuutta ja läpinäkyvyyttä.

Jatkuva asukaskysely käynnissä, palautteet huomioidaan toiminnan kehittämisessä.

Energiatehokkuutta parannettu kiinteistöissä, mm. Wattinen Oy:n kanssa älytermostaattien ja etäohjauksen vaikutuksella energiankulutukseen. Wattisen asennuksen yhteydessä uusittiin myös patteri- ja linjasäätöventtiileitä sekä säädettiin kiinteistöjen lämmitysjärjestelmät.

Öljylämmitteisten kiinteistöjen lämmityksen hybridijärjestelmien energiankulutuksen säästöä seurataan säännöllisesti. Tulokset ensimmäiseltä kahdelta vuodelta näyttävät hyviltä.

Etävalvottavat palovaroittimet takaavat varoittimien toiminnan reaaliaikaisesti, jolloin vuokranantajan vastuu palovaroittimien toiminnasta saadaan dokumentoidusti toteutettua.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät <u>oleellisimmat</u> riskit ja niihin varautuminen

- asuntojen sijainti / kysyntä
- varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka)
- lainasalkku (ei spekulointia, vakaus ja ennustettavuus)
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)
- asukkaat (maksukyky ja siitä huolehtiminen, vaihtuvuuden hallinta)
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. muuttoliike, kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely).
- kiinteistöjen ikä ja peruskorjaustarve näkyy yhtiön päivittäisessä toiminnassa suunnittelemattomien korjausten merkittävänä tarpeena.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	**Sitova tavoitetaso**	**Mittari**	**Toimenpiteet 2027**
Yhtiö toimii ilman kaupungin avustusta	Lainojen lyhentäminen maksusuunnitelman mukaisesti	Lainat lyhennetty maksusuunnitelman mukaisesti ajallaan (K/E)	Pyritään nostamaan liikevaihtoa käyttöastetta nostamalla. Kulujen nousua pyritään hillitsemään.
Vuokra-asuntojen käyttöaste on hyvä	Käyttöaste > 90 %	Käyttöastetilasto	Kartoitetaan toimia asukkaiden pysyvyyden parantamiseksi.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Liikevaihto €	2 767 697	3 818 600	3 431 000
Liikevaihdon muutos %	-7,9	+18,8	-10,2
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	5	5	5
Henkilöstökulut €/hlö	59 104	71 212	64 000

Mittari	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Investoinnit €	48 364	0	0
Lainamäärä €	4 691 158	5 531 502	6 316 122
Oman pääoman määrä €	1 716 167	1 921 000	1 764 000
Taseen loppusumma €	7 400 204	8 212 000	9 292 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	203 469	0	370 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	32 226	23 500	0
Osingonmaksu emolle €	0	0	0
Kulut / asuin-m^2	10,02/6,84	9,73/7,18	10,04/8,60
Vuokra-asuntojen määrä	451	548	528

*Mittari Kulut / asuin-m^2 : *'* taulukossa ilmoitettu 1 luku: liiketoiminnan kulut (sis. poistot) / 2 luku: kiinteistön muut hoitokulut keskim. asuin-m^2 kohti*

Tuloslaskelma (1000 €)	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Liikevaihto	2 768	3 818	3 264
Liiketoiminnan muut tuotot	135	152	167
Materiaalit ja palvelut	-2 074	-2 562	-2 529
Henkilöstökulut	-296	-356	-320
Poistot ja arvonalentumiset	-669	-555	-529
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	**-144**	**498**	**53**
Rahoitustuotot ja -kulut	-111	-182	-200
Voitto (+) / tappio (-)	**-254**	**316**	**-147**
Veronpalautus/jäännösvero/asuintalovaraus	52	-316	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	**-202**	**0**	**-147**

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Talousarviossa 2027 myös liikevaihto on ilmoitettu todellisen käyttöasteen mukaisena.

Kiinteistö Oy Sastamalan Palvelukiinteistöt

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Yhtiön toimialana on rakennuttaa, omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja arvopapereita ja käydä kauppaa niillä.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2027-2029)

Yhtiö toimii siten, että se pystyy hoitamaan vuosittain tarvittavat käyttötalous- ja pääomakustannukset.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2027-2029

Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa on laadittu esisopimus Sastamalan pelastusaseman rakentamisesta. Lopullinen toteutus selviää rakennusurakan kilpailutuksen myötä.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2027-2029

Yhtiöittämisvelvoitteesta johtuen Sastamalan kaupungin sote-kiinteistöt siirrettiin 1.1.2026 Koy Sastamalan Palvelukiinteistöihin. Kiinteistömassa ja liiketoiminta moninkertaistuivat.

Tilat on pääosin vuokrattu Pirkanmaan hyvinvointialueen ja Sastamalan Ruoka- ja Puhtauspalvelut Oy:n käyttöön. Sastamalan kaupunki on vuokrannut tiloja kauppalantalolta opiston ja TE-palveluiden tilatarpeisiin, Mouhijärven paloasemalta kiinteistönhoidon tiloja sekä tiloja Mouhijärven terveyskeskuksesta ympäristöterveydenhuollon ja liikuntatoimen käyttöön. Vuokriin tehdään sopimusten mukaiset korotukset.

Yhtiössä tehdään suunnitelmakaudella merkittäviä perusparannushankkeita. Lisäksi Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa on laadittu esisopimus Sastamalan pelastusaseman rakentamisesta elokuussa 2026.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät <u>oleellisimmat</u> riskit ja niihin varautuminen

- Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkko (vuokralaisten tarpeet muuttuvat, tilat jäävät tyhjilleen)
- varallisuuden hoito (ennustettavuus, vakaus, korjausvelka)
- lainasalkku (korot, vakaus, ennustettavuus)
- sopimukset ja hankinnat (sisällön tuntemus)
- yhteiskunnalliset muutokset (mm. kuntarakenteen muutokset, omistajan tuottotavoitteet, rakentamisen sääntely)

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2027
Laaditaan toimitilaohjelma, jossa varaudutaan myös Pirkanmaan hyvinvointialueen palveluverkkomuutoksiin	Toimitilaohjelman valmistuminen	Valmis toimitilaohjelma (K/E)	Toimitilaohjelman laatiminen
Tehdään yhteistyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa varautumisessa	Kriittisten palvelujen jatkuminen kaikissa olosuhteissa	Kriittisten palvelujen jatkuminen kaikissa olosuhteissa (K/E)	Tehdään yhteistyötä Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa varautumisessa
Tuottaa arvoa omistajalle	Osingon maksaminen omistajalle	Osingon maksu	Varmistetaan yhtiön tuloksentuottamiskyky ja maksuvalmius

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Liikevaihto €	1 247 432	4 291 700	4 185 100
Liikevaihdon muutos %	1,3	+248,5	-2,5
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	1	3	1
Henkilöstökulut €/hlö	11 356	65 000	80 000
Investoinnit €	0	0	0
Lainamäärä €	4 681 585	7 152 675	6 456 985
Oman pääoman määrä €	1 743 918	9 503 000	11 489 000
Taseen loppusumma €	6 573 621	16 667 000	18 753 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	190 061	490 000	1 200 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	8 650	0	181 100
Osingonmaksu emolle €	0	0	

Tuloslaskelma (1000 €)	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Liikevaihto	1 247	4 292	4 185
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-461	-2 381	-2 205
Henkilöstökulut	-11	-195	-101
Poistot ja arvonalentumiset	-267	-674	-704
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	**508**	**1 064**	**1 175**
Rahoitustuotot ja -kulut	-125	-208	-242
Voitto (+) / tappio (-)	**382**	**856**	**933**
Veronpalautus/jäännösvero	-76	-171	-187
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	**306**	**685**	**746**

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Sastamalan Lämpö Oy

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön toimiala ja perustehtävä

Kaukolämmön ja kylmän erillistuotanto ja jakelu, kaukolämmön jakelu asiakkaille.

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2027-2029)

Kaukolämmön hinnoittelun tulee olla kilpailukykyinen ja tämä on pyrkimys myös jatkossa. Johtuen ostoenergiasta ja sen hinnoittelusta ovat yhtiön resurssit kaukolämmön hinnoitteluun rajalliset.

Kaukolämmön toimintavarmuus on ollut korkea ja tämän takaaminen myös tulevina vuosina.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2027-2029

Maailman tilanteiden ja niiden vaikutuksien huomioon ottaminen energiamarkkinoilla.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2027-2029

Painopisteet ovat siirtyneet asiakkaiden energiankäytön tehokkuuden parantamiseen.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät <u>oleellisimmat</u> riskit ja niihin varautuminen

Kaukolämmön toimitus asiakkaille
-Verkostovaurio tai ostoenergian saatavuuteen ongelmia -> Varautuminen

Kaukolämmön hinnoittelu
- Ostoenergian mahdollinen muuttuminen. Hinnoittelun tulee olla vakaata.

Henkilöriskit

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	**Sitova tavoitetaso**	**Mittari**	**Toimenpiteet 2027**
Osingonmaksu osakassopimuksen mukaisesti	32 000 euroa	Osinko	Osingonmaksu
Asiakasmäärän säilyttäminen	Asiakkaiden pitäminen vähintään nykytasolla (227 asiakasta, 6/2026)	Asiakkaiden lukumäärä	Kilpailukykyisen lämpöenergian jakaminen asiakkaille
Hinnoittelu valtakunnallisella keskitasolla	Valtakunnan keskihintaa sarjassaan	Energiateollisuuden hintatilasto	Kilpailukykyinen hinnoittelu

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Liikevaihto €	5 460 330	5 539 980	5 773 938
Liikevaihdon muutos %	-12,0	-10,7	4,2
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	1	1	1
Henkilöstökulut €/hlö	100 165	120 000	120 000
Investoinnit €	119 503	0	50 000
Lainamäärä €	0	0	0
Oman pääoman määrä €	1 980 288	1 885 000	2 230 000
Taseen loppusumma €	5 609 177	5 120 000	5 500 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	1 488 207	1 400 000	1 900 000
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	80	80	80
Sastamalan kaupungin/konsernin osuus yhtiön liikevaihdosta €	946 438 / 1 330 223	1 108 000	950 000/ 1 335 000
Osingonmaksu emolle €	32 000	32 000	32 000
Kaukolämmön myynti GWh	53	54	58
Asiakkaiden lukumäärä kpl	227	227	228
Verkoston pituus km	37,8	38	38

Tuloslaskelma (1000 €)	**TP2025**	**TA2026**	**TA 2027**
Liikevaihto	5 460	5 539	5 773
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-4 614	-4 785	-4 888
Henkilöstökulut	-100	-120	-120
Poistot ja arvonalentumiset	-319	-292	-372
Liiketoiminnan muut kulut	-186	-172	-172
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	**240**	**170**	**221**
Rahoitustuotot ja -kulut	19	-2	2
Voitto (+) / tappio (-)	**259**	**168**	**223**
Veronpalautus/jäännösvero	13	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	**273**	**168**	**223**

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Putkistojen poistoajoissa tehty muutoksia, joka vaikutti myös kokonaispoistoihin.

Kiinteistö Oy Sastamalan Uima- ja Liikuntakeskus

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2027-2029)

Kiinteistön rakentaminen jatkuu vuoden 2027. Tavoitteena valmistua vuoden 2028 alussa. Aikataulua tarkennetaan 2027 vuoden aikana.

Liikuntahallin valmistuminen rajoitetusti koulun käyttöön kevätlukukaudeksi 2027.

Suunnitelmana palkata hallimestari syksyllä 2027.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2027-2029

Uimahallin toiminnan käynnistyminen keväällä 2028.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2027-2029

Omistajan kanssa käyty budjetista keskustelu ja budjetoitu tappio katetaan tulevina vuosina.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät <u>oleellisimmat</u> riskit ja niihin varautuminen

Rakennuskustannusten ja korkojen mahdollinen nousu.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunki-konsernin strategian toteuttami-sessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2027
Liikuntahallin valmistuminen koulun käyttöön	Käyttöönotto 1/2027	Valmistunut (K/E)	Rakennustöiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti.
Uimahallin rakentamisen edistymi-nen suunnitelman mukaisesti.	Valmistumisaste 85 % vuoden 2027 loppuun mennessä.	Valmistumis-aste, %	Rakennustöiden toteuttaminen suunnitelman mukaisesti.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027
Liikevaihto €	0	0	700 000
Liikevaihdon muutos %			+100
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	1	1	2
Henkilöstökulut €/hlö	2 546	6 120	10 260
Investoinnit €	3 587 703	12 040 000	8 060 000
Lainamäärä €	0	11 000 000	19 840 000
Oman pääoman määrä €	4 993 764	4 826 000	4 752 000
Taseen loppusumma €	6 977 366	15 826 000	24 592 000
Rahavarat tilikauden lopussa €	2 912 008	940 000	1 700 000

Mittari	TP2025	TA2026	TA 2027
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	100	100	100
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	0	0	700 000
Osingonmaksu emolle €	0	0	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TP2025	TA2026	TA 2027
Liikevaihto	0	0	700
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-4	-35	-235
Henkilöstökulut	-2	-6	-20
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	0	0	0
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	**-6**	**-41**	**445**
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-126	-518
Voitto (+) / tappio (-)	**-6**	**- 167**	**-73**
Veronpalautus/jäännösvero	0	0	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	-6	-167	-73

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

Kiinteistö Oy Vammalan Virastotalo

Seurantavastuullinen toimielin: Kaupunginhallitus
Seurannan vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg

Tytäryhtiön liiketoimintastrategia (omat strategiset päätavoitteet 2027-2029)

Päätavoite on ylläpitää nykyinen toiminta, pitää kiinteistö vuokrattavassa kunnossa.

Merkittävimmät toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella 2027-2029

Pyritään selvittämään mahdollisuuksia ravintolana toimineen B-lisäsiiven purkamiseen, koska tila on lämmittämätön ja huonokuntoinen.

Toiminnan painopisteet, muutokset ja tuottavuustoimenpiteet 2027-2029

Pyritään pitämään kiinteistö vuokrattuna ja houkuttelevana.

Riskianalyysi / Muutoksiin liittyvät <u>oleellisimmat</u> riskit ja niihin varautuminen

Liikesiiven, B-talon, purkamisesta aiheutuvat kustannukset.

Valtuustotasolla määritetyt sitovat tavoitteet / Tuloskortti

Tytäryhtiön tavoite kaupunkikonsernin strategian toteuttamisessa	Sitova tavoitetaso	Mittari	Toimenpiteet 2027
PTS-suunnitelman (10 vuotta) laatiminen vuoden 2027 aikana	PTS-suunnitelma valmis	Valmis suunnitelma (K/E)	PTS-suunnitelman laatiminen
Vuokratilojen käyttöaste on hyvä	Käyttöaste säilyy vähintään vuoden 2026 tasolla	Käyttöastetilasto	Vapaita vuokratiloja markkinoidaan aktiivisesti.

Talouden ja toiminnan mittarit / tunnusluvut

Mittari	TA 2027
Liikevaihto €	217 081
Liikevaihdon muutos %	0
Henkilöstömäärä keskimäärin tilikaudella	0
Henkilöstökulut €/hlö	0
Investoinnit €	0
Lainamäärä €	170 433
Oman pääoman määrä €	4 317 080
Taseen loppusumma €	4 511 329
Rahavarat tilikauden lopussa €	61 721
Sastamalan kaupungin omistusosuus yhtiöstä %	84,8
Sastamalan kaupungin osuus yhtiön liikevaihdosta €	184 085
Osingonmaksu emolle €	0

Tuloslaskelma (1000 €)	TA 2027
Liikevaihto	217
Liiketoiminnan muut tuotot	0
Materiaalit ja palvelut	0
Henkilöstökulut	0
Poistot ja arvonalentumiset	0
Liiketoiminnan muut kulut	207
Liikevoitto (+) / liiketappio (-)	**10**
Rahoitustuotot ja -kulut	9
Voitto (+) / tappio (-)	**1**
Veronpalautus/jäännösvero	0
Tilikauden voitto (+) / tappio (-)	1

Perustelut taloussuunnitelman olennaisille taloudellisille muutoksille/poikkeamille

18. TALOUSARVION SITOVAT ERÄT

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
TA2027 / 1000 EUR	**Sitovuus 1)**	**Määrärahat (1000 eur)**	**Tuloarviot (1000 eur)**
Käyttötalousosa			
Konserni- ja elinkeinopalvelut	**N**	**9 558**	
Konsernipalvelut	N/LTK	2 350	
Maankäyttö	N/LTK	1 055	
Ympäristöterveydenhuolto	N/LTK	880	
Yhteiset erät	N/LTK		220
Elinkeinopalvelut	N/LTK	1 022	
Työllisyyspalvelut	N/LTK	4 471	
Sivistystoimi	**N**	**56 400**	
Sivistystoimen hallinto	N/LTK	632	
Varhaiskasvatus	N/LTK	15 795	
Perusopetus	N/LTK	30 000	
Lukiokoulutus	N/LTK	2 786	
Elämänlaatu	N/LTK	7 188	
Tekninen toimi	**N**	**679**	
Yhdyskuntatekniikka	N/LTK	3 776	
Maaseutupalvelut	N/LTK	162	
Tilakeskus taseyks.	**N**		**3 259**
Tuloslaskelmaosa			
Verotulot	B		56 995
Valtionosuudet	B		14 050
Rahoitustuotot ja- kulut, emo	N		824
Rahoitustuotot ja- kulut, Tilakeskus	N	1 620	
Satunnaiset erät	N		
Investointiosa			
Konsernihallinnon investoinnit	N	0	
Sivistystoimen investoinnit	N	225	
Teknisen toimen (pl Tilak) investoinnit	N	3 022	
Tilakeskuksen investoinnit	N	2 000	
Rahoitusosa			
Antolainasaamisten muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	B		
Antolainasaamisten vähennys	B		1 106
Lainakannan muuutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		7 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	8 250	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		
Oman pääoman muutokset	B		
Vaikutus maksuvalmiuteen			1 779
Kaupunki ilman liikelaitosta		**81 754**	**81 754**

1) N= sitovuus nettomääräraha/tuloarvio, B=bruttomääräraha/tuloarvio, N/LTK=lautakuntatason sitovuus

LIIKELAITOS, TALOUSARVION SITOVAT TALOUDELLISET TAVOITTEET

Sastamalan Vesi liikelaitos (1000 eur)	**Sitovuus 1)**	
Tulos	N	-147
Korvaus peruspääomasta	B	0
Kaupungin tuki liikelaitokselle	B	0
Peruspääomasijoitus ja -palautus	B	0
Investointien kokonaismäärä netto	B	2 150
Lainanoton enimmäismäärä	B	2 200

19. HENKILÖSTÖMUUTOKSET TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLA 2027-2029

Sivistystoimen henkilöstömuutokset:

UUDET TEHTÄVÄT

Toimiala	Vastuualue	Uudet tehtävät	HTV TA2027	€ TA2027	HTV TA2028	€ TA2028	HTV TA2029	€ TA2029	Perustelu
Sivistystoimi	Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen sosionomi 1.10.2027	0,75	-10 900	1	-45 100	1	-45 100	Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos 2030 (varhaiskasvatuslaki 540/2018). Vakinainen
Sivistystoimi	Varhaiskasvatus	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	-53 000	1	-53 000	1	-53 000	Lakimuutos/ Tuen uudistus. Vakinainen
Sivistystoimi	Elämänlaatu	Liikuntakoordinaattori	0,6	-19 000	0	0	0	0	Valmistelemaan uimahallin toiminnan aloitusta. Määräaikainen.
YHTEENSÄ			**2,35**	**-82 900**	**2**	**-98 100**	**2**	**-98 100**	

POISTUVAT TEHTÄVÄT

Toimiala	Vastuualue	Poistuvat tehtävät	HTV TA2027	€ TA2027	HTV TA2028	€ TA2028	HTV TA2029	€ TA2029	Perustelu
Sivistystoimi	Hallinto	Palvelusihteeri (1.8.)	-0,6	17 100	-1	41 000	-1	41 000	Eläköitymisen myötä tehtävien uudelleenjärjestely.
Sivistystoimi	Varhaiskasvatus	Lastenhoitaja (1.10.)	-0,75	10 600	-1	42 000	-1	42 000	Eläköitymisen myötä varhaiskasvatuksen henkilöstörakenteen muutos 2030 (varhaiskasvatuslaki 540/2018)
Sivistystoimi	Varhaiskasvatus	Perhepäivähoitajat (1.8./1.10.)	-0,6	25 500	-2	57 400	-2	57 400	Eläköitymisien myötä henkilöstörakenteen muutos.
Sivistystoimi	Perusopetus	Luokanopettajat (1.8.)	-2,52	152 000	-5,58	335 000	-6,26	375 000	Oppilasmäärän lasku. Yhdysluokkaratkaisut. Määräaikaisten palvelussuhteiden päättyminen.
Sivistystoimi	Perusopetus	Lehtori (1.8.)	-0,42	27 000	-1	65 000	-1	65 000	Oppilasmäärän lasku. Tuntikehys. Määräaikaisten palvelussuhteiden päättyminen.
Sivistystoimi	Perusopetus	Tuntiopettaja (1.8.)	0	0	-0,42	27 000	-1	65 000	Oppilasmäärän lasku. Tuntikehys. Määräaikaisten palvelussuhteiden päättyminen.
Sivistystoimi	Perusopetus	Koulunkäynninohjaajat (1.8.)	-0,66	33 400	-2	80 000	-2	80 000	Oppilasmäärän lasku. Määräaikaisten palvelussuhteiden päättyminen.
Sivistystoimi	Lukio	Tuntiopettaja (1.1.)	0	0	-0,6	45 500	-0,6	45500	Opiskelijamäärän lasku.
Sivistystoimi	Elämänlaatu	Sivutoimiset opettajat (1.1.)	-0,7	26 800	-0,7	26 800	-0,7	26 800	Opiston opetustuntimäärän leikkaus
YHTEENSÄ			**-6,25**	**292 400**	**-14,3**	**719 700**	**-15,56**	**797 700**	

MUUTOKSET YHTEENSÄ			**-3,9**	**209 500**	**-12,3**	**621 600**	**-13,56**	**699 600**	

Konserni- ja elinvoimapalveluiden henkilöstömuutokset:

		HTV-määrän muutos	€ TA2027	€ TS2028	€ TS2029
Konserni- ja elinv.palv.	**Yhteensä**	**-3**	**77 000**	**125 000**	**170 000**
Toimiala : Vastuualue:	**Konserni- ja elinv.palv. Maankäyttö**		**Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut**		
Perustelut	**Vakanssi, alkaen**	**HTV-muutos**	**€ TA2027**	**€ TS2028**	**€ TS2029**
Virat yhdistetään	Geodeetti ja mittausinsinööri	-1	17 000	50 000	50 000
Yhteensä		**-1**	**17 000**	**50 000**	**50 000**
Toimiala : Vastuualue:	**Konserni- ja elinv.palv. Työllisyyspalvelut**		**Palkkakustannukset/hlö, sis. sivukulut**		
Perustelut	**Vakanssi, alkaen**	**HTV-muutos**	**€ TA2027**	**€ TS2028**	**€ TS2029**
Tehtävien uudelleenjärjestely, ei täytetä	Työvoima-asiantuntija	-1	60 000	60 000	60 000
Tehtävien uudelleenjärjestely, ei täytetä	Työvoima-asiantuntija	-1		15 000	60 000
Yhteensä		**-2**	**60 000**	**75 000**	**120 000**

20. SASTAMALAN VESI LIIKELAITOKSEN TALOUSARVIO 2027 JA TALOUSSUUNNITELMA 2027-2029

Sastamalan Vesi -liikelaitos

Vastuualueen vastuuhenkilö: Tekninen johtaja Kimmo Toukoniemi

Liikelaitoksen tehtävä / palvelusuunnitelman kuvaus

Vesihuollon perustehtävänä on vesi- ja viemärilaitoksen suunnittelu ja rakentaminen sekä järjestelmien käyttö ja ylläpito toiminta-alueella. Liikelaitos tuottaa laadukasta talousvettä ja huolehtii jäteveden vastaanotosta ja käsittelystä.

Vesilaitoksella on asiakkaita noin 20 000 ja jätevesiasiakkaita 17 500 henkilöä. Liikelaitos toteuttaa vesihuoltolaitosten ja –verkoston rakentamista ja kunnossapitoa.

Liikelaitoksen toiminnan painopisteet ja olennaiset muutokset suunnitelmakaudella

Vuotovesien määrää pyritään järjestelmällisesti vähentämään. Verkoston saneerausta jatketaan saneerausohjelman mukaisesti. Tämän lisäksi suunnataan toimia huleveden vähentämiseksi jätevesiviemäreissä. Vedenkulutuksen seuranta ja tiedonsiirto digitalisoidaan etäluettavia vesimittareita hyödyntäen.

Valtuustotason sitovat taloudelliset tavoitteet vuodelle 2027 (1000 €)		
Tulostavoite	-147	
Korvaus peruspääomasta	0	
Toiminta-avustus liikelaitokselle	0	
Kunnan pääomasijoitus liikelaitokseen	0	
Liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle	0	
Ulkoisen lainanoton enimmäismäärä	2 200	
Kokonaisinvestointien nettomäärä	-2 150	
Vuonna 2027 toteutettavat yli 500 000 euron hankkeet	**Kustannukset TA2027**	**Kokonais-kustannusarvio**
Etäluettavat vesimittarit	350	850

Tuloskortti / Valtuustotason sitovat toiminnalliset tavoitteet

Toimialan kaupunki-strategiasta johdettu tavoite	**Liikelaitoksen toimialan tavoitetta tukeva alatavoite**	**Liikelaitoksen alatavoitteen toteuttamisen toimenpide**	**Mittari**
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Vuotovesien määrän vähentäminen	Suunnitelmallinen verkostosaneeraus annettujen määrärahojen puitteissa	Vuotovesien pitkän ajan keskiarvo
Strategisten investointikohteiden toteuttaminen	Uudistetaan palvelutuotantoa asiakaslähtöisesti digitalisaatiota hyödyntämällä	Etäluettavien vesimittareiden vaihtamista jatketaan	Etäluettavien / perinteisten vesimittarien suhdeluku

Liikelaitoksen toiminnan volyymia, muutosta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut (ei-sitova)

Mittari	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Vesiasiakkaita (liittymiä)	19 635 (6 142)	19 730 (6 155)	19 690 (6 165)	19 660 (6 125)	19 630 (6 135)
Laskutettu vesi m3	1 001 671	979 000	979 000	979 000	952 000
Jätevesiasiakkaita (liittymiä)	17 345 (5 224)	17 440 (5 205)	17 400 (5 215)	17 370 (5 225)	17 340 (5 235)
Laskutettu jätevesi m3	952 836	927 000	927 000	927 000	920 000

Tuloarviot ja määrärahat

Sastamalan Vesi -liikelaitos **Nettositova (1000 €)** Ei sitova, sitovuusmäärittely tulostasolla*	TP2025	TA2026	TA2027	TS2028	TS2029
Toimintatuotot (+)	7 465	7 943	8 399	9 322	9 794
Valmistus omaan käyttöön (+)	152	203	203	215	219
Toimintakulut (-)	-5 755	-6 010	-6 580	-6 605	-6 625
Toimintakate, netto* (+/-)	**1 862**	**2 136**	**2 022**	**2 932**	**3 388**
Poistot ja arvonalentumiset (-)	-1 908	-1 999	-2 060	-2 150	-2 181
Tehtävän kokonaiskustannukset (+/-)	**-46**	**137**	**-38**	**782**	**1 206**

SASTAMALAN VESI LIIKELAITOKSEN TULOS- JA RAHOITUSLASKELMA

TULOSLASKELMA 1000 € SIS/ULK.	SASTAMALAN VESI LIIKELAITOS		
	TA2027	TS2028	TS2029
TOIMINTATUOTOT	8 399	9 322	9 794
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	203	215	219
TOIMINTAKULUT	-6 580	-6 605	-6 625
TOIMINTAKATE	**2 022**	**2 932**	**3 388**
Rahoitustuotot ja -kulut	-109	-310	-479
VUOSIKATE	**1 913**	**2 622**	**2 909**
Poistot ja arvonalentumiset	-2 060	-2 150	-2 181
Tilikauden tulos	**-147**	**472**	**728**
Tilinpäätössiirrot	79	78	78
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**-69**	**549**	**805**

RAHOITUSLASKELMA 1000€ ulk+sis	SASTAMALAN VESI		
	TA2027	TS2028	TS2029
Vuosikate	1 913	2 622	2 909
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
TOIMINNAN RAHAVIRTA	**1 913**	**2 622**	**2 909**
Investointimenot	-2 150	-2 300	-2 450
Rah.osuudet investointimenoihin	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	**-2 150**	**-2 300**	**-2 450**
Toiminnan ja invest. rahavirta	**-237**	**322**	**459**
Pitkäaik.lainojen lisäys	2 200	1 600	1 300
Pitkäaik.lainojen vähennys, ulk	-1 205	-1 275	-1 228
Pitkäaik.lainojen vähennys, sis	-296	-153	-24
Lyhytaikaisten lainojen vähennys, sis	-500	-500	-500
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	**199**	**-328**	**-452**
RAHAVAROJEN MUUTOS	**-38**	**-6**	**8**